

Jume Apóstolim Yáari

Juka Espíritu Santota ám makrokähui

¹ Empo Teófilo, huam bat ín emou jiojtekäpone simeta jiojtek, ínapo jü Lucas, juka Jesústa yáakähui éntok yore ä majtiakähui, ä tékil ä naatekäpo naateka, ² téhuekau ä sikäpo tajti. Kee jee téhuekau huéeka jü Espíritu Santota úttiäray jume apóstolim yéu ä púakäu tüisi téjhuak jita bem yáanakähui. ³ Mukuka, chúkula jiápsaka ámeu au yeu machiriak. Jum cuarenta taahuarimpo núkisi machisi ámeu au yeu machiriak, am jünee iaaka ä jiapsä bétana, éntok Diosta nésauhué bétana ámeu nokaka.

⁴ Ketune jume apóstolimmak aneka, Jesús bempörim, jume apóstolim, téjhuak kaa jum buere joära Jerusalémpo yéu am katchahueka. Ínel ámeu jiaahua:

—Jukem ín Átchay enchim téjhuari boobíchähui, huaka áa bétana ín enchimneu nokakähui. ⁵ Lútula huépo Juan bäammea yore batöak, të chúkula kaa jaiki taahuarim huei Dios täbuiasi enchim batönake, jü Espíritu Santoyi.

Jesús téhuekau jikáu siika

⁶ Jesústahuim nau yájaka ínel au jiaahua:

—Señor, ¿jatchë én juka Israelta yäura bannaataka bénasi tahuárianake jáni?

⁷ Huanäi Jesús ínel am yómmiak:

—Kaa enchimmeu chäka enchim ä jünérianakëhui juka jauhuey Dios Áchayta jita yáanakëhui, huaka áapörík jíba jüneriähui. ⁸Të juka Espíritu Santota enchimmeu kom yumáko útteatem jípunake, huanärem yeu sájaka huaka ín yáari enchim bíchakäu jume géntemmeu noknake jum buere joära Jerusalémpo, éntok sime Judea buíaräpo éntok Samária buíaräpo, éntok jakum buíata yumäu tajti junne.

⁹Ínëli jiáusuka, bempörim ä bíchaisu, Jesús téhuekau jikáu siika. Huanäi jü namú au yúmaka ä páttiak. Huanärim kaa júchi ä bitchak. ¹⁰Bempörim téhuekau puseka Jesústa am bíchaisu, guoi yorémem totösalik sánkoka áme náapo yeu machíak. ¹¹Huanärim jume apóstolimmeu ínel jiaahua:

—Eme oóhuim Galiléapo joome, ¿jatchiakem huépüsi téhuekau bitcha? İri Jesús enchim násuk téhuekau jikau sikame júchi äbo kom yebijnake jikau ä huey enchim ä bíchakäpo bénasi.

Jü Matías yeu púahuak Judasta tekia ä mabet-nakë béchïbo

¹²Huanärim jü kauhui Oliivo téamtat kóm sájaka buere joära Jerusaléniu bíchaa nóttek. Kaa tua mekka, senu kilometrotu máchiakay, jimyore táapo rerejtihua bëmutukay jíbba. ¹³Huanärim jum pueblou yájaka, jü kari nat béppa jokäpo jikat kiímuk, huam jíba bem anéïpo. Jume áma nau anéïhuim: Jü Peero, éntok Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Toomas,

Bartolomé, Mateo, Jacobo Alféota üusi, Simmom jü cananístammak huéeme, éntok Judas Jakóbotamak huéeri. ¹⁴ Sime ímëi éntok Jesústa saílam, éntok ä áyehua María, éntok huate jaámuchim, áma nau yayajai oraciompo Diostau nok báreka.

¹⁵ Huámechi taahuarimmet jum Jesucristota súalhuäpo nau huérim jíbatuam ciento veintetukay, jume áma náu aneïhui; jü Peero áme násuk kíkteka ínel ámeu jiaahua:

¹⁶ —Eme ín hermaanom, tua útteatukay huaka bannaataka Espíritu Santota noki jïojteta chúpnakehui, huaka Davidta ä noktuakähui Judasta bétana, hua Jesústa pereesotekame am aniakame. ¹⁷ Bueïtuk ï Judas itomak näikiatukai, éntok tékiata itomak jípurei jïöbe, ¹⁸ të áapo yeu siika. Huanäi hua tomi juénak yáaka ái ä béjtuahuakäubei buía jínnuhuak. Huanäi chúkula au cháiyak. Áu cháaka éntok, sihua pejti kón huétchek. ¹⁹ Huame Jerusalémpo joome íkai jüneriaka, juka buíata jínnuhuakamta bem nokpo Acéldama ti téhuaatuak, jü buía ójbota béjhuai jínhuri tiau báare. ²⁰ Kíalíku jü Espíritu Santo juka Davidta ínel jïojtetuak jum libro Salmompo:

Éläpo jü ä jóuhua jímmaatunake;
kaabe éntok áma jóanake.

Éntok ket ínel jiaahua:

Éläpo täbuika juka ä tékia mabetnake.

²¹ 'Úttea senuk itom yeu púanakähui itomak ä tékianakë béchïbo, Jesústa jíabitekä bétana ä noknakë béchïbo. ²² Jü tahuari

Juanta ä batöakäpo naateka téhuekau ä sikäpo tajti hupülaka itomaktunake, Jesústa kókkolam násuk ä jiabitekäu bíchakame.

²³ Huanärim áme násuk guoyim yeu púhuak: Juka Matíasta, éntok José Barsabasta, Justo titéhuaakamta. ²⁴ Huanärim oraciompo Diostau nookak:

—Señor, empo síme yorémem jíapsi jünériame, itómë tejhua ímëi guoyim násuku jábetasë yeu púala, ²⁵ huaka apóstolta tekia ä jonákë béchibo Judasta tärükähui, bueituk áapo Diosta áa yáaka béchibo ä näikiariu bíchaa siika.

²⁶ Huanärim am sortiaroahuak, Matiastat huétchek, jü tékia. Huanäi naateka huame once apóstolimmak näikiahuak.

2

Espíritu Santota yepsakähui

¹ Juka Pentecostés pajkota yumáko, síme jume Jesuristota súaleme náu lópola aaney; nánancha éaka. ² Huanäi jáhui tehueka bétana jíkkaijtuk, jekata úttea huë bénasi jíaka. Huanäi jü káari bem anéipo jáhuiy tápunak. ³ Huanäi jume nínim bénaka éntok taj rupáktiriata bénaka ámeu yeu machiak, hupülaka símem békataka emo näikimtelataka. ⁴ Huanäi síme Espiritu Santoy tapunak, éntokim tábui nokpo noktáitek jum Espiritu Santota am noktúá pámani.

⁵ Huámechi taáhuarimmet jum buere joära Jerusalémpo judíom aaney, Diosta nésahui

joame, sime ániat bétana áma yáij-lataka.
⁶ Huaka jáhuita kusisi jáamta jikkajaka jü génte nau rúktek. Huanärim büruk eiyai, bueítukim huëpulaim bem noki am nokái am jikkajai
⁷ áachim guómtilatata tahuaka ínel nau jiaka:

—Jachum kaa Galiléapo joome sime imi nokame, ⁸ ¿jáchisu jüntukim huepülaka itom yoiyöhuam nokpo nooka? ⁹ Ímim ito násuk aane jume géntem Pártiapo joome, Médiapo, Elampo, Mesopotámiapo, Judea bétana, Capadocia bétana, Ponto bétana, éntok Asia buiära bétana, ¹⁰ Frigia bétana, Panfilia bétana, Egipto bétana, éntok África buiaräpo Cirene pueblo chíkola joómem. Romáanom júne im aane im jóakame. Huate tua judíomtaka im aane, huate éntok, kia bem boojóriäpo ámemak kimúlamtaka. ¹¹ Huate ket Creta bétana im aane, éntok buiära Arabia bétana. Të simete tua itom nokpo juka kaa jaibu johuamta Diosta yáari bétana nokame jikkaja.

¹² Sime at guómtilatata kaachin anmáchiakai. Huanärim nau emo nátemaje:

—¿Jítatu báaresa jáni iri?

¹³ Huate éntok, am junnériaka ínel jiaahua:

—Bempo kíalim naakolam.

Kësam Perota géntemmeu nokakähui

¹⁴ Huanäi jü Peero kíktek, jume once apóstolimmaki. Huanäi kusisi jume géntemmeu ínel jiaahua:

—Eme oóhuim Judéapo joome éntok sime buere joära Jerusalémpo jóakame, íkarem

jüneria, éntokem tüisi ä jikkaja íka ín enchim-
meu nokbárëhui. ¹⁵ Ímëi oóhuim katim naako-
lam enchim am ériä bénasi, bueítuk kethuéeyo,
én jübua jamak bátanim jiaahua. ¹⁶ Í enchim
jikkajäu jünen hua profeta Joelta nokákähui ínel
jíame:

¹⁷ Jume taahuarim lüteyo, tiahua jü Dios,
juka ín Espíritune síme yorémemet chibej-
tianake.

Huanäi jume enchim üusim éntok enchim
mälam juka ín Espíritu am noktúähuim
noknake,

jume jübua yoyötume éntok, tenkumta bénasi
éaka Diosta bétana huentä bínnahe.

Jume öolamm entok tenkunake.

¹⁸ Tua lütüriapo huámechi taáhuarimmetne ín
sáuhuëhuimmet ohuim entok jamuchim-
met ín Espíritu amet chibejtianake,
huanärim juka ín Espírituta am noktúäu nok-
nake.

¹⁹ Áman téhuekapone at guómtisi machik yeu
machírianake,
imí buíapo éntokne ímëi señaalim ayutuanake:
ójbo, tajji éntok buichía jaahua.

²⁰ Jü tää kaa machisi tahuanake,
jü mecha éntok, ójbota bénasi síkilisi,
kee juka täahuata yúmáyo juka Señorta,
buéresi ujyorisi yepsayo.

²¹ Huanäi síme huame Señorta téhuam yöreka
am tehuame jínëutunake.

²² 'Júntukem ikäy nokta jikkaja eme oóhuim
Israelítam, Dios juka Jesús Nazarenostat
enchim tayatuak, buéresi at guómtisi machik

señayáalim yakari áapörík huämi. Bueituk ä kókkohuame kara jíbba ä úttiäray bétuk ä jípurey. ²³ Júnentaka junne huam Diosta bannaataka áachä jünaktekäpo áman enchim mampo ä tóijhuak, eme ä pereeoteka jujjuëna yóremem mampo ä yétchak, kúrusit ä poponaka bem ä mënakë béchïbo. ²⁴ Të Dios júchi ä jíabitetuak, hua kókkohuamta útteara bétana áma ä yorétuaka, bueituk hua kókkohuame kara jíba ä útteara bétuk ä jípurei. ²⁵ Bueituk David Jesússta bétana nokaka ínel jiaahua:

Ínapone jíba juka Señorta bitchay ínomak anemta.

Bueituk áapo ínomak ín báta bétana ínomak aane,

kayta ára nee tatabnake.

²⁶ Kíalíkune tüisi jíapsipo al-leaka tahuak ín niní junne ál-leaka nooka.

Éntokne kaítat jachin eiya ín takahua muknakey junne át boobíchaka,

²⁷ bueituk empo ín jíapsi kaibu huam kókkolam násuk tahuárianake,

éntoke hua em nákéu santosi au nükamta takahua kaybu nasóntunake.

²⁸ Empo nee téjhuak jachin ayuka ín yu jíapsinakëhui,

éntoke buéresi nee al-leetuanake ínomak aneka.

²⁹ 'Eme ínomak huéerim, tua machisi jüneriahua juka itom yoyöhua Davidta mukilatukähui bóoveda ketune ímï buíapo óorek. ³⁰ Të jü David profeetatukay; kíalíku jüneyai juka Diosta au ä nátuakähui éntok ä

lütüría yáakähui senuk áapörícut yeu simriata Cristotunakähui, ä nésauhuëpo ä nésaunakë béchibo. ³¹ Kíalíku jü David profetataka chë bannaataka ä bil-lataka juka Crístota jíabitenake bétana nookak, entok huaka ä jíapsihua kaa kókkolam násuk tahuánake bétana, entok ä takahua júne kaa nasontunake bétana. ³² Júnëli jü Dios íkái Jesústa jíabitetuak, éntok íari bétana síme ítapo testiigom. ³³ Dios ä báta bétana ä yétchak yörisi machíku. Huanäi juka Espíritu Santota mabétaka, huaka Dios Áchaita nátuari, áapo itou ä bíttuak. Júntuk í enchim bíchähui éntok enchim jíkkajähui áa bétana huéiye. ³⁴ Bueítuk kaa áapo jü David téhuekau jíkáu siika; bueítuk áapo, jü David, ínel jiaahua:

Jü Dios ín Señorbeu ínel jiaahua:

“In báta bétanë yeesa yörisi machíku,

³⁵ jume em béj-rim em útteara bétuk ín tahuáriäu tajti.”

³⁶ Júntuk eme síme jü pueblo Israel, akem ä júneria lútula huëpo íkái Jesústa enchim kúrusit popóntebokäuta jü Dios Señorpo ä tahuáriak éntok Crístopo, bueítuk áapo yéa púuhuak ä nésaunakë béchibo.

³⁷ Íkärím jíkkajaka, bem jíápsipo ä jímmaaka, tüisi kaa al-léaka taahuak. Huanärím Perotau ínel jiaahua éntok jume huate apóstolimmehui:

—Eme itomak huérim, ¿ensu, jáchisute ayúnake?

³⁸ Huanäi Peero ínel am yómmiak:

—Emóem temajeka jíapsi kúakte Diostau bíchaa, éntokem síme emo batötebo Jesucristota téhuampo, enchim kaa tühua yáarimmet enchim jíókorinä béchïbo. Huanäi jü Dios juka Espíritu Santota enchimmet kom jünaktenake. ³⁹ Bueítuk hua Diosta nátuari enchim béchïbo näikiari, éntok enchim úusim béchïbo, éntok kia síme huame mekka aneme béchïbo junne; kia jábeta béchïbo juka itom Señor Diosta nunubárëhui.

⁴⁰ Jü Peero íkái noksuka, éntok huátek ámeu nokaka, ínel am téjhuak:

—Ime génte én kat-riame jujuëna násukem yeu kaate, bueítuk jü noki béttesi machika ámet hüechila.

⁴¹ Júnëli huame íkái tü nokta súalekame batöhuak. Huanäi huáchï taáhuarit baj miltumáchika jume Jesucristota súalemmeu rúktek. ⁴² Huanäi síme jíba huame apóstolim am majtjá páman kaatei, nánancha éaka éntok Diostau buanaka. Éntokim nau rúkteka jume páanim nat nánäikimtei Señorta am sáhuekä bénasi au bem huáatinakë béchïbo.

Jume Jesucristota bat súalekame jachin emo nükähui

⁴³ Síme jü génte at guómtilatata taahuak. Jume apóstolim éntok, juebena señáalim kaa jaibu johuame johuai. ⁴⁴ Síme jume Jesucristota súaleme huépulai bénasi nau aaney, éntokim bem áttea nau átteakai. ⁴⁵ Bem áttea, jita júne bem jípurëhuim nénenkai, huanäi huame jábesu jítasä ámeu bëyë huéeläpom juka tómita ámet nánäikimtei. ⁴⁶ Chikti táapom jíba bénasi

éaka jum tiöpopo nau aaney, éntokim jum bem jóapo nau yájaka al-léaka nau jibuäi, kaachin emo ériaka. ⁴⁷ Diosta bétanam tühuata nookai ä baisáuhueka, éntok síme jü génte am nakkei. Jü Señor entok, chikti táapo jume ä jínëusimëu huame huate ä súalemmeu rúktiasimey.

3

Jü yorem guok löitaka tómtilatata türiak

¹ Séjtuł bájim jiäpo kupteu bíchaa jü Peero éntok Juan nau kateka jum tiöpou jikáu sájjak Diostau buabuánhuäu orapo, judíom ä boojoria bénasi. ² Chikti táapo senu yoreme guok löitaka yeu tómtilatata huämi tiöpo puértaapo totóijhuai, Hermoosä teäpo, limojnata áu iaahuaka, jume áman kimummehui.

³ Huanäi jü löi juka Perota éntok Juanta tiöpou kimúi am bíchaka, limójnata ámeu aahuay. ⁴ Huanäi jü Peero entok Juan jáptekam tua ä bitchak. Huanäi jü Peero ínel au jiaahua:

—Ítochë suuhua.

⁵ Huanäi jü yorem löi ámet puseka taahuak jita júne áu mik máchileka. ⁶ Të jü Peero ínel au jiaahua:

—Kanne tómek jiöbe, tene ín jípurëumak enchi aníanake: Jesucristo Nazaretpo jometa úttearammeyë kíkteka naa huéiye.

⁷ Huanäi jü Peero mampo bata bétana ä buíseka ä kétchak. Sep lauti éntok, jum térökiampo útteaka taahuak éntok síme jum guókkimpo. ⁸ Huanái jü löi jikáu chépteka kíktek éntok naa huee táitek. Huanäi ámemak

jum tiöpou kibákek. Huéeka éntok jikáu chéptisimeka, Diosta úttiley. ⁹ Sime hua génte áma anéihui ä bitchak ä huéeyo, éntokim ä jíkkajak Diosta ä úttileyo. ¹⁰ Huanärim at guómtilatata taahuak hua au sikamta béchïbo, bueitukim jüneiyai huákäi yoremta ájariatukähui huam tiöpo puerta Hermósä teäpo yeyésäihui limójnata aáhuakä.

Perota jum Salomonta portalpo nokakähui

¹¹ Huä yoreme löitukäihui béja türiaka jü Peerótat éntok Juántat chätuka kaa am tóttójai. Sime jü génte áma anëu éntok, at guómtilatata ámeu bíchaa teénnek jum tiöpöpo Salomonta portal titéhuaakäü bícha. ¹² Jü Peero ikäi bíchaka, jü gentetau ínel jiaahua:

—Eme oóhuim Israeliitam, çatchiakem át guómte jü enchim bíchakäubechi, éntokem ítotchu suuhua? Eme jamak itom útterai éntok itom tü yóremmentukä béchïbo ika yoremta itom naa hüeetua bénasi eiya. ¹³ Èe kaa huäri béchïbo. Huame itom yoiyöhuam Abraham, Isaac, éntok Jacobta Dios juka ä Üusi Jesústa tóboktiaka buéresi útteata ä mákkak. Të eme huákäi yäurata mámpo tójjak, éntokem juka Pilátota ä búttiabarei júne kaa báreka taahuak. ¹⁴ Huaka tü yóremta éntok lütüriata joamta búttia nésau éäkasem huaka juëna yóremta yore súalata búttiatebok. ¹⁵ Júnëlem huaka jíapsihuamta yore mikamta mëtebok. Të jü Dios huam kókkolam násuk ä jíabitetuak. Íahuíte ítapo testíigom. ¹⁶ Jesústa tehuam itom súalë béchïbo Dios ika yoremta enchim bícháu éntok

enchim täyäu útteata mákkak kíkteka náasä huéenakë béchïbo. Jüri Jesústa súalhuame ínel yúmalasi ä tütek íkái yoremta, enchim simem ä bíchápo bénasi.

¹⁷ 'Eme ínomak huéerim, ínapo jüneiya eénchim éntok huame enchim yäuram juka Jesústa mëtebokähui kaa jünéaka Diosta yeu ä púakähui. ¹⁸ Të jü Dios ímïri ä chüppak juka bannaataka jume ä profétam ä noktúakähui: juka yeu ä púari, Cristota, jïokot máchirata bínnake bétana. ¹⁹ Júnentukem emo temajeka jíapsi kúakte Diostau bíchaa, huame enchim Dios bejrim ä tuchánakë béchïbo. Huanäi jü Señor al-leehuamta enchimmeu ayutuanake, ²⁰ éntok juka Jesústa, Cristota, enchimmeu bíttuanake, huaka bannaataka enchim béchïbo yeu ä púakähui ä nésaunakë béchïbo. ²¹ Të én ketune jü Jesucristo téhuekapo anake juka Diosta simeta bemélasï tü yäu tajti, huame profétam yéä púakäu bannaataka yájakame ä noktúakápámani. ²² Bueïtuk jü Moisés ínel jiaahua itom yoiyöhuammehui: "Dios jü Señor enchimmeu senu profetata bíttuanake enchimmak huérita, ín enchimmeu bíttuahuakä bénasi. Huákärem nok jikkaijnake enchim at sáihuäu joaka, ²³ bueïtuk sime hua génte kaa júkái profetata nésauhui yáakame kókkonake, éntok hua pueblo Israelta násuk yeu béptunake", ti ámeu jiaahua jü Moisés.

²⁴ 'Sime huame profétam Samuelta anéi naateka pujbau bíchaa ímëi taáhuarimmet ayúnakemta bétana nooka. ²⁵ Júntuk eme ámëriam jume pofétam nokákäu

mabénnakeme, éntok enchim tühuata jájamnakë béchïbo jü Dios huame itom yoiyöhuammak nokta lütüria yáuhuak, jü Abrahamtau ínel jíaka: “Sïme jü génte ániat aneme tühuata jájamnake hua émot yeu simríata béchïbo”, tau jiaahua. ²⁶ Kíalïku jü Dios juka ä Üusi jíabitetuaka enchimneu báchá bíttuak, tühuata enchimneu yáa báreka, huépulai bénasi enchim huaka juénaraata tóij íaaka.

4

Peero éntok Juan jum yäurapo yeu tóijhuak

¹ Peero éntok Juan ketune gentetau nookai jume tiöpopo nésahueme ámeu yájayo, jü tiöpota suáyammeu yäuttamaki, éntok jume saduceommaki. ² Bempo oómtei juka Perota éntok Juanta juka genteta majtíä béchïbo jume kókkolam jíabitenake bétana Jesústa jíabitekä béchïbo. ³ Huanärim am peréesoteka cárcelpo am jóiyak yokóriapo nokta ámet chupa báreka, bueítuk béja kuptei. ⁴ Të büruka juka tü nokta Jesucristota bétana huentta jíkkajakame ä súaleka taahuak. Huanäi sïme nau jume Jesucristota súaleme, oóhuim jíba näikiaka, jíba tua batte mamni miltukay.

⁵ Yokóriapo jume judíom puéblopo nésahueme, jume yoiyötori yäut jóarim, éntok jume judíom ley am mamájtíame, buere joära Jerusalémpo nau yájjak. ⁶ Ama aaney kétchi jü Anás, jü tiöpopo chë nésahueme, Caifás, Juan, Alejandro, éntok sïme huame tiöpopo chë

nésauhueme famíliapo joome. ⁷ Huanärim juka Perota éntok Juanta áman bem jokäu nütebok. Huanärim áme násuk yéu am jábuaka ínel ámeu jiaahua:

—¿Jábeta nésaupo, éntok jábeta úttearammeasem íkái yoremta tütek?

⁸ Huanäi jü Peero, Espíritu Santota útteara at ayúkä béchibo, ínel am yómmiak:

—Eme puéblopo yäuram, éntok eme pueblo Israelpo yoiyoturim: ⁹ béjasem itom temajeka senu yoreme kökoremtau tühuata yáahuakä bétana jachin ä türiakähui, ¹⁰ enchimte ä téjhuanake síme genteta Israelpo jometa ä jünérianakë béchibo. Í yoreme yúmalasi türilataka enchim bíchäpo aane hua Jesucristo Nazaretpo joome kúrusit enchim popóntebokäuta úttearammea, hua Diosta kókkolam násuk jíabitetuakähui. ¹¹ Eme huame káarim jojoame juka tétata chë türik omoutekä bénasi maachi, bueítukem juka Jesústa kaa türeka ä omoutek. Én éntok jü Dios júkái Jesústa símem béppa nésautuak, jachin hua tetta yeu púari kari naahua eskinapo yéchari, álë bénasi. ¹² Kaabe éntok ára itom jinëu, Jesucristo jíbba; bueítuk Dios kaábeta éntok im ániau kom bíttuak itom ä jínëunakë béchibo.

¹³ Huame yäuchim juka Perota éntok Juanta kaa májhueka am nokayo tüsim at guómtek, jünéaka kaa tüisi jiösiam am täyähui, éntok am polóobemtukähui. Huanärim ámet jünëak Jesústamak am rejtilatukähui. ¹⁴ Tem juka yoremta türilata áme násuk huéekamta

bíchaka, kaachin am nok bejmáchiakai.
¹⁵ Huanärim jum bem anëpo yéu am sákatuak,
 bempo nau ettéjhua báreka. ¹⁶ Huanärim ínel
 jiaahua:

—¿Jáchisute am yáanake jáni ímëi
 yorémem? Bueïtuk sime jume Jerusalémpo
 jóakame jüneiya íkai kaa jaibu johuamta am
 yáalatukähui, éntokte kara ä esso. ¹⁷ Të íkai
 bem joäu kaa simat jünérianä béchïbo, atam
 taktirianake én naateka kaa júchi Jesústa bétana
 jábetau am noknáke béchïbo.

¹⁸ Huanärim am núnuka kuttílasi ámeu
 noókak kia jachin éntok huei júne kaa Jesústa
 bétana jábemmeu am nok sáhueka. ¹⁹ Të jü
 Peero éntok Juan ínel am yómmiak:

—Áachem emo temaje eme, ¿jachu türi jáni
 Diosta bíchäpo enchim nesauhui yáa béchïbo,
 juka Diosta néсахui tójaka? ²⁰ Bueïtuk ítapo
 kara ä esso, huaka itom bíchakähui éntok itom
 jíkkajakähui.

²¹ Huanäi jume yäuchim am mauj téjhuak,
 tem jíba am sákatuak. Kaítam béttesi
 machik ámeu yáa máchika taahuak, bueïtuk
 sime hua génte Diosta bétana tühuata nookai,
 éntokim ä úttilei hua yáarita béchïbo. ²² Huä
 yoreme türika tahuakame kaa jaibu johuamta at
 chúpahuakähui cuarenta huásuktiriam béppa
 am huériay.

*Jume Jesucristota súaleme yorem éehuamta
 éntok óusi éehuamta Diostau nétane*

²³ Jü Peero éntok Juan búttiahuakam sájjak
 huame ámemak kateme anëu bícha. Huanärim

ámeu yájaka am ettéjhuariak jachin huame tiöpopo chë nésauhueme ámeu jíakähui, éntok huame yoiyöturim. ²⁴ Huanärim am jíkkajaka, síme nau ínel Diostau buänak:

—Itom Señor, empo tua jita árahueme, empo ájaria jü Dios téekata yáakame, buíata, bahueta, éntok síme huaka ayúkamta. ²⁵ Empo jü em Espíritu Santoy Davidta ínel noktúak:

¿Jatchíakasu jume naciónim emo tóboktia, huame géntem éntok, bem kara joäu yáa báreka eiya?

²⁶ Jume réeyim im buíapo nésauhueme emo tóboktiak,

jume puéblommeu yäuchim nau emo tójjak,

Diosta béj-reka éntok ä Cristohuata.

²⁷ 'Bueítuk lütüriapo jü rey Herodes éntok Poncio Pilato náhuim emo tójjak imi puéblopo jume gentiilimmak éntok israeliitammaki, em Üusi Jesús tü yöremta béj-reka, ä nésaunakë béchïbo em yeu púakähui. ²⁸ Bempo simeta huaka bannaataka naateka em mampo entok em nokakähui em at jünaktekäu chúppak.

²⁹ Én éntoko, Señor, huaka bem itom máujtuahuäubechë suuhua, éntoke óusi éehuamta itom jume em sáuhuëhuim miika, kaa májhueka em noki itom noknákë béchïbo.

³⁰ Em úttearë yeu machíria huame kökoreme türinakë béchïbo, éntok señáalim kaa jaibu johuame jotúnakë béchïbo em Üusi Jesús tü yöremta úttiärayi.

³¹ Júnëli Diostau am buansuk, huam bem nau anëpo jü kari au yoyóak. Huanäi síme juka

Espíritu Santota úttiära mabétaka juka Diosta noki kaa májhueka nookai.

Sime hua bem áttea nau átteatukai

³² Sime huame Jesucristota súalekame senulhua jiba eiyai, éntok nánancha emo ériai. Kaabe juka ä átteahuata áapola au átteak tíiyai, ál-la sime nau ä átteakai. ³³ Jume apóstolim éntok, tüisi útteäta jípureka jiba juka Señor Jesústa kókkolam násuk jíabitekä bétana nookai. Dios éntok, simemmu buéresi tühuata johuai. ³⁴ Kaabe áme násuk jíokot eiyai, bueítuk sime huame buíam jípureme, éntok kárim jípureme, am nénkaka juka tómita ³⁵ jume apóstolimmeu ä totojai. Huanärim huépulammechá nánäikimtei bem ámeu bëyëu huéeläpo. ³⁶ Júnëli aayuk, senu yoreme levíita usíarimpo jométaka, Josë téaka, isla Chípëpo yeu tómtilataka, jume apóstolim Bernabem téhuaatuakähui. Yore sirok yáatituame tiau báare. ³⁷ Ìri yoreme buíata ä jípurëu nénkaka juka tómita jume apóstolimmeu tójjak.

5

Jü Ananíasta éntok Safírata kaa tühua yári

¹ Të senu yoreme Ananías téaka, ä jubí Safírá téamtamak éaka, buíata nénkak. ² Ìri yoreme ä jubímak éaka huate tómmak taahuak, juka huatek éntok, jume apóstolimmeu tójjak, ìri sime hua buíata bejhua ti ámeu jíaka. ³ Huanäi jü Peero ínel au jiaahua:

—Ananías, ¿jatchíake juka Satanásta nésahui yáuhuak juka Espíritu Santota emo

bäitäu máchileka éaka? Bueitukë huate tómmak tahuaka huátek jíba äbo tójjak, ïri sime hua buíata bejhua tíaka. ⁴ ¿Jatchu kaa empo ä átteakai juka buíata ke ä nénkaka? Ä nénkisuka éntok, ¿jatchë kaa jíba empo ä átteaka tatahua juka tómita, em yáa bárëu ái em yáanakë béchïbo? ¿Jatchíake íkái kaa tühuata yáa báreka ëak? Díóstahuë aranókïchiata nooka, kaa yorémemmehui.

⁵ Huanäi jü Ananías ínel ä jiai ä jíkkajaka jíba, huécheka muúkuk. Huanäi sime jume íkái jíkkajakame tüisi májhueka taahuak.

⁶ Huanäi huate yorémem jübua yoyötume jápteka, sánkompo ä bëtiaka yéä nuksájaka ä maäk.

⁷ Chúkula baij orata huei jáni jü Ananíasta jubí áma yépsak, kaa jünéaka jita bénak áma yeu sikähui. ⁸ Huanäi Peero ínel au jiaahua:

—Nechë tejhua, ¿jachem ia béekipo juka buíata nénkak enchim jákä Bénasi?

Áapo éntok inel au jiaahuak:

—Jehui, júari béekipote ä nénkak.

⁹ Huanäi jü Peero júchi ínel au jiaahua:

—¿Jatchíakem nánancha éaka juka Señorta Espíritu baitáu bábarek? Júmun äbo kaate jume em kuná máákame. Én éntokim enchi ket yeu huérianake mukílata.

¹⁰ Huanäi seep Perota guokpo huécheka muúkuk. Huanäi huame yorémem jübua yoyötume áman kimuka, juka Safírata mukílata téuhuak. Huákái éntokim ket yeu núk sájaka ä kunamak lópola ä maäak. ¹¹ Huanäi sime jume

Jesucristota súaleme tüisi májhueka taahuak, éntok síme huame íkai jünériakame.

Juebena señalim kaa jaibu johuame júne yáahuak

¹² Jume apóstolim jü genteta bíchäpo juebena señáalim kaa jaibu johuame johuai. Jume Jesucristota súaleme éntok, síme, jum tiöpopo Salomonta portal titéhuaakapo nau yayajjai. ¹³ Të jume kaa Jesucristota súaleme májhueka kaa ámemak emo kuúkuútiái, tem jíba buéresi tühuata áme bétana nookai.

¹⁴ Júnentaka junne juebena génte juka Señorta súaleka taahuak, oóhuim éntok jaámuchim junne.

¹⁵ İri Señorta bem súalëu buériaü yuumak. Jume kökoreme jünem bem ámet töyëumak chikti böóu yeu totojjai, juka Perota áma huam huei kia júne juka ä jékkaahuata ámeu yúma íaaka am türinakë béchíbo.

¹⁶ Huame pueblom chíkola jokame bétana juebena génte jum Jerusaléniü yájjak, kökoreme huériaka, éntok yoremem espíritu jaiti machim jípureme. Huanäi síme türiak.

Jü Peero entok jü Juan guok jájahuaimme

¹⁷ Huanäi hua tiöpopo chë nésauhueme, éntok huame saducéom titéhuaakammak kateme, áa bétana éame, ä ínnëaka taahuak.

¹⁸ Huanärim jume apóstolim buíjteboka am peréesotetebok, éntokim cárcelpo am jóiyak.

¹⁹ Të jü Señorta ángel tukaapo ámeu yepsaka, juka cárcelta puerta étapoka, yeu am sákatuak, éntok ínel ámeu jiaahua:

20 —Sájakem áman tiöpou kimuka jü gentetau nooka i bemela jíapsihumta bétana.

21 Íkai jíkkajakam yokóriapo kethuétana tiöpou kimuka am majtíataitek.

Huanäi hua tiöpou chë nésauhueme, éntok huame áamak éame, ímin juka buere yäurata nau núnnuk, síme huame Israelpo yoiyöturim. Huanärim jume apóstolim jum cárceliu nuú nésauhuek. ²² Të jume tiöpota suáyame áman jaahuákame cárceliu yájaka kaábeta áma téhuak. Huanärim sájaka áman am téjhuak, ²³ ínel jíaka:

—Lütüriapote juka cárcelta tüisi páttiatau yájjak, éntok jume sontarom ä suáyame puértam bëkatana jäbuekammehui. Tëte ä étapoka éntok, kaábeta áma huáijhua téhuak.

²⁴ Íkai jíkkajaka jü tiöpou chë nésauhueme, éntok jume huate áma tékiakame sáuhueme, kaachin anmáchika taahuak, álë bénasi jü tiöpota suáyammeu yäut, éntokim emo nau nátemaje ínel jíaka:

—¿Jákusa tua iri chúpnake jáni?

²⁵ Júnëlam nokaisu senú yoreme áma yépsak ínel ámeu jíaka:

—Huame yorémem enchim pereesotekäu áman tiöpou aneka jume géntem majtíay.

²⁶ Huanäi hua tiöpota suáyammeu yäut ä sáuhuëummak sika áman am nüka, të kaa bëttesi ámemak aneka, bueítuk juka genteta májhuey emo mamaasu máchileka.

²⁷ Huanärim am nüpaka huam buere yäurata

bíchäpo yéu am jäbuak. Huanäi jü tiöpopo chë nésauhueme jume apóstolimmeu ínel jiaahua:

²⁸ —Ítapo chë, kuttílasi enchim téjhuaakai kaa júchi Jesústa bétana huemta jábeta enchim majtía sáhueka. Tem kaa itom nésauhui yáuhuak. Chë tüissem simát jum Jerusalémpo am majti-asasaka, éntokem juka juëna nokta itot jimma báare juka yoremta itom mëtebok tíaka.

²⁹ Huanäi jü Peero éntok jume huate apóstolim ínel am yómmiak:

—Ítapo ä lütüriak juka Diosta bat itom nok chúpanakëhui yorémem itom nok chúpanakepo béppa. ³⁰ Eme juka Jesústa kúrusit popónteboka ä mëtebok, të jü itom yoiyöhuam Dios ä jábitetuak kókkolam násuku. ³¹ Jü Dios éntok, ä tóboktiaka ä bata bétana yörisi machiku ä yétchak, sime yäurata béppa ä nésaunakë béchïbo, éntok yore ä jínëunakë béchïbo, jum pueblo Israelpo jömem ä jápsi kúakti íaaka, bem kaa tühua yáarimmecham jíokoriná béchïbo. ³² Júahuíte itapo testiígom, éntok jü Espíritu Santo, hua Diosta huame ä nok jíkkajame mikähui.

³³ Íkärím jíkkajaka, oómteka am sua báarei. ³⁴ Të jum yäurata násuk senú pariseero aaney Gamaliél téaka, judíom ley am mamájtíame. Huäri kíkteka noókak jume apóstolim chúbala päkun yeu huéria nésauhueka. ³⁵ Huanäi yéu am nuksákahuak, jü yäuratau ínel jiaahua:

—Eme oóhuim Israelpo joomem, tüisem at suuhua jita ímëi oohuimmeu enchim yáanakëubechi. ³⁶ Bueítukem jíba tua au

huáate eme, jaiki huásuktiria jan huéiye senu yoreme Téudas téaka au tóboktiak buéresi jita au tékiak tíaka. Jume yoremem éntok, naiki cientotu máchika áamak chätuk. Të mëhuak huári yoreme, huame áamak chätukáu éntok, síme chíbejtek. Huanäi huämi luútek jü ä huéetuähui. ³⁷ Chúkula jume géntem jiösiapo kimahuata taahuarimmet senu Júdas téaka, Galiléapo jométaka, ket au tóboktiak. Huanäi juebena génte ket áamak chätuk. Të ket mëhuak, huame áamak chätukáu éntok, chíbela näikim sájjak. ³⁸ Kíalíkune enchimneu nooka ímëi oóhuim kíal enchim toij sáhueka. Bueítuk íkái ínëli huemta yorémem bétana ä huei, jíba luutínake; ³⁹ të Diosta bétana ä huéeyem kaachin ä yáanake. Jítachem suuhua; jachin aika júnem Diosta béj-reka ayúnake.

⁴⁰ Huanäi síme áa beu éaka taahuak. Tem chúkula jume apóstolim núnuka tüisi am bépsuk, éntokim kaa éntok Jesústa bétana jábemneu am nók sáhueka am téjhuak. Huanärim am búttiak. ⁴¹ Huanäi jume apóstolim yäurata mampo yeu sájaka, tüisi al-léaka taahuak juka Diosta junëli Jesústa béchïbo jiókot máchirata am bíttuak tíaka. ⁴² Të bempo jíba chikti táapo jum tiöpopo am majtíaka taahuak, éntok jóahuat junne, juka tü nokta Jesucristota bétana huemta ámeu nokaka.

6

Guoibúsan diáconom yeu púahuak

¹ Huámechi taahuarimmet jume Jesucristota súaleme chë bürutáitek, jume griego nokta

nókame jume hebreo nokta nokame bėj-reka noktáitek bem jámut jókoptulam kaa tüisi bíthuä tíaka jum chikti táapo buähnamta näikimtehuäpo. ² Huanäi jume dóoce apóstolim síme jume Jesucristota súaleme nau núnuka ínel ámeu jiaahua:

—Kaibu türinake ítapo juka Diosta noki itom am majtíau tójako, buähnamta itom näikimtebare béchibo. ³ Júnentuk, eme itom hermáanom, guoibusan oóhuimem yeu púhua enchim násuku, huame enchim símem yörèhui éntok jítat júnéame, éntok Espíritu Santota útteara ámet ayúkähui. Huanärem íkai tékilta am máknake bem ä jonákë béchibo.

⁴ Ítapo éntokte jíba oraciompo Diostau noknake, éntokte Diosta tü noki jíba am majtíanake.

⁵ Huanäi síme áamak al-léaka tahuaka Estebanta yeu púhuak, chikti ä jíapsimak Diosta noki súalemta éntok Espíritu Santota útteara jípuremta, éntok Felípeta, Prócorota, Nicanorta, Timonta, Parménasta, éntok Nicolasta Antioquíapo jometa bannaataka judíom bétana éäuta. ⁶ Huanärim jum apóstolim anëu am tójjak, huamei béja choapo áme béppa mámtaka Diostau mampom am tojjak.

⁷ Jü Señorta noki chëhuasu chíbejteí, jume Jesucristota súaleme éntok chëhuasu búruakai jum Jerusalémpo. Juebénaka jume tíöpopo tékiakame júne Jesucristota súaleka tahuak.

Esteban pereesotehuak

⁸ Esteban Diosta tühua at ayúkä béchibo, éntok ä útteara ä jípurë béchibo, señáalim

kaa jaibu johuame júne johuai genteta bíchäpo. ⁹ Huanäi huate yorémem, jum sinagogampo ínel téhuaakapo jométaka: Sáihuame bem teko mámpo yeu huik-ri, huate Cireenepo jomemmaki, éntok Alejandríapo, Ciliiciapo, éntok Ásiapo jomemmak náu Estebantamak nok nássua táitek. ¹⁰ Tem kaa ä nok kóbbak, bueituk áapo tüisi júnéaka nookay, éntok jü Espiritu Santota útteara at ayúakai. ¹¹ Huanärim huate yorémem béjtuak Moiséjta béj-reka ä nokái emo ä jíkkajak ti jiau iaaka, éntok Diosta béj-reka. ¹² Júnëlim ayuka juka genteta emo tóboktituak, éntok jume yoiyötori yäut jóarim, éntok jume judíom ley am mamájtíame. Huanärim Estebantau hüanteka, ä buíseka, bem buere yäurau yéu ä tójjak. ¹³ Huanärim jume testígom aranókíchi bem tákiarim jariák. Huámëi béja ínel jiaahua:

—Íri yoreme kaa yáateka juénak nooka i tiöpo yörihuamta bétana, éntok Moiséjta ley béj-reka. ¹⁴ Ítapo ä jíkkajak juka Jesús Nazaretpo jometa ika tiöpota au tátabnake tíamta, éntok juka Moiséjta itom boojória sáuhuëu itom au úhuanake tíamta.

¹⁵ Huanäi huayäura entok síme jume áma jokáihui, jü Estebántat suaka Diosta ángel bénak pújbakamta bitchak.

7

Esteban áu nok-riay

¹ Huanäi jü tiöpopo chë nésauhueme jü Estebantau ínel jiaahua:

—¿Jatchu lútulai jü emo bétana nokhuame?

² Áapo éntok, ínel ä yómmiak:

—Eme ínomak huérim, éntok eme ín áchayim, nechem nok jíkkaja. Jü itom Dios, jü tua yörisi maachi, jü itom yoyöhua Abrahamtau au yeu machíriakai Mesopotamia buíaräpo áa aneyo, ketune kee jum Haraniu ä jóateyo. ³ Huanäi ínel au jiaahua: “Em buíarapë yeu huéiye, éntok em huáhuaijrame tösime, buíarata ín enchi téjhuanakeu bíchë huéiye.” ⁴ Huanäi Abraham Caldea buíaräpo yeu sika Haraniu jóatek. Chúkula béja ä áchaihua múkuk. Dios éntok, juka Abrahamta äbo nüpak i buíarahui én enchim jóakäpo. ⁵ Të huanäi kaita buíata ä miíkak ímí ä átteanakëhui, kía áma ä chéptiläpo belékkantik junne Të ál-la ä mik rókaka nookak, éntok áapörík muksukäpo jume ä üusihua ä átteanake tíaka. Të huámechi taahuarimmet Abraham ketune kaabeta üusekai. ⁶ Éntok Dios kéchá téjhuak jume at yeu sákariam kaa bem buíaräpo am jóanake tíaka, tattäbuim bétuk am jíapsinakëhui, éntok jíókot am jonähui naiki cien huásuktiapo. ⁷ Të Dios ínel ket au jiaahua: “Ínapone chúkula hua nación jiokocham josúkamtat nokta béttesi machik chúpanake Huanäi bempo huämi yeu sájaka ímí buíaräpo jóateka ín nésauhui jonake.” ⁸ Dios Abrahamtamak nokta yetchak, juka circuncisión téamta señalpo ä mákaka, jünákiachinakë béchibo íkái nokta nau tütehuakamta bétana. Kíalíku juka ä üusi Isaacta yeu tómték, Abraham guojnaiki taahuarim huei ä circuncidarook. Álë bénasi ket jü Isaac juka ä üusi Jacobta circuncidarook.

Jacob éntok, ket jíba jume ä dóoce üusim ínel jume dóoce pueblo Israelta yoiyöhuam.

⁹ 'Ímëi Jacobta üusim, bannaataka itom yoiyöhuamtukaihuim, ímëri bem saiý José béppam jita jípupeiyay íari béchibom ä nénkak. Jume ä jínukame éntok, Egiptou bíchaa ä nuksájjak. Të Dios Joseta aníak, ¹⁰ éntok síme hua jíókot ä josúakä bétana ä jínëuk. Súahuata ä míkkak, éntok juka Faraonta, Egíptopo reyta, au bíchaa türík jíapsita ä jípunakë béchibo ä aníak. Huári éntok ä yäut yétchak jum Egíptopo ä nésaunakë béchibo, éntok ä jóapo junne.

¹¹ 'Huámechi taáhuarimmet buere tébaa siika éntok jíókot máchira jum síme Egípto buíaräpo éntok Canaán buiärapo. Jume itom yoiyöhuam kaa bem buänakeu téu máchiakay. ¹² Të Jacob jünéaka jum Egíptopo tiríjkom ayukähui, jume ä üusim bannaataka itom yoiyöhuakäihuim áman sáuhuek bát huëpo. ¹³ Júchi huëpo áman am jaahuak, José béja ámeu au täyatebok jume ä sayímmehui. Júnëli jü Faraón jüneiak jábeta yoremiamo juka Joseta jometukähui. ¹⁴ Huanäi José ä áchay Jacobta áman núnutebok éntok síme jume nau huérim at yeu sákariam, síme náu setenta y cincotukay. ¹⁵ Ínëli yeu sikäpo jü Jacob jum Egíptou bíchaa siika áman jóaseka. Ámani muúkuk éntok ä üúsihuam bannaataka itom yoiyöhuakäihuim. ¹⁶ Huanäi chúkula jume bem ótahuam jum Siquem téau tóijhuak. Ámanirim máahuak jum sépultura Abrahamta jinnukäpo jume Hamor téamta üusimmehui.

¹⁷ 'Béja Diosta Abrahamtamak ä nokakau

yechari chúpisei, jü pueblo Israel jum Egíptopo chëhuasu au büruriai. ¹⁸ Huámechi taáhuarimmet éntok, jum Egíptopo täbui rey nésautáitek Joséeta bétana kaita jünériaka, éntok ä yáarihuata bétana junne. ¹⁹ İri rey jume itomak huérim bāitautáitek, éntok huame itom yoiyöhuam jiókot jotáitek, útteapo bem üusim jübua tómteme am guötituaka am kókko iaaka, kaa emo am bürurianakë béchibo. ²⁰ Huámechi taáhuarimmet Moisés yeu tómték. Íkai ili úsita Dios ámak al-léaka taahuak. Jume ä áchaihuam baij metpo núkisi bem mampo ä jípurek. ²¹ Të bempörim sékãna ä ésok jü Faraonta malá ä téaka ä nüka, ä yöturiak ä asóakamta bénasi. ²² Kíaliku jü Moisés sîmeta majtíahuak jume Egíptopo jomem täyähui. Tüisi jítat jünéaka nonokai, éntok jita tékilta júne tüisi boojóriai.

²³ 'Béja cuarenta huásuktiriam yúmariaka jü Moisés jume áamak huérim bitbábarek, jume Israelta üusim. ²⁴ Huämi aneka juka senuk Egíptopo jometa Israelta üusimmak huéri jiókot joamta bitchak. Të ä jínëu báreka, éntok ä jujut-ria báreka, jü Moisés juka Egíptopo jometa mëak. ²⁵ Bueituk áapo jume áamak huérim Israelpo joomem jünéemáchilei juka Diosta jum mampo bem jípuhuä bétana am jínëunakëhui áapörík béchibo. Të bempo kaa at jünéaka taahuak. ²⁶ Yokóriapo jü Moisés guoi yorémem Israelpo joomem ket nau nássuame téuhuak. Huanäi emo am tójaka, nau am al-leë iaaka, ínel ámeu jiaahua: “Eme nau huéri; ¿jatchíakem nau nassua?”, ti ámeu jiaahua.

27 Huanäi hua seenu ä sai bébame Moiséjta yüaaka ínel au jiaahua: “¿Jábesu enchi itou yäut yéchala? 28 ¿Játchë nee ket më báare, tuuka huaka Egiptopo jometa em mëäkä Bénasi?”, tau jiaahua. 29 Íkäi jíkkajaka jü Moisés búitek Madián buíarau bícha. Huämi aanek kaa áma jométaka, éntok huämi guoyim üúsek.

30 'Chúkula júchi cuarenta huásuktiriam huéy, jum kaa jóata bëmu Sinaí káuhui téamta náapo ä aney, jü Diosta ángel áu yeu machiriak juya zarzá téamta béetëpo. 31 Jü Moisés at guómtek hua ä bíchakäubechi. Huanäi au rúkteka tüisi ä bíb báarey, jü Señor ínel au jiaahua: 32 “Ínapone jü em yoiyöhuam Dios, Abrahamta, Isaacta, éntok Jacobta Dios”, tau jiaahua. Huanäi jü Moisés májhueka au yöo táitek, éntok kaa ä bíb báarey. 33 Jü Señor éntok, júchi ínel au jiaahua: “Emoë bocha yétcha, bueítuk jü buíya em at huéekäu yörisi maachi. 34 Ínapo jum Egiptopo juka jiokot máchiraata ín géntë bíchäu jüneria, éntok jíokot jíamtane jíkkajaka, äbo kóm siika am jínëu báreka. Júntukë inou rukte. Échine áman jaa báare jum Egíptohui”, táu jiaahua. Bempo Moisejta omoutek ínel au jiaka jabetesu enchi itou yaurapo yechala.

35 'Junaköri bempo juka Moiséjta omóutek, ínel au jiaka: “¿Jabetesu enchi itou yauräpo yechala?”, kaa ámeu ä yäuttu íaaka junne, jü Dios jíba ä yäut yáaka ámeu ä bíttuak am jínëunakë béchíbo, hua ä ángelhua juya zárzata béetëpo au ä nokákäpámani. 36 Íri Moisés ínel jume itom yoiyöhuam jum Egíptopo

yeu núk siika, señaalim kaa jaibu johuame joaka huämi buíapo, éntok Mar Rojopo, éntok huám júya ániapo, cuarenta huásuktiapo ä núnübuakäpo. ³⁷ Īri Moisés ínel jume Israelta üusimmeu ínel jiáhuak: “Jü Dios senu profetata enchimmeu bíttuanake enchim sailammet yeu simriata, ín enchimmeu bíttuahuakä bénasi. Huákärem nok jíkkaja”, ti ámeu ji-aahua. ³⁸ Īri Moisés ínel ket hua áman júya ániapo itom yoiyöhuammak anakame, éntok jü Diosta ángeltamak ettejhuakäme jum Sinaí káhuichi, nokta áy jíapsihumta áa bétana mabetaka itou ä tö simnakëhui.

³⁹ ‘Të huame itom yoiyöhuam juka Moiséjta kaa nok chupa báreka ä béj-reka sájjak, éntokim notti báreka eiyai Egiptou bícha. ⁴⁰ Huanärim Aróntau noókak ínel au jíaka: “Diosimte enchi itom yáaria íaa böota itom téjhuanakeme, bueítukte kaa jüneiya jita bénak jü Moiséjtau sikähui, hua Egipto buíaräpo itom yeu nuk-sikámtahui.” ⁴¹ Huanärim becerota yáaka ä dios yáuhuak, éntokim animaalim súaka áu am buíssek, ofrendapo. Huanärim tüisi al-leaka taahuak huaka bem mámammea yáata yöreka. ⁴² Huanäi jü Dios bempólaim tójjak. Jume chókkim téhuekapo ayúkame am yörinakë béchibo júne kíal am tójjak, jum profétam librompo ínel ä jiä bénasi:

¿Jatchu eme, génte Israelpo joome, animaalim súaka inou am buíjnake jáku

áman juya ániapo cuarenta huásuktiapo rejteka?

⁴³ Katem inou am buísse, ál-lem juka enchim dios yáaritau am buíjnake, éntokem juka enchim yáari Molók téamta áma kátekäu núnübuak, éntok juka dios Renfán téamta chokki, huámëi enchim yáarim yöri báreka. Júkai enchim yáakä béchibone enchim buíaräpo enchim yeu béebaka jum Babiloniä teäpo huám bíchaa enchim bíttuanake.

⁴⁴ Huämi mekka aniapo jume itom yoiyöhuam juka karpa káata jípurei jume tetta cháčaj-jrim leyta áma jiojteri bem áma ériähui. Íiri yáahuak Diosta juka Moiséjta sáhuekä pámani bueítuk jü Dios hua áapörík, Moiséjta, bíchakäu bénak ä yáa saúhey. ⁴⁵ Íkä kárta jume itom yoiyöhuam mabétak, éntokim Josuétamak kateka júne jíba ä huériai huate naciónim buíarau kimuboka, Diosta yeu béebakähuim bempörim juka buíata mak báreka. Júnelim jíba ä jípurek juka rey Davidta nésauhuëu tajti. ⁴⁶ Jü rey David éntok, Diosta bétana tühuata jájamek. Huanäi tiöpota yáa bábarek juka Jacobta Dios áma jóanakëhui. Të Dios kaa ä yaä íak. ⁴⁷ Huanäi jü Salomón ä yáuhuak juka Diosta káari. ⁴⁸ Juka Dios síme béppa yörisi machik kaa kari yorem yáaripo ä jójjoai junne, profétata áa bétana ínel jáä bénasi:

⁴⁹ Jü téhueka kia hua ín áma yeyésäu bénasine ä eria, juka buíata éntok, ín at guóguokëu bénasi. ¿Jáichinakësa júntuk jü káari enchim nee yáarianakëhui?, tí jiaahua jü Señor,

éntok, ¿jáichinakësa jü ín at jimyórenakëhui?

⁵⁰ ¿Jatchu kaa ínapo simeta juka ayúkamta yáala jáku?

⁵¹ 'Të emëe —ti ámeu jiaahua jü Esteban— jíbem ínel kaa Diosta noki jíkkaij báare, huame Diosta kaa täyame bénasi, éntokem áme bénasi jiápsa. Jíbem enchim yoiyöhuam bénasi mamachi. ⁵² ¿Jábe profétatasum kaa jíokot yáuhuak huame enchim yóyöhuam? Bempo huaka tua lütüriata joamta yebíjnake bétana bannaataka nokakame súuhuak. Én éntok, huákai yepsak, eme yáurata mámpo ä yéchaka ä mëtebok. ⁵³ Eme jume Diosta ángelesim mampo leyta mabétaka júnem kaa ä nésau páman kaate.

Jü Esteban sussutti máahuakä mëhuak

⁵⁴ Íkärím jíkkajaka, jü Estebantau öómtëka támim kumëka tahuak. ⁵⁵ Të jü Esteban, Espíritu Santota at anë béchibo, téhuekau reémtéka juka Diosta ujoyóoria bitchak, éntok juka Jesússta Diosta bátam bétana huéekamta. ⁵⁶ Huanäi ínel jiaahua:

—¡Juyú! Áman téhuekapone juka Yoremta Üüsü titéhuaakamta Diosta bata bétana huéekamta bitcha.

⁵⁷ Të bempo emo naka páttiaka, kusisi cháchayëka áu huántek. ⁵⁸ Huaärim ä buíseka, jum puéblopo yeä nuksájaka, áman pákun ä mamáataitek ä mëbáreka. Jume ä nátuakame éntok, juka bem sanko béppa huemta jóiyak, senu yorem jübua yötumta, Saulo téamta, guokpo ä jóiyak ä suaya íaaka. ⁵⁹ Huanäi jü Esteban mamáahuaka ínel Diostau buaanak:

—Señor Jesús, ín jíapsine em mampo yétcha, aké ä mabeta.

⁶⁰ Huanäi tónommia kíkteka, kusisi chayeka ínel jiaahua:

—Señor, íkái kaa tühuata am yáakä násuk junne, Akë am jiokore.

Ínëli jíaka muukuk.

8

Saulo jume Jesucristota súaleme guók jájasey

¹ Saulo éntok, ámemak ä türek Estebanta mënë bétana.

Huäri taahuarit jume Jesucristota súaleme buéresi guokjájja táitek jum buere joära Jerusalémpo. Huanäi síme áachim chíbejtek jum Judéapo éntok Samaria buiárapo, të jume apóstolim jíba kaakum sájjak. ² Huate yorémem tü jíapsekame juka Estebanta maäk, éntokim tüisi ä buan-riak. ³ Saulo éntok, jíba bénasi jume Jesucristota súaleme guok jájjasei jóahuat kikkibákeka; oóhuim éntok jaámuchim júne áma yeu huiikei am huíksimeka cárceliu am toij báreka.

Jü tü nooki Jesucristota bétana huéeme jum Samáriapo nókhuak

⁴ Të jume Jerusalémpo yeu tennékame juka Diosta tü nooki kia jak bem katë páman ä nok-sakai. ⁵ Felipe, ket ámemak aneihui, jum senu pueblo Samariau bíchaa siika ámani Cristota bétana ámeu noktáitek. ⁶ Huanäi jü génte au nau yayájaka, síme jü Felípeta nokáubet suaka ä jíkkajai, juka kaa jaibu johuamta

ä joäu bíchaka. ⁷ Bueituk juebena géntem diáblom ámet kimúlatukäu tütüriai. Huámëi diáblom éntok, kusisi chayeka ámet yeu sásakai. Éntok juebena genteta káráktilamtaka, éntok lolöimtaka junne tütüriai. ⁸ Júnëli béja huämi puéblopo sime tüisim al-léaka jiápsai.

⁹ Senu yoreme áma aaney Simmom téaka, bannaataka juka móriata tekipánoaka huämi puéblopo, éntok juka genteta Samáriapo jometa baítáttähuakä, buere jita au täya tíaka.

¹⁰ Símetaka at suaka ä jíkkajai, ríikom éntok polóobem junne, ínel jíaka:

—Ï yoreme tua juka Diosta útteara jípure.

¹¹ Tüisim ä nok jíkkajai, bueituk móriay bínhua táapo am baítáttähuai. ¹² Tëm ä susualek juka tü nokta Felípeta ámeu nokako, Diosta bem jiápsipo nésaunake bétana, éntok Jesucrístota téhuam bétana, oóhuim éntok jaámuchim júne emo batötebok. ¹³ Huanäi jú Simmom kéchá súsualeka au batötebok. Huanäi jú Felípetamak naa hueetáitek, huame señáalim kaa jaibu johuámmet guómtilatata ä mabéttuanake.

¹⁴ Jume apóstolim buere joära Jerusalémpo aneme jünéaka jume Samáriapo joomem ket juka tü nokta Jesucrístota bétana huenta am mabétakähui, Perota éntok Juántam áman jaásek. ¹⁵ Ámanim yájaka Diostau buaanak jume Samariapo joomem tü nokta súsualekammet juka Espíritu Santota ayunakë béchïbo. ¹⁶ Bempo juka Señor Jesústa súaleka emo batötebolatukai, të jú Espíritu Santo ketune

kaabetau jee kom yuumai. ¹⁷ Huanäi juka Perota éntok juka Juanta choápo áme béppa mámtek, jü Espíirtu Santo ámeu kom yuumak.

¹⁸ Huanäi jü Simmom jume apóstolim bíchaka jü gentetat choápo béppa mámteka juka Espíritu Santota am mabéttuayo, tómita am makróktaitek ¹⁹ ínel ámeu jíaka:

—Nechem kéchá makka júkai uttearata, éläpone ínapo ket jábetat choápo béppa mámtek juka Espíritu Santota ä mabéttuanake.

²⁰ Huanäi Peero ínel au jiaahua:

—Jü em tommi emo beu kaitäpo tahuánake, bueitukë juka Diosta yore mikäu tómiay jíjinuhüá bénasë eiya. ²¹ İ tékil kaa emo béchïbo näikiari, bueituk jü em jíapsi kaa türi Diosta bíchápo. ²² Émoë jíapsi kúaktia kaa tühuata em éä béchïbo. Díóstahuë buaana, jamak júne enchi jíókorinake em juëna éerim béchïbo.

²³ Bueitukne júneiya sïkara chibúraapo bénaku em anëhui, kaa türiku, éntok juka juënaraata peréesota súmatuka bénasi enchi jípurëhui.

²⁴ Huanäi Simmom ínel ä yómmiak:

—Ino béchïbem Señortau oraciompo buan-ria juka enchim inou nokákäu kaa inou huéenakë béchïbo.

²⁵ Chúkula jume apóstolim juka Jesucristota yákäu bem bíchakäu bétana noksuka, éntok Diosta noki bétana, yeu sájaka jum Samaria buíaräpo juebena puéblom bëkatana juka tü nokta Jesucristota bétana huemta noókak. Huanärim júchi nóttek Jerusaléniu bícha.

Jü Felipe éntok jü yoreme Etiopíapo joome

²⁶ Chúkula, jü Señorta ángel Felípetau yep-saka ínel au jiaahua:

—Jum suriu bíchë huéiye, jü böo Jerusalémpo kom bökamtachi, pueblo Gazä téäu bíchaa huémtachi.

Íri ájaria jü böo jum juya ániapo áman huéeme. ²⁷ Huanäi Felipe áman bíchaa si-ika. Jum ä hué páman éntok, senú yoremta Etiopíapo jometa bitchak. Íri yoreme eunuko ti téttehuaahuai. Áapo buéresi tékiakai, jum Etiopíapo jámut yäut, Candace téamta, tomi suayai, të Jerusaléniu aaney áman oraciompo Diostau nok báreka. ²⁸ Íri yoreme nóttilatata hueiyei ä buíaräu bícha. Ä carropo yejsímeka jü libro profeta Isaíasta jïojtekäu noksimei. ²⁹ Huanäi jü Espíritu Santo Felípetau ínel jiaahua:

—Jü karohuë rukte.

³⁰ Huanäi jü Felipe au rúkteka juka nokta jíkkajak jum Isaíasta libropo ä nokähui. Huanäi ä temajek:

—¿Játchë at jüneiya jü em nokäubechi?

³¹ Huä yoreme éntok, ínel ä yómiak:

—Ëe, ¿jachisune at júnenake, bueítuk kaabe nee ä téjhua mátkhi?

Huanäi Felípetau noókak áma ä jámuka áa náapo áa yejte sáhueka.

³² Huä jïojteri ä noksímëu éntok, ínel jiaahua: Kabarata bénasi mëboka huériuhuay. Juka kabárata síkahuakä kaa áa buaná bénasi, kaa jíalek.

³³ Ä tü yóremtukánásuk júne jïokot jo súuhuak,

éntok kaa lütüriata yáariahuak.

¿Jábesu huame at yeu sákariam bétana noknake jáni?

Bueituk ímí buíapo ä jíapsi úhuaahuak, tiahua hua jïojteri.

³⁴ Huanäi jü eunuko titéttehuaahuame Felípetau ínel jiaahua:

—Nechë tejhua, ¿jábeta bétanasu íkái nooka jü profeta, áa bétana o jábe táabuik bétana?

³⁵ Huanäi Felipe jïojterita ä nokäumak au ä naatek juka tü nokta Jesústa bétana huemta.

³⁶ Huanäi huam bäam ayúkä páman kateka jü eunuko titéttehuaahuame ínel jiaahua:

—Imi bäam aika, ¿játchune kara imi batöhua?

³⁷ Felipe ínel au jiaahuak:

—Anáka chikti em jíapsimak enchi ä súaleyo.

Huanäi hua yoreme ínel ä yommiak:

—Jéehui, ínapo ä súale juka Jesucristota Diosta tua ä Üusitukähui.

³⁸ Huanäi juka carrota kéchateboka, kom chéptekam náuhuichika báau kiímuk. Huanäi Felipe ä batöak. ³⁹ Huam bápo yéu am sájak, jü Señorta Espíritu juka Felípetä sékána bíchaa nuksiika. Jü eunuko éntok, kaa júchi ä bitchak, të al-leaka júchi ä böo nüka. ⁴⁰ Jü Felipe éntok, jum Azótöpo aneka jünëak. Huanäi jum puéblom békātana huerámaka juka tü nokta Jesucristota bétana huemta nookai. Júnensu pueblo Cesareau yépsak.

9

Saulo Diostau bíchaa jíapsi kúaktek
(Hch. 22:6-16; 26:12-18)

¹ Saulo éntok, jíba bénasi huame Señorta súaleme suabáreka eiyai. Kíalíku hua tiöpopo chë nésauhuentau siika, ² jíosiata áu mak iäka útteata ä máknakemta Damascopo judíom nau yayajäpo kibákbáreka jume tü nokta Jesucristota bétana huemta súaleme áma járiubáreka, am pereesoteka buere joära Jerusaléniu am huéria béchibo, oóhuim, éntok jáamuchim junne. ³ Të béja böot huéeka, huam pueblo Damascou jëla ä huéi, sej chukti téhueka bétana jü machiria útteaka kom sika, nate chíkola ä machíriak. ⁴ Huanäi Saulo buíapo huétchek, éntok senuk au nokamta jíkkajak ínel jíamta:

—Empo Saulo, ¿jatchíake nee guokjájase?

⁵ Huanäi Saulo nátemajek:

—¿Jábesaë empo, Señor?

Huäri éntok, ínel au jiaahua:

—Ínapone Jesús, hua em guokjásasihui. Kíalë émpöisu kökosi emo johua, juka buesta sísiguok buahuita témmü bénasi.

⁶ Saulo éntok, mauj-rimmea au yoaka ínel jiaahua:

—Énsu Señor, ¿jítasune yáanake?

Jü Señor éntok, ínel au jiaahua:

—Yejtékë áman pueblou huéiye. Huämíre téjhuaana jita em yáanakëhui.

⁷ Jume yorémem Sáulotamak katëu éntok, tüisi guómtek juka nokamta jíkkajaka të

kaábeta bíchaka. ⁸ Huanäi Saulo yejteka au puj étapok jiöbe, të kaa bíchaka taahuak. Huanäi jume áamak katéihuim mampo ä buíseka ä nuksájjak jum Damascou bícha. ⁹ Huämi aaneka baij táapo kaa bíchaka, kaa jibuäka, éntok kaa jëyeka.

¹⁰ Damascopo éntok, senu yoreme Jesucristota súaleka jóakai Ananías ti téhuakä, huáahui Señor au yeu machíriak tenkupo bénaku, éntok ínel au jiaahua:

—¡Empo Ananías!

Áapo entok ínel ä yommiak:

—Imne aane, Señor.

¹¹ Huanäi jü Señor júchi ínel au jiaahua:

—Huä böo Derecha ti téhuaakamtau bíchë huéiye. Huanärë Judasta jóapo senu yoremta nátemaje Társopo jometa, Sáulo ti téhuakämta. Áapo oraciompo Diostau nooka éëni, ¹² éntok senu yoremta Ananías ti téhuakämta, tenkupo bitchak au kibákeka choápo béppa at mámtkamta júchi ä bínnakë béchïbo.

¹³ Íkai jíkkajaka Ananías ínel jiaahua:

—Señor, juebénakam nee ettéjhuaríala ïri yoremta bétana, jáchin machisi huaka kaa tühuata jume enchi súalemmeu ä yáakä bétana jum Jerusalémpo. ¹⁴ Én éntok imi äbo yebísise útteata máktaka jume tiöpopo tékiakammeu nésauhueme bétana síme huame enchi yöreme peréesoteka am huéria báreka.

¹⁵ Të jü Señor ínel au jiaahua:

—Ámanë huéiye, bueitukne júkai yoremta yeu púala ino bétana ä noknakë béchïbo, jume judíommehui, éntok kaa judíommeu junne, éntok bem réyimmehui. ¹⁶ Ínapone au ä yéu machírianake sïmeta ä jünérianakë béchïbo jáchin machisi yuun jiókot máchiraata ä bínnakëhui nee ä súalekä béchïbo.

¹⁷ Huanäi Ananías áman siika jum Sáulota anëhui. Au yepsaka, choápo béppa at mámteka, ínel au jiaahua:

—Empo Saulo ín hermáano, jü Señor Jesús, hua böot em huë páman emou au yeu machíriakame, nee äbo emou jaásek júchi bënasi enchi bínnakë béchïbo, éntok juka Espíritu Santota émot ayúnakë béchïbo.

¹⁸ Huanäi seep puj beata bënaka sóokteka kom huáttek, íneli júchi bíchaka taahuak. Huanäi Saulo kíkteka batöhuak. ¹⁹ Chúkula béja jïbuäka júchi úttëutuk. Huanäi jaiki táapo jáni jume Jesucristota súaleme Damas-copo jóakammak taahuak.

Saulo jum Damascopo noókak

²⁰ Huanäi béja Saulo jum judíom nau yayajäpo jume géntemmeu noktáitek juka Jesústa tua Diosta Üusi tíaka. ²¹ Sïme jume ä jíkkajakame at guómtéka tahuak, éntokim ínel jiaahua:

—¿Jatchu kaa ïri yoreme ínel jum Jerusalémpo jume Jesústa súaleme guokjájaseïhui? ¿Jatchu kaa ïri hua äbo yepsaka am peréesotéka am huéria báareïhui jume tiöpopo tékiakammeu nésauhueme mampo am joa báreka?

²² Të Saulo chëhuasu kaa májhueka ámeu nooka, am jünéetuaka juka Jesústa Crístotukähui Diosta yeu púari. Júnëli jume judíom Damascopo jóakame béja kaachin anmáchiakai.

Saulo judíom mampo au yeu huikkek

²³ Juebena taáhuarim simsuk, jume judíom nau ettéjhuakä juka Sáulota mēbábarek, ²⁴ të áapo ä jünériak. Taáhuarit tukáarit naabúrujtím jum puértampo pueblou kíkímuhuäpo ä jójottuai ä mēbáreka. ²⁵ Të jume Jesucristota súaleme jum buëuru huäripo ä yéchaka, tukáapo jü taapia yari puéblota chíkola bókamta huáitana kómä yétchak. Júnëlim áma yeu ä huikkek.

Saulo Jerusalémpo aaney

²⁶ Saulo Jerusaléniu yepsaka jume Jesucristota súalemmeu rúkteka ámemak anbáarei jiöbe, të síme ä majhuëi kaa jünéaka áapörík béja juka Jesucristota súalëhui. ²⁷ Të jünentaka júne Bernabé áman ä nuk sika jume apóstolimmeu ä täyatebok, am ettéjhuariak jachin Saulota Señorta bíchakähui jum böochi, éntok jachin Señorta áapöríku, Sáulotau, ä nokákähui, éntok jachin áapörík, Sáulota, kaa májhueka Jesústa bétana géntemmeu ä nokákähui jum Damascopo. ²⁸ Huanäi jübua Saulo Jerusalémpo taahuak, éntok ámemak naa hueetáitek. ²⁹ Kaa májhueka Señorta bétana nookai jume griego nókammak ettéjhuakä, éntok ámemak nok nássuaka. Të ímëi jachin ayuka bem ä mënakeu jaríai. ³⁰ Huame hermáanom éntok, íkái

jüneriakam Sáulota buere joära Cesareau tójjak, huämi éntokim buere joära Tarsou bíchaa ä bíttuak.

³¹ Huanäi huámechi taáhuarimmet jume Jesucristota súaleme jum Judea buíaräpo, Galiléa buíaräpo, éntok Samaria buíaräpo aneme yantelakam al-leaka jíápsay, éntokim chëhuasu óusi eiyay. Diosta yörekam jíápsay, éntokim Espíritu Santota úttiäray chëhuasu emo büruriay.

Eneas káraktilataka türiak

³² Peero jume Jesucristota súaleme bëkatana huerámaka jume pueblo Lídapo jóakammeu ket nóitek. ³³ Huämi senu yoremta bitchak Enéas ti téhuakamta, guojnaiki huásuktiapo kökoreka bökai, bueituk káraktilatukai. ³⁴ Huanäi Peero ínel au jiaahua:

—Empo Eneas, Jesucristo em kökoa bétana enchi tüte. Yejteke em at böyëu tóboktia.

Huanäi Eneas sep yéjte. ³⁵ Ínëli síme pueblo Lídapo jóakame ä bitchak, éntok jume pueblo Saronpo jóakame, éntokim juka bannaataka bem súalëu tójaka juka Señorta súaleka taahuak.

Dorcas múkuka júchi jíabitek

³⁶ Huámechi taáhuarimmet jum pueblo Jópë teäpo senu jámmut aaney Jesucristota súaleka Tabítä ti téhuaka, griego nokpo Dórcas tíau báare. İri jámmut jíba tühuata joaka jíápsai jume jíokot éame aníaka. ³⁷ Júnaksu éntok huámechi taáhuarimmet Dorcas kökori huécheka muúkuk. Chúkula jü ä takahua úbahuaka jum kari senuk béppa kátekäpo

tékhuaq. ³⁸ Jü pueblo Jópë tíame Lidau kaa mekka taahuai jum Perota anéipo. Huanäi jume Jesucristota súaleme jünéaka áapörík áma anëihui, guoi yorémemim au jaásek ínel au jiáu nésauhueka:

—Láutë äbo huéiye ímï pueblo Jópëhui.

³⁹ Huanäi Peero ámemak siika. Áman ä yepsákim jum kariu takáhuata bökäü ä nuk kíimuk. Huanäi síme huame jámut jókoptulam áa chíkola tápunaka sóoti buaanai, éntokim huaka sánkota Dorcasta ketune jiápsaka ä supe yáarim ä bíttuak. ⁴⁰ Huanäi Peero síme huame áma aneme yeu sákatuaka, tónommia kíkteka Diostau oraciompo nookak. Huanäi huaka mukílata bíchaka ínel jiaahua:

—Empo Tabita, yejtëe.

Áapo éntok pujteka, Perota bíchaka, yéjtek.

⁴¹ Huanäi mampo ä buíseka ä kétéhák. Huanäi jume hermáanom éntok jámut jókoptulam núnuka bem bíchápo ámeu ä kétéhák jiápsamta. ⁴² İri síme jü pueblo Jópëpo jüneriatuk. Huanäi juebénakam Señorta súaleka taahuak. ⁴³ Büru taahuarimpo huämi pueblopo taahuak, Peero, senu yoreme huaka beata búabualkotemta jóapo, Simmom ti téhuakame.

10

Peero éntok Cornelio

¹ Jum Cesarea puéblopo senu yoreme Cornéliö ti téhuaka jóakai, sontaróapo senu batallón Italiana ti téhuaakapo capitántaka. ² Huäri yoreme tüisi tü yóremtukai, Diosta yörei, éntok

sime ä familiahua junne. Jume judíommeu yún tómita lilimojnay, éntok chikti táapo oraciompo Diostau nonokay. ³ Séjtu kuptei, bájim jiai jáni, tenkumta bénasi éaka machisi juka Diosta ángel bitchak jum ä anëu au kibákeka, ínel au jáamta:

—¡Empo Cornelio!

⁴ Júnëli au ä jiai Cornelio éntok, tua at puseka taahuak tüisi guómtilatata. Chúkula béja ínel au jiaahua:

—¿Jáchisë jiaahua, Señor?

Jü Diosta ángel éntok, júchi ínel au jiaahua:

—Huä oraciompo Diostau em nókähui, éntok limojna em yári póobem béchibo, Diosta bíchápo türi. ⁵ Láutë áman pueblo Jópe téau yorémem jaáseka Símonta am núnutua, jú Peero ti ket téhuakamta. ⁶ Áapo senu Simmom huaka beata búabualkotemta jóapo aane, bahue mayoat jóakame. Huäri enchi téjhuaanake jita em yáanakëhui.

⁷ Juka Diosta ángel simsuk, Cornelio guoi yorémem ä sáhuëhuim núnnuk, éntok huépul sontarota tüisi Dios huáatemta éntok át ä ji-apsekähui. ⁸ Huámëi simeta huaka ä bíchakäu éntok ä jíkkajakäu am ettéjhuiariasuka áman pueblo Jópë téau am jaásek, Simmom Perota anéihui.

⁹ Yokóriapo ímëi yorémem béja hua pueblo Jópë téau kaa mekka katéi, tua lúl-la káteko Peero kárit bem áma kókocheú jikáu jámuk oraciompo Diostau nók báreka. ¹⁰ Huanäi tüisi tébäureka jibuä báarei, të juka buáhuamta kee buasei, tenkumta bénasi éaka jita bitchak. ¹¹ Kia sábanam bénam naiki eskinapo huitérekame

téhueka bétana kom huéeme bitchak. ¹² Huämi sábanam bénaku huikíchim, éntok bakóchim, éntok síme animáalim náikim guókekame kaatei. ¹³ Huanäi senuk au nokamta jikkajak ínel jáamta:

—Peero, júmëi animáalimë súaka am buäye.

¹⁴ Të Peero ínel ä yómmiak:

—¿Jatchíaka, Señor? Ínapo jauhuey júne Diosta bíchäpo jaiti machik kaa buäla.

¹⁵ Huanäi júchi ínel au jáamta jikkajak:

—Juka Diosta tütekahui katë jaiti máchï tiiya.

¹⁶ İri báisi nat chätuka au kom yúmak. Huanäi huame sábanam bénaka júchi téhuekau jikáu nóttek. ¹⁷ Huanäi juka Perota jü ä bíchakäubet kaa ä al-leai jítasu bénak huákäi nokbárëihui, jume yorémem Corneliota bétana au jaahuakame juka Símonta jóa nátemajeka kateme jü kári puertau yájjak. ¹⁸ Huanärim áman yájaka kusisi nokaka nátemajek senuk Simmom ti téhuakamta áma anë bétana, ket Peero ti téhuakame. ¹⁹ Të juka Perota hua ä bíchakäubet ketune kaa ä al-leai, jü Espíritu Santo ínel au jiaahua:

—Baij yoremem im enchi jaría. ²⁰ Kömë siká ámemak huéiye káitat jachin éaka, bueituk ínapone emou am jaásek.

²¹ Huanäi Peero ámeu kom siika huame yorémem Cornéliota au jaásekäumehui. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Ínapone ájaria jü enchim jariähui. ¿Jítasem nübok?

²² Bempo ä yómmiak:

—Jü capitán Cornélio äbo itom jaásek, ïri yoreme tü yóreme éntok Diosta yöre íkái síme jume judíom ä tü éttejhua, éntokim ä nakke. Senu Diosta ángel ä téjhuak enchi ä núnotebo sáhueka ä joau enchi hueë ïaaka.

²³ Huanäi Peero kariu am kimaka, áma am tahuáriak áamaki huári tukarichi. Yokóriapo béja ámemak siika, éntok huate hermáanom Jópepo joome.

²⁴ Júchi yokoriapom béja Cesareau yájjak. Huämi Cornelio am boobíchaïhui ä huahuájim éntok amiigom ä nákéhuim áman nau núnulataka. ²⁵ Juka Perota ä joau yepsak, Cornelio au yeu siká ä mabétak, éntok tónommia kíkteka ä yörek. ²⁶ Të Peero ä kétchak ínel au jíaka:

—Kíktë. Katë inou mújmujte. Ínapo ket emo bénasi yoreme.

²⁷ Huanäi au noksímeke, kariu kibákeka juebena géntem áma nau yáij-lame téuhuak.

²⁸ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Eme júneiya itom jume judíom, hua itom boojóriäu béchïbo, kaa ä türiakähui jume kaa judíommak itom ito türinakëhui, éntok bem joau itom kíkkimunakëhui. Teé én jü Dios nee téjhuak íkái ínëli huentá au tü yáak tíaka, itom kaachin ito érianakë béchïbo. ²⁹ Kíalikune téjhuahuaka sep äbo siika kaachin éaka. Én éntokne júnee péiya jita béchïbo ín äbo núnuhuakahui.

³⁰ Huanäi Cornelio ínel au jiaahua:

—Naiki taáhuarim huéiye ínapo imi ín jóapo aneka ayúunai, éntok kupteu bícha, ínneak jáni,

nee Diostau oraciompo nokayo, itom ä boojóriä bénasi, senu yoreme béloj tópapäti anemta sánkoka inou au yeu machíriak. ³¹ Huanäi ínel inou jiaahua: “Empo Cornelio, hua Diostau oraciompo em nokähui, éntok hua em limojna yáari póobem béchibo Diosta bíchápo türi. ³² Láuté áman pueblo Jopë téäu yorémem jaaseka Símonta am núnutua, huaka ket Peero ti téhuakamta. Áapo senu Simmom huaka beata búabualkotemta jóapo aane, bahué mayóat jóakame. Huári äbo yepsak enchi téjhuanake jita em yáanakähui.” ³³ Júneline sep áman enchi jariutebok. Én éntoke itou yépsak. Tüisite enchi ä baisahue. Ente síme imi aane Diosta bíchápo enchi nok jíkkaij báreka símeta juka Diosta enchi itou nok iähui.

Peero jume Corneliota jóapo anemmeu nookak

³⁴ Huanäi Peero ínel ámeu jiaahua:

—Én ál-lane jüneiya lútula huëpo juka Diosta síme yorémem nánancha ériähui, ³⁵ éntok jita naciónpo ä jométuk junne juka ä yöremta éntok tühuata joamta ä nákehui. ³⁶ Dios juka Jesucristota jume Israelítammeu kom bíttuak, huaka símem béppa nésauhemta, ámeu ä nok iaaka yanti jíapsihumta betana. ³⁷ Eme béja tüisi ä jüneria huaka judíom buíaräpo síme át yeu sikamta jum Galiléa buíaräpo naateka juka Juanta jume géntemmeu noksuko éntok am batösuko. ³⁸ Éntokem jüneiya kétchi jachin Diosta Jesús Nazaretpo jometa Espíritu Santota útteara ä mikákähui, éntok jachin áapörík huaka tühuata josúkähui jum náasä

sikäpo, éntok huame diáblota mampo aneka kökoreme ä tütekähui. Íkai johuai bueítuk Dios áamak aaney. ³⁹ Ítapote simeta juka Jesústa yáakäu bitchak, kia huam Judea buíapo éntok Jerusalén puéblopo junne. Chúkula éntokim kúrusichä popónaka ä mäak. ⁴⁰ Të Dios júchi ä jíabitetuak baj taáhuata huéeyo, éntok itou yéä machíriatuak. ⁴¹ Kaa sime géntemmu au yeu machíriak, itou jíbba, huame bannaataka Diosta yeu púari én áa bétana nok íaahuame. Ítapote kókoolam násuk ä jíabitesuk áamak jibuäk, éntokte áamak baa jëka. ⁴² Éntok itom téjhuak géntemmu itom nok sáhueka, juka Diosta Jesústa ä yäut yéchakä bétana jume jíápsammet nokta ä chupa íaka, éntok jume kókkolammechi. ⁴³ Éntok chë bannaataka ket sime jume profétam íri Jesústa bétana noókak sime jume ä súaleme bem Dios bejrimmet bem jíókorinä tíaka.

Jü Espíritu Santo jume kaa judíommu júne kom yuumak

⁴⁴ Ketune juka Perota ámeu nokaisu, jú Espíritu Santo sime huame ä nok jíkkajammu kom yuumak. ⁴⁵ Huame Israelitam Jesucristota súaleme Perotamak áma yáij-latukäu éntok, at guómtilamtaka taahuak juka Espíritu Santota ket huame kaa judíommu júne kom yumák tíaka. ⁴⁶ Júnëlim ámet júneyai juka Espíritu Santota ámeu kom yumákä bétana, tábui nokpo am nokái am jíkkajaka, éntok buéresi Diosta am úttileyo. ⁴⁷ Huanäi Peero ínel jiaahua:

—¿Jatchu jábe ára ëe támeu jiaahua ímëi yorémem emo batönakë béchïbo? Bueïtuk jü Espíritu Santo ámeu kom yuumak itou kómä yúmakä bénasi.

⁴⁸ Huanäi Jesucristota bem súalekä béchïbo am batö nésauhuek. Chúkulam Perotau nookak elapo jaiki tápo júne ámeu ä tahuá sáhueka.

11

*Peero ä tékil ministerio jume Cristota su-
alhuäpo nau animmeu ä ettejhua buere joära
Jerusalénpo*

¹ Jume apóstolim, éntok jume huate hermáanom Judea buíaräpo anéihum, juka noktam jikkajak kaa judíomtaka junne ket juka tü nokta Jesucristota bétana huemta súalekähui. ² Huanäi juka Perota júchi Jerusaléniu yepsak, jume judíom Jesucristota súaleme ä béj-reka nookai. ³ Akim ä temajek:

—¿Jatchíake huame kaa ito bénasi judíommak aaney, éntoke ámemak jïbuäk?

⁴ Huanäi jü Peero ä naatekäpo naateka símeta huaka áma yeu sikamta am ettéjhuariaka, ínel jiaahua:

⁵ —Ínapo jum pueblo Jópë teäpo aaney, huanäine Diostau buanaka tenkumta bénasi éaka jita bitchak. Huämíne kia jita buëuru sábanam bénom bitchak téhueka bétana kom huéme, naiki eskinampo huitérekame, inou kom nóinoiteme. ⁶ Huanäine am bíchaka jítasu áma ayuk jáni ti éaka ámet suúhuak. Júmëisune animáalim náikim guókekame júyapo joomem áma bitchak, éntok bakóchim, éntok huikíchim.

⁷ Huanäine senuk ínel inou jáamta jíkkajaka: “Peero, ímeí animáalimë súaka am buäye.”
⁸ Tëne ínel au jiaahuak: “Èe Señor, ínapo jauhuey júne juka Diosta bíchäpo jaiti machik kaa buäla.” ⁹ Huanäine júchi ínel inou jáamta jíkkajak: “Juka Diosta tü yákähuë kaa jaiti máchï tíiya.” ¹⁰ İri báisi nat chätuka inou ayúak, huanäi sep huame sábanam bënaka júchi téhuekau jikáu siika. ¹¹ Huanäi huämi orapo baij yorémem jum jóapo ín anëpo yájjak, pueblo Cesarea bétana áman jaataka nee jariu sáihuaka. ¹² Huanäi jü Espíritu Santo ámemak nee huee sáhuek kaítat jachin éaka. Imey busan hermáanom éntok, ínomak sájjak. Simetakate senu yoremta jóapo yájjak. ¹³ Huäri itom ettéjhuariak jachin juka Diosta ángel ä jóapo huéekamta ä bíchakähui ínel au jáamta: “Yorémeme áman pueblo Jópë téäu jaase. Simmom Peero ti téhuakamtam núnunake. ¹⁴ Áapo enchi téjhuanake jachin em emo jínëunahuëhui, enchi éntok sime em familia.” ¹⁵ Ínëli nee ä ettéjhuariasuk, ínapo ámeu noktáitek. Huanäi sep jü Espíritu Santo ámeu kom yuumak itou kömä yúmakä bënasi júnak jübua ä naateyo. ¹⁶ Huanäine hua Señorta nokibeu huáhuaatek ínel jáamtahui: “Jü Juan bäammey yore batöak, të Dios täbuiasi enchim batönake juka Espíritu Santota enchimneu kom yumátuaka.” ¹⁷ Juka Diosta junëli nánancha itom ériaka bempörim juka Espíritu Santota makkak, ket itom ä mikakä bënasi Jesucristota itom súaleko, ¿jábesa ínapo Diosta béj-reka ín huéenakë béchïbo?

¹⁸ Huanäi jume hermáanom buere joära Jerusalémpo aneme íkái jíkkajaka nok yáatek, éntokim Diosta úttileka taahuak ä yáari béchibo ínel jiaka:

—Júnëli ket Dios huame kaa judíommeu júne juka bem jíapsi kúaktinakeu ámeu yumátuak yu jíapsihumta am jájammakë béchibo!

Jume Jesucristota súaleme pueblo Antioquíapo aneme

¹⁹ Juka Estebanta mësuaq jume huate Jesucristota súaleme guok jájataitiak. Huanäi huate maujhueka ténnek Fenícia buiärau bícha, isla Chipreu bícha, éntok Antioquíau bícha. Ámanirim juka tü nokta Jesucristota bétana huemta nookai, teé judíommeu jíbba. ²⁰ Të huate Jesucristota súaleme Chíprepo jométaka, éntok Cirénepo jométaka, jum Antioquía pueblou yájaka béja kaa judíommeu júne ä noókak juka tü nokta Jesucristota bétana huemta. ²¹ Jü Señorta uútteara ámet ayukai, kíalíku juebénaka juka bannaataka bem súalëu tójaka juka Señorta súaleka taahuak.

²² Jume Jesucristota súaleme Jerusalémpo anëihuim íkái jíkkajaka juka Bernabeta jum Antioquíau jaasek. ²³ Bernabé áman yep-saka ä bitchak juka jachin machisi juka Diosta tühuata ámeu yáalatukähui. Huanäi tüisi al-léaka taahuak, éntok simemmeu noókak bem jíapsi tutti yécharika Señorta éä páman am katchahueka. ²⁴ Bueítuk áapo, jü Bernabé, tü yóremtukai, éntok jü Espíritu Santoy tapuniakai, éntok chikti ä jíapsimak Señortat

éiyay. Júnëli juebena géntem jíapsi kúaktituak Señortau bícha.

²⁵ Chúkula Bernabé pueblo Tarsou bíchaa siika Sáulota áman jariuseka. Huanäi ä téaka Antioquíau bíchaa ä nuk siika. ²⁶ Ámanirim jume Jesucristota súalemmak aanek huásuktiapo, juebena genteta majtiaka. Huämi Antioquíapom kësam huëpo cristiánom ti téhuatuahuak jume Jesucristota súaleme.

²⁷ Huámechi taáhuarimmet huate profétam Jerusalém bétana Antioquíapo yájjak. ²⁸ Senu yoreme Agabo ti téhuaka, jume hermáanom násuk kíkteka, Espíritu Santota éäpo noókak buere tébaata sime buíarat ayúnake tíaka. Huäri buere teba lútula huëpo siika rey Claudiota nésauhuë taáhuarimmechi. ²⁹ Huanäi jume Jesucristota súaleme Antioquíapo anéihuim, hueepulaka bem yumäpo, huame Jesucristota súaleme Judéa buiärapo aneme anía rókaka taahuak. ³⁰ Júnëlim ayuka, juka ofrendata nau tójaka huame yoiyöturi Judéa buiärapo anemmeu jäbuekammeu ä bíttuak Bernabétamaki éntok Saulotamaki.

12

Jacobo mëhuak, Peero éntok, pereeotehuak

¹ Huámechi taáhuarimmet jü rey Herodes huate Jesucristota súaleme guokjájataitek. ² Jacobota juka Juanta saayi ejparammea mëtebok. ³ Huanäi jume judíom al-léaka tahuák tíaka, juka Perota ket peréesotebok. İri yeu siika tua pajko táapo, jume páanim

kaa levadúrakame buabuähuä táapo. ⁴ Të jü rey Herodes juka Perota cárcelpo yéchatebok dieciséis sontarom ä suáyatuaka, ínel éaka, chúkula pajkota chúpuk puéblota bíchäpo yéä tóij báreka. ⁵ Júnëli jü Peero páttiatukai éntok tüisi suáyahuai, teé jume Jesucristota súaleme jíba Diostau oraciompo ä nok-riay chikti bem jíapsimaki.

Dios juka Perota jum cárcelpo yeu simtúak

⁶ Yokoríapo juka Heródesta jum puéblota bíchäpo yéä tóijnakei, huäri tukáarit Peero kotchei guoi sontarom násuk bökari, guoi cadenammea súmataka. Huate sontarom éntok, puértapo jäbueka cárcelta suayai. ⁷ Huanäi sej chuktí jü Diosta ángel áma yepsaka, juka cárcelta machíriaka, jü Perotat sánäpo mánteka ä bússaka, ínel au jiaahuak:

—Lautë yejte.

Huanäi jume cadenam mampo ámey ä súmatukau bútteka kom huáttek, ⁸ Jü ángel éntok ínel au jiaahua:

—Emoë huikojtua, éntoke em berä bochampo guókte.

Juka Perota au bochátuasuk jü ángel ínel au jiaahua:

—Jínteke ino sáu huéiye.

⁹ Huanäi Peero ángelta sáu yeu siika, kaa jünéaka tua ä lütüriatukähui juka ángelta joähui. Kíal ä tenkutukä bénasi ä ériai juka ä bíchähui. ¹⁰ Te jume sontarom bat jäbuekame huam sájaka, éntok júchi huam jëla jäbuekame huam sájaka, sísiguok puertauhuim yájjak bööu

yeu kathuäpo. Huanäi hua puerta au étapok. Huanärim yeu säjjak. Chúkula senu cáleta sákasuka jü Diosta ángel áapolaik tösiika. ¹¹ Huanäi Peero jünéaka ínel éeak:

—Én ál-lane jüneiya ä lütüriatukähui Señorta ä ángel inou bíttuakähui Heródesta mampo nee ä jínëunakë béchïbo, éntok hua sime bétana judíom inou yáa bárëhui.

¹² Ínëli éaka jü Peero Mariáta joau bíchaa siika, jü Juan Márcos téamta áiye, ámani juebena géntem nau rúktilatata Diostau oraciompo nookay. ¹³ Áman yepsaka, juka puértata ä ponái, senu jámmut beme, Ródeé ti téhuaka, áman yeu siika ä bit báreka ä jábétukähui. ¹⁴ Të juka Perota nok tátäyaka, juka puértata kaa étapoka, chikti ä al-léerimmak búitek áman huaijhua bíchaa am téjhua báreka juka Perota jum puértapo huéktíaka. ¹⁵ Huanärim ínel au jiaahua jü ili jámuttahui:

—¡Rokótuläe!

Të áapo ä lütüria tíiya ä ájáriatukähui. Të bempo júchi ínel au jiaahua:

—Kaa ájária, ál-la jü ä ángelhua.

¹⁶ Të jü Peero áma huéeka jíba puértata poonai. Huanärim juka puértata étapoka ä bíchaka guómtek. ¹⁷ Të áapo mámammea séñata ámeu yáuhuak kaa am jíal sáhueka. Huanäi am ettejhuariak jachin juka Señorta cárcelpo yéä nuksikähui:

—Juka Jacobotem ettéjhuaria íno bétana éntok jume huate hermáanom.

Huanäi yeu siika sékana bícha.

18 Yokóriapo yeu máтчuk, buéresi jiáihuai jume sontarom násuku, bueitukim kaa jüneiyai jachin juka Perota jum cárcelpo yeu sikähui.

19 Huanäi jü rey Herodes ä jaríutebok. Kaa ä téihuak éntok, jume sontarom ä suáyaihuim núnoteboka am temájek jatchiaka bem yéu ä simtúakähui. Kaa emo am jüneä tiai éntok, am súatebok. Chúkula jü Herodes Judéapo yeu siká, jum Cesaréau bíchaa áman joa báreka.

Heródesta mukúkä bétana huéeme

20 Jü Herodes huame géntem puerto Tiropo jomemmeu tüisi oómtei, éntok puerto Sidonpo jomémmehui. Huanäi bempo juka buáhuamta reyta buíapo bem mabéta béchibo au sájjak áamak ettejhua báreka. Huanärim Blástotamak emo nok tütek, hua rey Heródestau nésauhuemtahui, éntokim al-léaka jíapsirókaka au noókak. 21 Huanäi Herodes taáhuata am yéchariak nau am nunurókaka. Juka taáhuata yúmak, béja yörisi machisi sánkoteka huam ä nésauhuépo yejteka ámeu noókak. 22 Huanäi jü génte ä úttileka ínel chaáyek:

—¡Í nokame kaa kia jábe yoreme, áapo jü dios!

23 Huämi orapo jü Señorta ángel juka Heródesta kökori tátabek, bueituk Diosta bénasi au ä ériai tíaka, éntok Diosta kaa yörek. Huanäi buíchiatuka muúkuk.

24 Të jü Señorta noki jíba simekut nokhuai, éntok jume ä súalekame chéhuasu búrusakai.

25 Bernabé éntok Saulo, jukam nésauta chúpaka, buere joära Jerusalém bétana pueblo

Antioquíau nóttek, Juanta huériaka Márcos ti ket tehuakamta.

13

Bernabé éntok Saulo bem tekil ministerio naatek

¹ Jum pueblo Antioquíapo jume Jesucristota súalemmakim aaney jume profétam éntok hu-ate am majtíame. Jume áma anéihuim Bernabé, éntok Símon, Négrö tíame, éntok Lucio, pueblo Cirénepo joome, éntok Manaén jü Herodes Galiléa buiärapo nésauhuentamak yötukame, éntok Saulo. ² Séjtul ímëi ayúunaka entok oraciompo Diostau am nokayo, jü Espíritu Santo ínel ámeu jiaahua:

—Bernabetem nee yeu púaria, éntok Sáulota, hua tekia ín áme béchïbo näikiata bem yáanakë béchïbo.

³ Huanärim ayúunasuka éntok oraciompo Diostau noksuka, choápo áme béppa mámteka Diosta mampo am joaka áman am bíttuak.

Jume apóstolim isla Chíprepo noókak Jesucristota bétana

⁴ Huanäi Espíritu Santota éäpo Bernabé éntok Saulo Seleucíau bícham sájjak. Huämirim barcopo báau huáttek isla Chípneu bícha.

⁵ Jum puerto Salamínau yájaka juka Diosta noki jume géntemmeu noókak jum judíom sinagogapo. Juan éntok, am aníasimeka ket ámemak huéiyey. ⁶ Huämi íslapom naa burujti sájaka Páfou yájjak. Huämirim senu judío Barjesús ti téhuakamtau yájjak. Īri móriäkai,

éntok profeta aranókichitukai. ⁷ Īri móriära hua áma nésauhuentamak aaney, Sergio Páulö téamtamaki. Ī Sergio Paulö éntok, tüisi koba súakai. Áapo, jü nésauhueme, juka Bernabeta núnutebok, éntok juka Sáulota, juka Diosta noki jíkkaij báreka. ⁸ Të jü móriära Barjesús, Elímas ti téhuakame, am bėj-reka kíktek, juka nésauhuenta kaa Diosta noki sual iaaka. ⁹ Huanäi jü Saulo, ket Páblo ti téhuakame, Espíritu Santoy tapunika, tua pújpo ä bíchaka, ¹⁰ ínel au jiaahua:

—¡Empo aranókichi, juëna yóreme, diáblota yoremia, sime tühuata bėj-reka huéeme! ¿Jatchiáke jíba kaa ä tojja juka Señorta noki lútula huenta em kaa lütüriä tíähui? ¹¹ Ēn éntok, jü Señor jíokot enchi yáanake. Kaa bíchake tahuánake. Jaiki táapë täata kaa bínnake.

Huanäi sep läuti kaa máchira au yuumak. Huanäi jábeta júne jaríai mampo ä buíseka ä huérianakemta, bueítuk kaa bítchai. ¹² Huanäi jü gobernador íkai bíchaka, ä súaleka taahuak, bueítuk hua yore majtíahuame Señorta bétana huémtat guómtek.

Pablo éntok Bernabé Antioquía Pisidiapom aanei

¹³ Pablo éntok jume áamak réjtëhuim isla Páfou barcopo báau huátteka jum pueblo Pérgehuim yeu yájjak Panfília buíaräpo. Të Juan am tösiká buere joära Jerusaléniu bíchaa nóttek. ¹⁴ Chúkula bempo jum pueblo Pérgepo yeu sájaka pueblo Antioquíau bícham sájjak,

Pisidia buíarähui. Huämïrim jimyore táapo judíom nau yayajäpo kimuka áma joótek.

¹⁵ Huanäi juka Moiséjta ley noksúak, éntok jume librom profétam jïojtekäu noksúak, jume áma tékiakame ínel nokta ámeu bíttuak:

—Eme itomak huéerim, nokta türik jume géntemmeu enchim nokmátchik huériätekem ámeu ä nooka ëni.

¹⁶ Huanäi Pablo kíkteka, mámammea séñata yáuhuak kaa am jíal sáhueka. Huanäi ínel jiaahuak:

—Íkem nokta jíkkaja, eme Israelítam éntok síme jume Diosta yöreme: ¹⁷ Jü pueblo Israelítata Dios jume itom yóyöhuam bannaataka kateme yeu púuhuak, éntok buëuru pueblosi am yáuhuak ketune Egiptopo am aneyo, huam kaa bem buíaräpo. Huämi buíaräpo yéu am nuksiika ä úttiärayi. ¹⁸ Dios cuarenta huásuktiapo see päria ániapo am núnübuaka tüisi am ujük, ¹⁹ éntok guoi busan naciönim tejálek Canaán buíaräpo anéihum, juka buíata itom yóyöhuam mak báreka. ²⁰ Juka buíata am máksuka, naiki ciento cincuenta huásuktiapo yäuram am jóariaka am sáhuek, juka profeta Samuelta yeu machiakäpo tajti. ²¹ Huanäi bempo reyta áahuak am saúnakemta. Dios éntok, juka Sáulta reypo am yéchariak cuarenta huásuktiapo, huaka Cis ti téhuakamta üusi, Benjaminta huáhuairapo jometa. ²² Chúkula Dios jum tékiapo juka Saulta yeu jímmaaka, Davidta reypo am yéchariak, huaka ínel áa bétana ä nokákähui: “Davidtane jüneria síme ín nésauhui ä jonákähui. Ìri yoreme hua

tua ín türëu benna.” ²³ İri Jesús ínel Davidta huáhuairapo jométukai, jü Diosta tóboktiakähui jume Israelíitam ä jínëunakë béchïbo, bannaataka ä nokakä bénasi. ²⁴ Kee jee juka Jesústa yepsái, jü Juan sime jü pueblo Israéltau noókak útteatukähui jíapsi kúakteka bem batöna bétana. ²⁵ Jü Juan béja ä muknákëu bítchimei ínel jíahuak: “Eme jamak nee jü Crísto tíiya, jü Diosta yeu púari, të ínapo kaa ájãria. Chúkula yebíjnake huãri, hua kaa júnen machik jotúahuamta bénasi maachi ä bíchãpo. Kíane ä bocha huíkyam júne kaa búttiapo yúmala.”

²⁶ ‘Eme ínomak huérim, Abrahamta huáhuairapo joome, éntok síme huame Diosta yöreme: itou símemmeu bíttuari i tü nooki ái itom ito jínëunakëhui. ²⁷ Jume Jerusalémpo jóakame éntok bem yãura júne kaa júneyiai juka Jesústa jábétukähui, éntokim hua nókit júne kaa júneyiai profétam jïojtekãbechi chikti jimyore táapo jum bem sinagogampo ámeu nonókhuamtachi. Të Jesústam mëtebok, huãmi chúppuk hua nooki bem jíjikkajãhui. ²⁸ Kia kaitã béttesi machik ä mëtebonakemta at téaka júnem Pilátotau noókak ä mëtebo sãhueka. ²⁹ Huanãrim béja símeta huaka jïojtepo áa bétana nokamta chúpukim kúrusit ä poponaka ä maãak. ³⁰ Të Dios kókkolam násuk ä jíabitetuak. ³¹ Huanãi juebena táapo Jesús huame yorémemmeu au yeu machíriak, huame Galiléa buiãrapo naateka buere joãra Jerusaléniu tajti áamak rejtísukammehui. Huãmëi ínel jume én géntemmeu nokame

áa bétana.

³² Júnēlituk, ítapo enchim ä jünériatua juka tühuata Diosta itom yóyöhuammeu nätuakähui. ³³ Bueituk ítohui, jume ámet yeu sákariammeu ä chúppak juka ä nokákähui juka Jesústa jíabitetuaka, libro Salmo teäpo guoyiku ínel jiäpo bénasi: “Empo ájária jü ín üusi. Én táapone sîmemmeu enchi yeu buíssek enchi ín üúsitukä bétana.” Júnēli jïojteri. ³⁴ Jü Dios jünéehuamta nénkilatukai áapörík jum kókkolam násuk ä jíabitetuanake bétana ä takahua kaa nasóntunakē béchïbo, jum jïojteripo ínel jíaka: “Enchîmmeune ä chúpanake juka tühuata Davidtau ín nätuakähui.” ³⁵ Éntok täbui libro Sálmopo ket ínel jiaahua: “Júkē em yeu púari takahua suáyanake kaa ä nasóntunakē béchïbo.” ³⁶ Júnéate lútula huëpo juka Davidta huame áa beu jíápsakaihuimmet ä tekípánoakähui Diosta ä sáuhuekä pámani, éntok mukuka ä mäáhuakähui ä yóyöhuam bénasi, éntok ä takahua nasóntukähui. ³⁷ Të hua Diosta jíabitetuakäu takahua kaa nasóntuk. ³⁸ Júnentukem jüneiya, eme ínomak huéerim, áapörík, Jesústa, béchïbo huame enchim Dios bejrimmet enchim jíókorinä bétana enchimmeu nokhuähui. ³⁹ Bueituk jü Jesústa béchïbo ínel sîme huame ä súaleme jíókorihua bem Dios bejrimmechi, Moiséjta ley bétuk aneka kaa bem at jíókorihuakähui. ⁴⁰ Áachem suuhua kaa enchimmeu chúpanake hua profétam jïojtekäu ínel jíame:

⁴¹ Jítachem suuhua, eme jábeta junnériäram.

Áachem guómteka kóikko.

Bueituk ínapo, jü Dios, jume taáhuarim enchim ámet jíapsáubet buériata yáanake kaa súalmatchik, emë éntok, kaibu ä súalnake juka ín yáanakëhui, jábeta enchimneu ä ettejhuay junne.

⁴² Juka Pablota éntok jume áamak rejteme jum judíom nau yayajäpo yeu sájak, huame kaa judíom ámeu noókak júchi áma jimyore táapo íari bétana jíba ámeu am nok sáhueka.

⁴³ Huame bem nau yáij-läpo huentta chúpuk, juebénaka jume judíom éntok huame Dios huáateme judíommak éaihuim Pablota sau sajjak, éntok Bernabeta. Bempo éntok, ámeu nökkak jíba Diosta tühua ámeu yáaribet chäka am jíapsi sáhueka.

⁴⁴ Júchi jimyore taáhuata yúmak, jume puéblopo jóakame síme jëla áma nau rúktek Diosta noki jíkkaj báreka. ⁴⁵ Të jume judíom juka juebena genteta nau rúktekamta bíchaka ä innëaka taahuak, éntokim juka Pablota béj-reka noktáitek, éntokim jájana ä aahuai. ⁴⁶ Huanäi jü Pablo éntok Bernabé kaa májhueka ínel ámeu jiaahua:

—Útteatukai jiöbe juka tü nokta Jesucristota bétana huentta enchimneu, eme jume judíomneu, bat itom ä noknákëhui. Të béjasem kaa ä jíkkaj báare, éntokem juka yu jíapsihuamta kaa huáatia, huame kaa judíomneu bíchate kannake. Huámehuíte

ä noknake. ⁴⁷ Bueituk jü Señor junëli itom sáuhuek, ä noki jiojteripo ínel jíaka:

Machiriata bénasine enchi tahuárialala jume kaa judíom béchïbo,

huaka tü nokta ái bem emo jínëunakeu enchi huérianakë béchïbo jakun buíata yumäu tajti, tiahua.

⁴⁸ Íkái jikkajaka, jume kaa judíomtukähuim al-léaka taahuak, éntokim juka tü nokta Señorta bétana huemta türitíiyai. Huanäi síme huame yu jíapsinake téaka näikiari juka nokta súaleka taahuak. ⁴⁹ Júnëli jü Señorta tü nooki síme huaa buíarat nókhuak. ⁵⁰ Të jume judíom huate jaámuchim Dios huáateme éntok chë áma täyahuame nok téjhuak am béj-reka japte sáhueka, álë bénasi ket jume yorémem puéblopo chë yörihuame. Huanärim juka Pablota guokjájaseka, éntok Bernabeta, bem buíaräpo yéu am béebak. ⁵¹ Huanäi jü Pablo éntok jü Bernabé juka tóröchiata guokpo ámet chätulata ámeu tátakek señalpo bénasi bem kaa áma türihuä béchïbo. Huanärim sájjak Iconiö téäu bícha. ⁵² Të jume Jesucristota súaleme áma aneme jíba al-leiyai éntok jü Espíritu Santo ámet ayukay.

14

Pablo éntok Bernabé jum pueblo Iconiopom aney

¹ Jum Iconiopo, Pablo éntok Bernabé jume judíom sinagogapo nau kiímuk, huanärim tüisi jíápsipo huéchemta jume géntemmeu noókak,

junëli juebena judíom éntok kaa judíom júne ä súaleka taahuak. ² Të huame judíom juka nokta kaa súalekame huame kaa judíommeu nokaka jume hermánommeu bíchaa juënak am èetuak. ³ Të bempo jíba áma taahuak büru táapo, éntokim jíba kaa májhueka ámeu noókak Señórtat éaka. Jü Señor éntok, juka tü nokta Diosta bétana huemta bem nokáu lútúria johuai útteata am mákaka kaa jaibu johuamta at guómtisi machik am jotúaka. ⁴ Të hua génte áma puéblopo joome au näikimtek. Huate jume judíom beu eiyai, huate éntok, jume apóstilim béuchi. ⁵ Huanäi huame judíom éntok huame kaa judíom junne, yäurammak nau nokaka, nánancha èeak buere am áusuka am mamáasu báreka. ⁶ Të jü Pablo éntok Bernabé jünéaka áma yeu sájjak pueblo Lístrau bícha, éntok Derbeu bícha, Licaónia buiaräpo jokámmehui, éntok huate buiära áa chíkola tahuámtau bícha. ⁷ Amanirim ket juka tü nokta ái yore jínëihuamta bétana noókak.

Pablo pueblo Lísträpo máamasuhuak

⁸ Jum Lístrapo senu yoreme aaney kara huerámaka. İri yoreme kia kátekai bueituk löitaka yeu tómtilatukay. ⁹ İri juka Pablota nokáu jikkajak. Jü Pablo éntok, at pujteka at suuhuai, éntok Diosta ä súaleka au ä türinakeu bétana ä jünériaka, ¹⁰ kusisi ínel au jiaahua:

—Tüsë ámet kikte jume em guókimmechi.

Huanäi jü yoreme jikáu chépteka huéeka taahuak éntok naa hueetáitek. ¹¹ Huanäi hua

génte juka Pablota yáakäu bíchaka, chaitáitek Licaónia nokpo ínel jíaka:

—¡Diósim yorémem bébénaka itou kom yájjak!

¹² Jukam Bernabeta jü dios Júpiter tíyai, Pablota éntokim dios Merkúriö tíyai báchá nonokä béchïbo. ¹³ Jum pueblou kimúhuäpo jü Júpiterta tiöpo katekay. Huä áma tiöpopo nésahueme éntok, jume torom áma yeu tóijtebok éntok sehuata koróona yáata. Áapo, éntok hua génte, buéresi am yöri báreka, toromim súa báarei ámeu am limójnaka am pajkória báreka. ¹⁴ Të jume apóstolim, Bernabé éntok Pablo, íkai jüneriaka, kaa ä tütüreka bem sánkom síusíuti huíkeka chayeka genteta násuk kiimuk:

¹⁵ —¡Ee, oóhuim! ¿Jatchiakem íkai johua? Ítapo ket yorémem enchim bénasi. Ítapo äbo sájjak enchim téjhuaboka íkai enchim boojóriäu kaita béj-remta tójaka huaka Dios jiápsamta enchim yörinakë béchïbo, huaka téhuekata yáakamta, buíata, bahueta, éntok síme huaka áma ayúkamta. ¹⁶ Bannaataka Dios síme huame kaa judíom kia tójjak, huanäi naatekam jita júne yöritáitek. ¹⁷ Të jíba tühuata ámeu joaka am téttejhuai am júneenakë béchïbo áapörik jábétukähui. Áapo juka yúkuta itou bibittua, éntok áapörik béchïbo hua echi chúchupe. Huaka itom buänakeu itom mímika, éntok símeta ái itom al-lénakéhui.

¹⁸ Ínëli jume géntemmeu jíaka júnem batte kaa am tóijtuak juka torom áme béchïbo

bem súanakëhui, éntok bem buéresi am pajkórianakëhui.

¹⁹ Huanäi huate judíom Antioquía bétana éntok Iconio bétana áma yájaka, juka genteta kúaktiak am béj-reka am kannákë béchïbo. Huanärim juka Pablota sussutti máiyak. Béjam emo ä mäak tíaka, huam puéblopo päkun yeu ä tójjak ä huík sákaka. ²⁰ Të jume Jesucristota súaleme emo nau tójaka áman áa chíkola nau am rúktek, yejteka júchi ámemak jum pueblou kibákek. Yokóriapo béja jü Bernabétamak siika Dërbë téau bícha.

²¹ Jum Dërbepo juka tü nokta ái emo jínëihuamta bétana noksuka, éntok juebena jíapsim kúaktiaka, pueblo Listrau bíchaa nóttek, pueblo Iconiou bíchaa éntok pueblo Antioquíau bícha. ²² Huämi puéblompo jume Jesucristota súaleme óusi éetuak, éntokim ámeu noókak jíba bënasi juka Jesucristota am súal sáhueka. Éntokim am téjhuak jum Diosta nésauhuëpo anbárëtek, imi buíapo juebena jíókot máchiraata bem bínnakëhui. ²³ Jume Jesucristota súaleme anëbëkatanam éntok, jume yoiyöturim yäut jóiyak. Huanärim ayúunasuka, Diostau nokaka jü Señor bem súalëuta mampo am jóiyak.

Jü Pablo éntok Bernabé Antioquíau bíchaa nóttek, Siria buíarähui

²⁴ Chúkulam jum Pisidia buiära páman sájaka Panfília buíarau yájjak. ²⁵ Jum Péрге pueblopo juka tü nokta Jesucristota bétana huemta nokaka puerto Atálieu bíchaa sájjak.

²⁶ Huämirim barcopo bäau huátteka pueblo Antioquíau bíchaa sájjak, áman íkái tékiata én bem chúpakäu yaä iaahuaka, Diosta mampo bem jóahuakähui. ²⁷ Jum Antioquíau yájakam jume Jesucristota súaleme nau núnnuk. Huanärim simeta huaka Diosta am aniakä béchibo bem yáakäu am ettéjhuariak, éntok jachin machisi juebena kaa judíom júne juka Señorta súalekähui. ²⁸ Huanäi Pablo éntok Bernabé huämi tahuak juebena táapo jume Jesucristota súalemmaki.

15

Jume apóstolim jum buere joära Jerusalémpo emo nau tójaka náu nookak

¹ Huámechi taáhuarimmet huate yorémem Judéa bétana Antioquíau yájaka jume hermáanom áma jóakame ínel majtia táytek: “Jínëutu bárëtekem emo circuncidarolatebo, Moiséjta nésauhuekä pámani.” ² Huanäi Pablo éntok Bernabé buéresi huámëi yorémemmak nok nássuak íkái bem am majtiä béchibo. Júnensu bempo, Pablo éntok Bernabé, éntok huate yorémem, yeu púahuak jum Jerusaléniu kat iaahuaka íkái yore majtiáhuamta bétana huame apóstolimmak éntok jume Jesucristota súalemmeu yäut yóyarimmak nau áa ettéjhua sáihuaka.

³ Huanäi huame Jesucristota súaleme Antioquíapo jóakame am boo tójjak. Bempo éntok, sájaka Fenicia buiära páman kateka, éntok Samaria buiära pámani, am ettéjhuariak jachin huame kaa judíom júne huaka bannaataka bem

súalëu tójaka Diosta bem súalëhui. Huanäi sïme huame hermáanom tüisi al-léaka taahuak íkái nokta türík jikkajaka.

⁴ Huanäi Pablo éntok Bernabé Jerusaléniu yájaka tüisi mabéthuak jume Jesucristota súaleme bétana jume apóstolim bétana éntok huame yoiyöturi yäut jóarim bétana. Huanärim sïmeta am ettéjhuariak huaka bem yáakäu Diosta am aníakä béchïbo. ⁵ Të huate pariseerom éntok, Jesucristota súaleme, jápteka ínel jiaahua:

—Úttea jume kaa judíom Jesucristota súaleme emo circuncidaroatebonakëhui, éntok juka Moiséjta nésauhuëu itom am boojoria saunakëhui.

⁶ Huanäi jume apóstolim éntok jume yoiyöturi yäut jóarim nau emo tójjak íkái nau lütüría yáa báreka. ⁷ Huanäi juebénasi nau noksúak, jü Peero kíkteka ínel ámeu jiaahua:

—Eme jüneiya, ín hermáanom, juka Diosta jakhuéy nee yeu púakähui enchim násuku, huame kaa judíommeu íkái tü nokta ái bem emo jínëunakeu nee nok iaaka, bempörim ä súalnakë béchïbo. ⁸ Dios jume jíapsim jünériame jünéhuamta nénkak áapörík am nákéhui, juka Espíritu Santota am mikaka ket itom ä mikákäpo bénasi. ⁹ Dios kaábeta yeu púaka sïmem nánancha itom eria. Bempörim jíapsi ket tü yáuhuak Jesucristota bem súalekä béchïbo. ¹⁰ Ensu, çjatchíakem juka Diosta béj-reka kateka imey Jesucristota súaleme íkái béttesi machik jotúa báare, juka ito béchïbo béttesi maáchik, éntok itom yoiyöhuam

béchibo júne bettiakäuta? ¹¹ Bueituk ítapo juka Señor Jesústa ito béchibo áa jíapsi ä nénkaka itom jínëutukäu súale, éntok bempörim júne junëli jínëutukähui, kaa juka Moiséjta nésauhuëu joaka junne.

¹² Huanäi síme nok yáateka juka Bernabeta éntok Pablótam nok jikkajak huaka at guómtisi machik kaa jaibu johuamta bétana am nokayo, Diosta úttiäray bem yáakähui huame kaa judíom násuku. ¹³ Am nok yáatek, Jacobo ínel jiaahua:

—Eme ín hermáanom, nechem jikkaja:

¹⁴ Simmom Peero béja itom ä ettéjhuariasuk jachin juka Diosta bat huëpo huame kaa judíommeu tühuata yáakähui, éntok jachin bempörim násuk juka puéblota yéä püakähui ä yörinakemta. ¹⁵ İri ínëli huéeme huame profetam jïojtekä páman huéiye, ínel jíame:

¹⁶ İari sáune júchi yebijnake;

huanäine juka Davidta yäura huéchilata tóboktiaka júchi ä nésautuanake.

Huaka tahuakamtane tóboktiaka bemelasi ä yéchanake,

¹⁷ simë jume huate yoremem jü Señortau am rúktinakë béchibo, éntok síme jume kaa judíom ín yeu püakähui.

¹⁸ Ínëli jiaahua jü Señor: “Íkai jünériatebome, jáksä táapo naateka jani.”

¹⁹ Jünëli jïojteri: Kíaliku ínapo ä türi máchileka, huame kaa judíom kaa muksi éetua nésahue, huaka bannaataka bem súalëu tójaka, Diostau bíchaa jíapsi kúakteme. ²⁰ Kíal ámeu

jöjtehuak, júnene türi máchile, am téjhuaaka kaa éntok huaka ídolom béchibo näikiata bem buänake bétana, éntok kaa emo jubekátek kaa emo am huáatianake bétana, éntok animal bámsuata huakas kaa bem buänake bétana, éntok kia ójbota junne. ²¹ Bueítuk síme huam pueblom jokäpo, jáksä táapo naateka aaney, huame Moiséjta ley am mamajtiame, iári bétana nokamta, hua chíkti jimyore táapo judíom sinagapó nonokhuame.

²² Huanäi jume apóstolim éntok jume yoiyötori yäut jóarim, jume huate Jesucristota súaleme nau yáij-lammak nau nokaka, huátem áme násuk yeu puarókaka taahuak, jü Pablótamak éntok Bernabétamak Antioquíau am kannáké béchibo. Huanärim juka Judas Barsabasta yeu púhuak, éntok juka Silasta, jume hermáanom násuk tüisi yörihuame. ²³ Huanärim juka jüosiata ámemak áman bíttuak ínel jáamta:

“Ítapo jume apóstolim, éntok jume yoiyöturi yäut jóarim, éntok huate hermáanom, jume itom hermáanom kaa judíommeute tebote, jum Antioquíapo jomémmehui éntok jum Siria buíaräpo jomémmehui éntok Cilicia buíaräpo. ²⁴ Júnéate huate yorémem ímí bétana áman enchimneu sákalatukähui kaa itom nésaupo éntok bem nokíai enchim muksi am étuähui, éntok echim áma jíóptua báreka úttiä tíaka enchim emo circuncidaroatebonakähui, éntok Moiséjta ley nokäu enchim boojorianakähui. ²⁵ Kíalikute nánancha éaka ä türeka taahuak huate yorémem ito násuk yeu púaka enchim-

meu itom am bíttuanakēhui, jü Bernabétamaki éntok Pablótamiki, jume hermáanom tüisi itom nákéhuimmaki, ²⁶ jume bem jíapsi nénkilame itom Señor Jesucristota tékil bem boojóriabarë béchïbo. ²⁷ Júnelite juka Judasta éntok Silasta enchimneu jaase bempörim ket jíba íari bétana enchimneu noknákë béchïbo. ²⁸ Bueituk jü Espíritu Santo ínëli itom ä téjhuak, ítapo éntok, ä türeka taahuak, kaa huátek béttesi machik enchímmet yéchatunakēhui huaka enchimneu türik machik jïbba: ²⁹ kaa juka animal huakajta ídólom im buíapo díósimeu limójnata enchim buänakēhui, kia ójbota junne, éntok animal bámsuata huaakas; éntok kaa emo jubékátek kaa enchim emo huátianakēhui. Íkái ínëli huemta kaa jóátekem tüisi annake. Áapo, Dios, enchim aníanake.”

³⁰ Huanäi jume íkái jiösiata huériame sájaka Antioquíau yájjak. Huámirim síme hermáanom nau núnuka juka jiösiata am mákkak. ³¹ Huanäi jume hermáanom huákái jiösiata nokaka tüisi al-lëak türik nokta áma huë tíaka. ³² Jü Judas éntok Silas profétamtukaimme, kíalikum jume hermáanom al-léetuak, éntokim óusi am éetuak juebénak türik ámeu nokaka. ³³ Chúkula jaiki táapo áma am anéi, jume hermáanom al-léaka Diostau am buaníaka júchi bíchaa am sákatuak huame áman am jaásekammeu bícha. ³⁴ Të jü Silas áma taahuak. ³⁵ Jü Pablo éntok Bernabé kéchim áma taahuak jum Antioquíapo, yore majtíaka huate juebénammaki, éntok juka tü nokta Jesucristota bétana huemta ámeu nokaka.

Jü Pablo júchi yeu siika ä tekia chupa báreka

³⁶ Chúkula jaiki taáhuarim huéi, jü Pablo Bernabetau ínel jiaahua:

—Júchi éntokte jum puéblompo Diosta noki itom noksúkäu nóitinake jume hermáanom jüneria béchïbo jachin bem emo bíchähui.

³⁷ Jü Bernabé juka Juan Márcosta ámemak hueë ïai, ³⁸ të jü Pablo kaa ä türimáchilei, bueïtuk áapo jum buiära Panfíliapo am tösiká kaa juka tékilta bem huériäu ámemak chúppak. ³⁹ Bürukim nau noókak kaa nánancha éaka, júnensum emo näikimtek. Jü Bernabé juka Juan Márcosta nuksiká Chípré bíchaa barcopo báau huétchek. ⁴⁰ Pablo éntok, juka Silasta yeu púaka, yeu siika hermáanom bétana Señorta mampo yéchahuaka. ⁴¹ Huanäi Siria buiära páman siika éntok Cilicia buíarapámani, jume Jesucristota súaleme óusi éetuaka.

16

Timoteo jü Pablotamak siika, éntok Sílastamaki

¹ Jü Pablo éntok Silas jum pueblo Dérbeu yájjak éntok pueblo Lístrahui. Huámirim senu yoreme Jesucristota súalemtau yájjak Timotéo téamtahui, jámmut judía Jesucristota súalemta asóabehui, të jü ä áchahua griégotukai. ² Jume hermáanom Listrapo joome éntok Iconiopo joomem türik áa bétana nookay. ³ Huanäi jü Pablo juka Timoteota ámemak huë ïaaka ä circuncidaroatebok, jume judíom

áma aneme kaa omti äaaka, bueituk be-mpo jüneiyay, juka ä áchaihuata griegotukähui. ⁴ Huanäi sime puéblompo bem katë pámanim jume hermáanom téjhuak juka apóstolim yáa nésahuëhui éntok jume yoiyótori yäut jóarim buere joära Jerusalémpo aneme yáa nésahuëhui. ⁵ Júnëli huame Jesucristota súaleme chë júne ä súaleka tahuaka chëhuasu útteata nüyei, éntokim chikti táapo chëhuasu emo büruriai.

Jü Pablo tenkumta bënasi éaka juka yoremta Macedoniapo jometa bitchak

⁶ Jü Espíritu Santo jum Asia buíaräpo juka tü nokta Jesucristota bétana huentä kaa am nok äay. Júnëli jü Pablo éntok jume áamak kateme Frigia buiära páman sájjak éntok Galacia buiärapámani. ⁷ Huanärim Misia buiärata yumäu yájaka Bitíniä buiärau bíchaa katábarek, të Jesústa Espíritu kaa áman am kat-äay. ⁸ Huanärim Mísiapo bóula sájaka, Troas puertou kom yájjak. ⁹ Huämi jü Pablo tukáapo tenkumta bënasi éaka juka yoremta bitchak Macedónia buíaräpo jometa au huéeka jiókot ínel au jáamta: “Macedooniahuë siká itom anía.” ¹⁰ Juka Pablota júkai bíchak, itote lijtaroa táytek, Macedooniau bíchaa kat báreka, lütüriapo juka Diosta itom áman núnü tíaka juka tü nokta Jesucristota bétana huentä áman itom nok äaaka.

Jü Pablo éntok Silas Filipospom aaney

¹¹ Ínëlite jum pueblo Tróaspo barcopo bäau huátteka jum isla Samotracia lúl-la sájjak.

Yokoriapote béja pueblo Neápolisiu yájjak.
¹² Huämite jum pueblo Filíposiu bíchaa sájjak.
 İri éntok colonia romáanotukai, jum Macedonia
 buíaräpo jü pueblo chë buëuru. Huämite jaiki
 táapo jáni aane. ¹³ Séjtul jimyore táapote
 jum pueblopo yeu sájjak bathué mayoau bícha,
 huam chikti jakhuéi genteta Diostau oraciempo
 nonokhuähui. Huämite joteka jume jaámuchim
 áma nau yájakammeu juka tü nokta Jesucristota
 bétana huentta noókak. ¹⁴ Huépülaka Lída
 téhuaka pueblo Tiatírapo jométaka. Áapo juka
 sanko finota lilata nénenkai. İri jámmut Diosta
 yöreme tüisi jü nókit suaka ä jíkkajai. Jü
 Señor éntok, juka Pablota nokäu ä jíápsipo
 yumáriak tüisi ä suálnakë béchïbo. ¹⁵ Huanäi
 áapo batöhuak sime ä famíliammak nauhui.
 Chúkula béja ínel itou jiaahua:

—Eme tua chikti ín jíápsimak nee Señorta
 sualmáchilêtekem ín joau sájaka jaiki táapo
 júne áma aane.

Huanäi útteapo jëla áma itom tahuáriak.

¹⁶ Séjtul, Diostau oraciónta jojohuäu bíchaa
 itom katéi, senu ili jámmut itom nankíríka siika
 diáblota at anë béchïbo yore jünériaka. Áapo
 ä teko jóapo sáihuai éntok jábeta jünériaka
 yuun tómita kokobai ä tékom béchïbo. ¹⁷ İri ili
 jámmut jü Pablota sáu naa hueetáitek éntok ito
 sauku, chayeka ínel jíaka:

—Ímëi yorémem ínel juka Diosta yörisi
 máchik nésahui joléerom, éntokim jachin ayuka
 enchim jínëutunake bétana enchim tejhua.

18 Būru táapo ínēli aaney, júnensu Pablo kaa tua al-léaka, au nótteka hua diáblota at anemtau ínel jiaahua:

—Jesucristota nésaupone jü ili jámutat enchi yeu huee sauhue.

Huanäi jü diablo huämi orapo áa tójjak.

19 Tē huame ili jámutta tékom kaa éntok tómita ái bem kóbanakeu jünériaka, juka Pablota éntok Silasta buíseka yäurau yéu am tójjak. 20 Huämirim yäurapo yéu am tóij-lataka ínel jiaahua:

—Ímēi oóhuim judíomtaka itom pueblo au tóboktitua, 21 éntokim huaka kaa itou chäkamta itom majtía itom ä boojoria íaaka, bueítuk ítapo romaanom.

22 Huanäi jü génte am béj-reka jáptek. Jü yäura éntok, am sanko joateboka jibebiammey tüisi am bemmuchatebok. 23 Am bemmuchasukam cárcelpo am jóiyak, juka cárcelta suáyamta tüisi am suaya sáhueka. 24 Íri éntok íkai nésaute mabétaka chē huáijhua am kiímak éntok tabla guójöku am guóktetuak, kaa bem sákanakē béchibo.

25 Tē tukáa násuk huei jü Pablo éntok Silas Dióstahuim oraciompo nookai, éntokim hínnom buiikai Diosta úttileka, huate pereesom éntok, am jikkajai. 26 Huanäi sej chukti jü buía tüisi áu yoyoak, éntok jü cárcel junne. Huanäi jume cárcel puertam síme emo étapok éntok jume cadeenam síme pereesom ámey súmatukau júne búttek. 27 Jü am suáyame éntok, búsaka jume puértam emo étapolame téaka, ejparam yeu huíkkék au mēbáreka, jume

peréesom yeu ténnek jäni tíaka. ²⁸ Të jü Pablo at cháchayeka ínel au jiaahua:

—Kátë jachin emo johua. Sîmete ím aane.

²⁹ Huanäi jü am suáyame machíriata aáhuaka, búiteka ámeu kibákek, éntok máuj-rimmea au yoaka Pablota éntok Silasta guokpo ámeu au jímmak. ³⁰ Huanäi yéu am nuksiká ínel ámeu jiaahua:

—Eme oóhuim, nechem tejhua, ¿jáchisune ayúnake jäni ín jínëutunakë béchibo?

³¹ Bempo éntok ínel ä yómmiak:

—Juka Diosta itom Señor Jesucristota bétana nokáhuë súale, huanäre jínëutunake, empo éntok jü em familia.

³² Huanärim juka tü nokta Jesucristota bétana huenta au noókak éntok sîme jume ä jóapo anémmehui. ³³ Huämi orapo tukáapo jü am suáyame jum bem kökosi yáapo am báksiak. Huanäi áapo éntok sîme ä famíliahua batóhuak. ³⁴ Chúkula ä joau am nuksiká am jibuátuatëbok. Huanäi áapo éntok jü ä famíliahua tüisi al-léaka taahuak Diosta noki bem súalekä béchibo.

³⁵ Yeu matchuk jü yäura jume porisim áman jaásek jü am, suáyamtahui am búttia nésahueka. ³⁶ Jü am suáyame éntok, Pablota ínel jiaahua:

—Yäurata bétana noki inou bíttuahuak enchim búttia sáihuaka. Júnentukem ára yeu kaate kaítat jachin éaka.

³⁷ Të jü Pablo jume porisimmeu ínel jiaahua:

—Itom románomtuk jünem sîme puéblota bíchäpo itom bemmúchatebok, éntokem cárcelpo itom jóatebok kaa bat juka nokta

itot chúpaka. ¿Én éntokem éhuil itom búttia báare? Kaa junéli huéiye. Éläpo bempo äbo sájaka itom yeu bébnake.

³⁸ Jume porícim jume yäuram íkái téjhuak, bempo májhueka taahuak am románomtukä bétana jünëaka. ³⁹ Huanärim jü Pablotau noókak éntok Silástahui emo jiókori nésahueka. Huanärim yéu am sákatuak, éntokim jiókot ámeu jiaahua jum puéblopo yéu am katcháhueka. ⁴⁰ Cárcelpom yeu sájaka Lídiata joau bíchaa sájjak. Huanärim jume hermáanom bíтчuka éntok kaa kóm am ée sáhueka ámeu noksuka sájjak.

17

Jum Tesalónicapo buere naa muksi huéeme yeu siika

¹ Jü Pablo éntok Silas jum Anfípolis buiärapo áman sájjak éntok Apolóniä buiärapámani, jü pueblo Tesalónicäu bícha. Huämi kari kátekai jume judíom nau yayajäpo. ² Jü Pablo jíba ä boojóriä bénasi áman siika jum judíom nau yayájähui. Huämi baij semáanapo ámeu noókak chikti jimyore táapo, áa béucham ée íaaka. ³ Diosta noki jiojteripo nokamta ámeu nookai juka Crístota, Diosta yeu púari, jiókot ayúnake bétana éntok mukuka ä jíabitenake bétana:

—Júntuk íri Jesús ín áa bétana enchimmeu nokáu ájária Cristo, Diosta yeu púari.

⁴ Huanäi huate judíom ä súaleka tahuaka jü Pablótamak chätuk éntok Silástamaki.

Éntok juebena griégom Dios huáateme ket ä súaleka taahuak, éntok juebena jaámuchim jum puéblopo chë yörihuame. ⁵ Të huame judíom kaa ä súalekame ámechá innëaka taahuak. Huanärim jume juëna yöremem kaita tékilekame nau núnuka, emo am tóboktituak. Huanäi jum puéblopo buéresi naa muksi huéeme siika. Jü yoreme Jasón téamta jóapom útteapo kiímuk juka Pablota jariaka éntok Silasta, áma yéu am huíkeka jü genteta mampo am joa báreka. ⁶ Tem kaa am téaka juka Jasonta buíseka ä huíksakaka ä nuksájjak, éntok huate hermáanom, yäurau yéu am tóijboka. Huanärim chayeka ínel jiaahuay:

—Ímëi yöremem síme ániat juka genteta kaa al-léetuame äbo ket yáij-la. ⁷ Jü Jasón éntok, ket ä jóapo al-léaka am mabétak. Síme bempo juka Césarta romapo reyta ley béj-reka kaate, bueítukim täbui reyta nésauhuë tíiya, juka jábe Jesús téamta.

⁸ Íkai jikkajaka jume géntem éntok jume yäuram júne emo tóboktiak. ⁹ Të jü Jasón éntok jume huate hermáanom juka Pablota éntok Silástam sákatuarókaka noókak. Huanärim tómita nénkak jum yäurapo ä tóij báreka bem am sákatuäu tajti áma ä órenakë béchíbo. Huanärim búttiahuak.

Pablo éntok Silas jum Bereapom aaney

¹⁰ Huanäi jume hermáanom seep huäri tukáarit juka Pablota éntok Silasta áma yeu sákatuak pueblo Beréäu bícha. Bempo éntok, áman yájaka jíba jum sinagogau bíchaa sájjak.

11 Ímëi judíom áma joome éntok, chë tü jiápsekai huame Tesalónicapo joomem béppa. Kíalikum juka tü nokta al-léaka mabétak. Huanärim chikti táapo juka Diosta noki jïojterit suuhuai huaka nokta ámeu nokhuamta áma jünéria báreka lútúria jäni ti éaka. ¹² Júnëli juebena judíom ä súaleka taahuak, éntok griégo jaámuchim jum puéblopo chë yörihuame éntok juebena oóhuim. ¹³ Të jume judíom Tesalónica pueblopo joome jünéaka juka Pablota jum Beréapo tü nokta Jesucristota bétana huentta nokähui, ámanim sájaka buéresi naa muksi huentta áma yáuhuak. ¹⁴ Të jume hermáanom bamsipo juka Pablota bahué mayoau bíchaa simtúak. Jü Silas éntok, áma taahuak jum Beréapo, éntok jü Timoteo. ¹⁵ Jume Pablótamak sájakaihuim jum buëuru pueblo Atenas teäpo ä tójjak. Huanärim nóttek nokta huériaka juka Silasta éntok Timotéota lauti jëla áman Pablota am yáijnakë béchibo.

Jü Pablo jum pueblo Atenaspo aaney

¹⁶ Jü Pablo jum Atenaspo aneka juka Silasta boobíchaka éntok Timotéota, tüisi kaa al-leiyai jum puéblopo juebena dios yorem yáarim ayúk tíaka, éntok juka genteta áma jometa am yöre tíaka. ¹⁷ Kíaliku jume judíommeu nookai jum sinagogapo éntok huate ámema chäkammehui, Diosta emo yöre tíammehui, áa béucham ée iaaka. Éntok jíba chikti táapo huame plázapo nau yayájammeu ket nonokai.

¹⁸ Huate yorémem juka epicúreota yore majtíäu huériame. Éntok jume estóicosta yore majtíähui, áamak noktáitek. Huate ínel jiaahua:

—¿Jáchisu itou jia jäni i yoreme nónnokame?

Huate éntok, ínel jiaahua:

—Kia tattábui diósim bétana nokamta benna.

Júnëlim jiahuay bueítuk juka tü nokta Jesústa bétana huenta ámeu nookai éntok jume kókkolam jíabitenake bétana. ¹⁹ Huanärim áman Areópago ä nuksájjak, huam bem nau yayájaka nokta bem lütüría jojoähui. Huanärim ínel au jiaahua:

—Itómë tejhua ä jítatukähui íkäi bemela yore majtíahuamta em huériähui. ²⁰ Bueítukë kaa itom jíjjikkajäu itou nooka, ítapo éntok, ä jünéria báare jachin em itou jiaubárëhui.

²¹ Júnëlim au jiáhuak bueítuk síme jume Atenaspo joome, éntok jume kaa áma jométaka áma jóakäihum, kaítat éntokim chë jíápsekai hua bemela huenta bem jikkaijnakeu jíbba éntok bem ä ettejhuanakëhui.

²² Huanäi jü Pablo huame Areópagopo aneme násuk kíkteka ínel jiaahua:

—Eme öhuim Atenaspo joome, enchímmetne suuhua tüisi enchim dios huáatëhui. ²³ Bueítukne jum diósim enchim yóyörë bëkatana huerámaka senu altárit jíojteta ínel jáamta bitchak: “Jü Dios kaa täyahuamta béchibo yáari iri altar.” Iri Dios kaa enchim ä täyaka júne enchim ä yörë bétanane enchimmeu nooka.

24 'Īri Dios íkái ániata yáuhuak éntok síme at ayúkamta. Áapo juka téhuekata átteak éntok juka buíata, éntok kaa tiöpo yorem yáaripo jóuhuak. 25 Kaa huame yorémem jita áa béchĭbo yáanakeu huátia, jita au bëye bėnasi. Bueituk áapo ájăria jü jíapsihumta yore mikame, jekata éntok símeta juka itom huáatiăhui.

26 'Áapo huėpul yoremta im buíapo jünakteka síme genteta at yeu sákatuak, síme ániat am jóanakė béchĭbo, jaiki taáhuarim bemámet jíapsinakeu am téjhuaaka, éntok nátepoa jak tua bem jóanakėhui. 27 Im buíapo am jünaktek áapörĭk, juka Diosta, jariaka bem ä téunakė béchĭbo. Lütüriapo áapo itou huėpulammeu kaa mekka ane jĭöbe. 28 Bueituk áapörĭk úttiărayte jíăpsa, naate kaate, éntokte ketune im buíapo aane. Ket huate koba súakame chė bannaataka imi enchim buíarăpo anėiăhuim ínel jíakă bėnasi: "Diosta famíliapote joome", tíakame. 29 Júntuksan ítapo Diosta famíliapo jométuk, katte juka Diosta famíliapo jométuk, katte juka Diosta oropo yáatukă bėnasi éepo yúmala, éntok tomi tósaliapo, éntok tétapo junne, juka yoremta ä éakăpămani. 30 Jü Dios banaataka kat-riapo jume yorémem jíókorek kaa áapörĭk bem tăyăubechi, tē ěni síme yorémem ániat anemmeu nooka am jíapsi kúakti sáhueka. 31 Bueituk áapo taáhuata yéchala síme ániat anėmmet juka nokta chu-parókaka lütüriata huėpămani, juka yoremta yėu ä púari yăut yéchaka. Íkái nokta lütüria yáuhuak símem ä jünėrianakė béchĭbo

kókkolam násuk ä jíabitetuaka.

³² Juka kókkolam násuk jíabitehuamta bétana nokamta jíkkajaka, huate ä junnériai, huate éntok, ínel jiaahua:

—Jauhueeka jübuë iári bétana itou noknake.

³³ Huanäi jü Pablo am tösiika. ³⁴ Të huate yorémem ä súalekame áamak sájjak. Huámëi násuk aaney jü yoreme Dionisiö ti téhuaka jum Areópagopo tékiaka, éntok senu jámmut Dámaris ti téhuaka, éntok huaate.

18

Jü Pablo jum pueblo Corintopo aaney

¹ Chúkula, jü Pablo jum buere joära Atenaspo yeu siká jum pueblo Corintou bíchaa siika.

² Huämi senu judío Aquilä ti téhuakamta téhuak, Ponto buíaräpo jometa. Kaa bínhuatuka jü Aquila éntok ä jubíahua Priscilä ti

téhuaka Italia bétana áma yáij-latukai. Ámanim yeu sájjak bueítuk jü áma nésauhueme, rey Claudio ti téhuakame, síme jume judíom jum romapo yeu sákatuak. Jü Pablo áman bem joau siika am bit báreka.

³ Huanäi éntok ámemak áma taahuak ámemak tekipanua rókaka, bueítuk áapo ket juka bempörim tekia tékiakai, jume lona kárim jojoai.

⁴ Chikti jimyore táapo jü Pablo jum sinagogapo. Huämi ámeu nonokai áa béucham ëe iaaka, jume judíom éntok kaa judíom junne.

⁵ Huanäi juka Silasta éntok Timotéota Macedonia bétana áma yájak, jü Pablo kaita éntok joaka juka tü nokta Jesucristota bétana huemta

jume géntemmeu nookai, machisi jume judíom tettéjhuaka juka Jesústa jü Crístotukähui be-mpörim boobíchähui. ⁶ Të bempo ä béj-reka japtetáitek, éntokim áa bétana jájana jiautáitek. Huanäi jü Pablo ä sanko tátakek; huäri séñatukai ä simbárë bétana. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Emeisu enchímmet ä tátabnake huaka nokta bétesi machik enchímmet chúpánähui. Ínapo béja juka Diosta nee enchimmeu nok iäu enchimmeu nóksuk. Én éntokne huame kaa judíommeu bíchaa huéenake; huámëhuïne juka tü nokta noknake.

⁷ Huanäi jum sinagogapo yeu siká senu yoreme Jústo ti téhuakamta joau bíchaa siika. Áapo ket Diosta yöyorei éntok jum sinagoga naapo jóakai. ⁸ Huanäi jü Crispö ti téhuakame, sinagogapo nésauhueme, juka Diosta noki jíkkajaka juka Señorta súaleka taahuak éntok síme jü ä famíliahua. Éntok ket juebénaka jum pueblo Coríntopo joomem juka tü nokta jíkkajaka ä súalek, éntokim emo batötebok. ⁹ Huanäi jü Pablo tukáapo tenkumta bënasi éaka juka Señorta au nokamta jíkkajak ínel jáamta:

—Kátë majhuë. Jíbë ámeu nooka, ¹⁰ bueítuk juebénaka ímí puéblopo aane ín noki súalnakeme. Kátë jachin eiya. Ínapone émomak aane enchi suáyaka. Kaabe ára émot mámtenake juënak emou yáa báreka.

¹¹ Jü Pablo íkái jíkkajaka áma taahuak jum Coríntopo senu huásuktia áma busan metpo, juka tü nokta Jesucristota bétana huemta am majtíaka.

¹² Juka Galión ti téhuakamta jum Acaya buíaräpo yäuttuk, jume judíom huámechi taáhuarimmet jum Coríntopo nau éaka emo tóboktiak Pablota béj-reka. Jum yäuraapom yéu ä tójaka ¹³ jü nésauhuemtau, Galióntau, ínel jiaahua:

—Ï yoreme juka genteta áa béu éetua täbuiasi juka Diosta am yöri sáhueka, juka itom ley bej-reka.

¹⁴ Juka Pablota nok báareisu, jü Galión jume judíommeu ínel jiaahua:

—Íkái béttesi machíako, o yore súahuamta bétana ä huei, ínapo enchim nok jíkkaj éiyey, jume romáanom ley huë bénasi. ¹⁵ Të iri kia nokta bétana huéiye éntok jábeta téhuam bétana éntok enchim ley bétana. Eme ára ä tü yáuhua íkãri, bueituk ínapo kara enchim ä tü yáaria.

¹⁶ Huanäi jum yäurapo yéu am bébtebok.

¹⁷ Huanäi síme jume griégom áma anéihuim juka Sostenesta, judíom sinagogapo nésauhuemta jaatíaka ä bépsuk huämi yäurata bíchäpo. Të jü Galión kaita júne áa náapo huë bénasi eiya.

Pablo júchi jum pueblo Antioquíau ä tekia chúpaka éntok júchi ä naatek béja bájinake

¹⁸ Jü Pablo jíba áma taahuak huämi puéblopo juebena táapo. Chúkula béja jume hermáanom tebótuaka Síriau bíchaa barcopo bäau huétchek Priscila éntok Aquílätamaki. Jum pueblo Cen-créapo aneka, kee barcopo bäau huécheka, lóbala au síkatebok ä nokákäu chupa báreka.

¹⁹ Jum pueblo Efésö teähuim yájaka, jü Pablo juka Priscilata éntok Aquilata tösiká jum sinagogau bíchaa siika. Huanäi jume judíom huämi nau yayájammeu noókak. ²⁰ Bempo éntok, au noókak júchi jaiki táapo áma ä tahuá sáhueka, të áapo kaa báarei. ²¹ Huanäi am tösiiika ínel ámeu jíaka:

—Úttea juka pajkota jum buere joära Jerusalémpo huéenakemta ín binnakëhui, tëne júchi enchimmeu nóttinake Diosta báareyo.

Huanäi jum Efésö pueblopo barcopo bäau huécheka siika. ²² Jum Cesaréa pueblopo yep-saka jü Pablo buere joära Jerusaléniu bíchaa siika áman jume Jesucristota súaleme tebótua báreka. Huanäi pueblo Antioquíau bíchaa siika. ²³ Chúkula jaiki táapo áma aneka, júchi yeu siká jum Galacia buíaräpo éntok Frigia buiärapo simem bekatana naa siika jume Jesucristota súaleme óusi éetuaka.

Aapolos jum Efesopo géntemmeu nookay

²⁴ Huámechi taáhuarimmet senu judío jum pueblo Efesopo yépsak Aapolos, jum pueblo Alejandriäpo jométaka. Áapo ujoyorisi ára nookai, éntok juka Diosta noki jiojteri tüisi täyai. ²⁵ Señorta nésahue páman tüisi majtiatukai, éntok tüisi at jiápseka jume géntemmeu nonokai, machisi juka Jesústa bétana huemta am majtiaka. Të áapo juka Juan Bautístata yore batöaka ä nonókäü jíba täyai. ²⁶ Júnëli jü Aapolos kaa májhueka ámeu noktáitek jum sinagogapo. Të jü Priscila éntok Aquila, akím ä nok jikkajaka, omot yéu ä nuk sájaka

machisi ä téjhuak jachin chë tüisi ä huëhui juka Diosta lütüria. ²⁷ Huanäi juka Apoolojta jum Acaya buiärau bíchaa huee báarei, jume hermáanom óusi ä éetuak, éntokim jume Jesucristota súaleme áman anemmeu jïojtek tüisi ä mabet nésauhueka. Huanäi jum Acayau yepsaka juebénam aníak jume Diosta éäpo juka tü nokta súalekame. ²⁸ Simem jíkkajäpo machisi jume judíom tejhuai bem jíóblataka katëhui hua nooki lütula huémtaayi bempörim kara éssöhui, Diosta noki jïojteri ámeu nokaka juka Jesússta jü Crísto tíaka hua bem boobíchahui.

19

Pablo jum pueblo Efesopo aaney

¹ Juka Apolosta jum pueblo Coríntopo ä aaney, jü Pablo éntok jume buiäram jikat tahuammet naa siika, huanäi pueblo Efesou yépsak. Huämi huate Jesucristota súaleme téhuak tem Juan Bautístata yore majtiakäu jíba täyai. ² Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachu jü Espíritu Santo enchimmeu kom yuumak juka tü nokta Jesucristota bétana huemta enchim súaleko?

Huanärim ínel ä yommiak:

—Katchante júne ä jíkkaij-latukai juka Espíritu Santota ayúkähui.

³ Huanäi jü Pablo ínel am temájek:

—¿Jáchisem batöhuak?

Bempo ínel ä yommiak:

—Juanta yore batöa pámani.

⁴ Huanäi Pablo ínel júchi ámeu jiaahua:

—Juan juka genteta batöai señalpo bénasi bem jíapsi kúaktekä béchibo. Të kécham tetejhuai huaka chúkula yebíjnakëmta am súal sáhueka, huaka Jesústa, juka Cristota Diosta yeu púari.

⁵ Íkai nóktam jíkkajaka, juka Jesústa Diosta úúsitukäu súaleka batöhuak. ⁶ Huanäi juka Pablota choápo áme béppa mámtek, jü Espíritu Santo ámet kom siika. Huanärim täbui nokpo noktáitek, éntokim juka nokta Diosta bétana huemta nookai. ⁷ Jume yorémem batöhuakame jíba tua síme nau dócetukai.

⁸ Pablo jum baj metpo jum sinagogapo yéyepsai. Huámi ámeu nonokai kaa májhueka, jume géntem áabeu ée íaaka Diosta nésahuëpo bétana ámeu nokaka. ⁹ Të huate bem jíapsi námakasi joaka kaa ä súal báarei, al-lam jájana jiaahuai juka Señorta lütüriatachi genteta jíkkajäpo. Huanäi Pablo am tösika, jume Jesucristota súaleme nuk siika jum escuela Tiránnou bícha. Huámi chikti táapo am majtíai. ¹⁰ Guoi huásuktiapo áma taahuak am majtíaka. Junëli síme jume Asia buíaräpo joomem juka tü nokta Señor Jesústa bétana nokhuamta jíkkajak, judíom éntok kaa judíom junne. ¹¹ Dios éntok, juka Pablota buéresi kaa jaibu johuamta jotúai. ¹² Júnëli jume páayum éntok sanko júne jü Pablota takáhuat jálojtecame jume kökoremmeu tóijhuay, am tutütey, bem kökoa bétana, jume diáblom yorememet aneme júne yeu sásakay.

¹³ Të huate judíom kia naa kateme, jume diáblom géntemmet aneme yeu bébame, Señor

Jesústa nésaupo yéu am beb báarei ínel jíaka:

—Jesústa nésaupote enchim yeu katchauhue, hua Pablota áa bétana nonókáu nésaupo.

¹⁴ Íkärím johuai jume Escevä téamta üusim guoy búsanika, hua tiöpopo tékiakammeu nésauhuemta üusim. ¹⁵ Të íkái am yáak, jü diablo ínel ámeu jiaahua:

—Jukane Jesústa täya, éntokne jüneiya Pablota jábétukáihui, tëne enchim kaa täya enchim jábemtukähui.

¹⁶ Ínel jíaka, jü yoreme diáblota at anëu ámeu huánteka sanko síusiuti am huíkkék, éntok susutti am chóchonaka am nahuítek. Huanärim jum jóapo yeu ténnek kaa sánkoka éntok tüisi kökoleka takáhuachi. ¹⁷ Síme jume Efesopo jóakame, judíom éntok kaa judíom junne, íkái jüneriaka tüisi majhuëi, éntokim Señor Jesústa buéresi úttileka taahuak.

¹⁸ Juebénaka jume Jesucristota susualekame jum Pablota anëpo yajjai, bannaataka kaa tühua bem boojóriäu yeu buíseka. ¹⁹ Juebénaka móriata tekípánoaihuim bem librom áma yeu nüpak, huanärim símem bíchäpo táahuak. Jukam síme libro béjhuata jünéria báreka ä näikiak. Huanärim ä jünériak cinkuenta mil tomi tósálita am béj-rëhui. ²⁰ Júnëli chë juebena génte juka Señororta noki súaleka taahuak éntokim jüneiyai útteata ä jípurëhui.

²¹ Chúkula Pablo jume hermáanom Macedonia buíaräpo éntok Acaya buíaräpo aneme bitbábarek, huämi boula siká éntok, buere joära Jerusaléniu bíchaa hueerokkai. Jum buere joära Jerusaléniu nóitisuka éntok, ket Romáu bíchaa

huerokkai. ²² Huanäi guoyim jume ä aniamé Macedóniau jaásek, juka Timotéota éntok juka Erástota. Áapo éntok, júchi jaiki táapo jum Áasiapo taahuak.

Jum Efesopo buere naa muksi huéeme yeu siika

²³ Huámechi taáhuarimmet buere naa muksi huéeme jum pueblo Efesopo yeu siika tü nokta Jesucristota bétana huemta bėj-reka, ²⁴ yoreme Demétriota nokim béchĭbo, platapo jita júne jojoame. İri yoreme jú diosa Diana téamta tiöpo bėnak jum plátapo jojoai. Huanäi jume ä tékilpo ä aniayme yuun tómita kokobatuay. ²⁵ Huanäi áapo ímėi yoremem nau rúktiaka, éntok huame álė bėnasi tekipuanuame kėtchi, ínel ámeu jiaahua:

—Eme tüisi júneiya İri tékiliai tüisi itom ito aniähui. ²⁶ Tė kéchem júneiya, éntokem ä jíkkaja ika Páblota jume diósim yorémem joäu kaa diósim tíähui. Júnėli juka juebena genteta áa beu éetua, kaa ími Efesopo jíbba, kia síme Asia buíaräpo junne. ²⁷ İri ínėli huéeme tua kaa türi, bueítuk ĩ itom tékil kaitäpo tahuánakė, éntok kia hua diosa Diana yörisi machik tiöpota úttılhuame júne kaitatunakė. Júnėli kaitäpo bittáitina jú diósata buéria, jú síme Ásiapo joomem yörėhui, éntok síme ániat öbisi aneme yörėhui.

²⁸ Íkai jíkkajakam tüisi öómtėka chaytáitek ínel jíaka:

—ıBuéresi yörıhua itom áıye Diana Efesopo káttekame! —tim chaayey.

29 Júnëli buéresi naa muksi siika jum pueblopo. Juka Gáyo ti téhuakamta buíssek éntok Aristárkota, guoi oóhuim Macedóniapo joomem Pablótamak rejteíhuim. Huanärim am huíksakaka am nuksájjak áman kari bem nau yayájäu bícha. 30 Huanäi jü Pablo jume gentemmeu nok báreka áman kibák báarei, të jume Jesucristota súaleme kaa ä tójjak. 31 Huate yäuram junne jum Ásiapo nésauhueme, jume ä amígokame, nokta au bíttuak jíókot au jíaka kaa áman genteta násukun ä kibák sáhueka. 32 Jumu éntok, juebénaraata násuk sooti chayhua jachin júne jíaka, bueítuk hua chë bürura kaa jüneiyai jita béchibo áma emo nau am tóij-latukähui. 33 Të huate yorémem áma aneme jünéame juka Alejándrota, juka judíom bat kéchakäu, téjhuak jita áma huèhui. Jü Alejandro éntok, mámammea séñata ámeu yáuhuak, am chay yánti iaaka, bempörim, jume judíom, nok-ria báreka genteta jíkkajäpo. 34 Tem jünéaka ä judíotukähui, sime ínel chaayey, guoi orapo jäni:

—¡Buéresi yöríhua itom áiye Diana Efesopo káttekame! —tim chaayey.

35 Huanäi hua yäurapo secretario juka genteta nok yáatituaka ínel ámeu jiaahua:

—Eme Efesopo joome, nechem jíkkaja. Sime ániat öbisi aneme jüneiya íkai pueblo Efésota juka diosa Diana buéresi yöríhuamta tiöpo ä suáyähui, éntok juka tétata ä takahua bénnak téhueka bétana kom huéchilata. 36 Kia jábe júne kara íkai esso. Júntukem kaa bat jíale,

éntokem kaa jita júne johua kaa bat tüisi ä jünériaka. ³⁷ Bueituk ime oóhuim enchim im nüpakáhuim kaita juénak jum enchim tiöpopo johua, éntokim enchim diosa Diánata bétana kaita juénak nooka. ³⁸ Jü Demetrio éntok jume áamak tekípánoame am bėj-reka jita nokmáchiak, éläpom, bempo, am nätuanakë; júnen béchibo yáuram aane. Huámëi bíchäpom nánancha ára emo nok-ria. ³⁹ Táabuik jítasu enchim aahuai éntokte huam leyta huë páman nau rúkteka nau ä ettéjhuanakë. ⁴⁰ Bueitukte kaa tüisi aane. Itom júnem nätuanake yáurata bėj-reka itom ito toboktiabárë tíaka, íkai én im yeu sikä béchibo. Bueitukte jachin júne kara lütüriata nenka jü im naa muksi yeu sikamta bétana.

⁴¹ Íkai noksuka, béja jume áma nau yáij-lame sákatuak.

20

Jü Pablo Macedonia buiärau bíchaa siika, éntok Grecia buiärau bícha

¹ Huaka naa muksi huentta luútek, jü Pablo huame Jesucristota súaleme nau núnuka ámeu noókak jíba bénasi óusi am ée sáhueka. Huanäi am íbaktiaka am mam buíseka, Macedonia buiärau bíchaa siika. ² Huanäi síme huáachí ániat naa siika hermáanommeu noksísimeka, jíba bénasi óusi am ée sáhueka. Chúkula béja jum Grécia buiäu yépsak. ³ Huämi baij metpo aneka, béja jum barcopo síriau bíchaa yeu huee báreka, jünëak jume judíom ä bėj-reka tekípánoähui. Kíalíku notibábarek

jü buíachi, júchi Macedonia buíara pamam huee báreka. ⁴ Síme ímëi áamak sájjak: jü pueblo Sópater Beréapo joome, éntok jume pueblo Tesalónicapo joome Aristarko éntok jü Segúndo ti téhuakame, jü Gáayo ti téhuakame pueblo Dérbepo joome, jü Timoteo, éntok jume ásia buiärapo joome kétchi Tíquico éntok Trófimo. ⁵ Ímëi hermáanom bat sájaka jum pueblo Tróaspo itom boobítchak, juka Pablota éntok néechi Lucasta. ⁶ Páanim kaa lev-adúrakame buabuáhuäu pájkota chúpukte jum pueblo Filíospote yeu sájjak barcopo. Mamni taáhuarim hueite jum Tróaspo ámeu yájjak. Huámite guoibusan táapo aaneek.

Jü Pablo jum Troaspo jume hermaanommeu nookay

⁷ Semáanata naatëpo, lominko táapo, jume Jesucristota súaleme nau yájjak jume páanim näikimte báreka juka Señorta nésauhuekä bénasi au am huáatinakë béchïbo. Jü Pablo éntok, am majtíai. Yokóriapo au simbárë tíaka tukáa násuk huëu tajti ámeu noókak. ⁸ Baij kárim nat béppa jokäpo jikáchim nau yáij-latukai, juebena lámparam béetëpo. ⁹ Senu yoreme jübua yötuka, Euticö téaka, jum ventanapo káteka nokta jíkkajai. Huanäi juka Pablota binhua nokái, yetem au yuumak. Júnensu kóchoka yeutana bíchaa buíau kom huétchek. Huanäi mukílataka tóboktiahuak. ¹⁰ Jü Pablo éntok, kom siká, hua mukílata béppa au jímmaaka ä íbaktiak. Huanäi jume hermáanommeu ínel jiaahua:

—Katem guomguomte, bueituk béja júchi jíabitek.

¹¹ Huanäi jü Pablo júchi jikáu siká jume páanim näikimtek. Jume hermáanom am buásuka éntok, júchi ámeu noktáitek matchüu tajti. Huanäi siika. ¹² Huä ili yoreme jübua yötume mukúkäu éntok, jiápsaka ä joau bíchaa nuksákahuak. Huanäi síme tüisi al-léaka taahuak.

Troaspom yeu sájaka Miletou bíchaa sájjak

¹³ Ítapo jum barcopo bat sájjak Asón puertou tajti, juka Pablota huämi nü báreka itom nau nokákäpo Bénasi, bueituk áapo buíat hueerokkai. ¹⁴ Jum Asonpo itom au yájak, barcopo itomak siika, huanäite Mitiléne puertou bíchaa sájjak. ¹⁵ Huämite yeu sájaka yokóriapo isla Quiöu béa yájjak. Júchi yokóriapote béja puerto Sámospo yájjak. Jum Trogílio pueblou jimýoreka yokóriapote béja puerto Miletou yájjak. ¹⁶ Júnelite aika bueituk jü Pablo jum Efésopo pueblou kaa huee báarei, kaa jum Asia buíaräpo binhuatu báreka, bueituk läuti buere joära Jerusaléniu an báarei Pentecostés táapo, jume judíom pajko táapo, kaita jachin au macháiko.

Jü Pablo jume yoiyöturim Jesucristota súalemmeu yäut jóarim Efesopo jomemmeu nookay

¹⁷ Béja jum Milétopo aneka jü Pablo jume yoiyöturi Jesucristota súalemmeu yäut jóarim Efesopo joómeme nau núnutebok. ¹⁸ Am yájak, ínel ámeu jiaahua:

—Eme jüneiya jachin ín ino nükähui bannaataka ímí Ásiapo aneka im ín yepsákäpo naateka. ¹⁹ Síme tiémpotane enchimmak aanek Señorta béchïbo tekípánoaka kaa buere ino ériaka, ín ópuam buéresi huötiaka, éntok juebena jíokot máchirata bíchaka jume judíom nee béj-reka tekípánoakä béchïbo. ²⁰ Tëne juka enchimneu türi máchik kaa tójaka jíba enchimneu ä noókak, símem bíchäpo enchim majtiaka éntok enchim jóapo junne. ²¹ Kia judíomneu entok kaa judíomneu júnene noókak Diostau am jíapsi kúakti sáhueka, éntok juka Diosta itom Señor Jesucristota bétana nokäu am súal sáhueka. ²² Én éntokne Jerusaléniu bíchaa siime Espíritu Santota útteata nee joriä béchïbo, kaa jünéaka huämi jita bénak inou huéenakëhui. ²³ Jü ín jünériäu iri jíbba, juka Espíritu Santota nee tettéjhuähui jum síme puéblompo ín yepsäpo, juka ín peréesotenähui éntok jíokot máchirata inou huéenakëhui. ²⁴ Tëne símeta íkai kaachin eriä. In jíapsi júnene kaa beutire. Kia jíbane ín tékil chúpak jíba türinake, éntok al-léaka huaka tékiata Señor Jesústa ín mampo tójakäu chúpako, juka tü nokta Diosta tühua bétana huemta ín ámeu noknákëhui.

²⁵ Én éntokne jüneiya énheim jábe júne jume Diosta nésauhuëu bétana ín ámeu nokákäu kaa júchi nee bínnakëhui. ²⁶ Kíalíkune én huitti enchim téjhua báare, kaítane entok enchim béchïbo yómmia báare, ²⁷ bueitukne símeta enchimneu nok-la juka Diosta éähui, kaita enchim éssoriaka. ²⁸ Júntukem emo

suaya, éntokem síme jume Jesucristota súaleme suaya, bueítuk jü Espíritu Santo enchim yeu púala tékiata béchibo, Jesucristota súaleme enchim suáyanakë béchibo, huame ä ojbo huótiaka ä kobákähui. ²⁹ Ínapo jüneiya nee siik, huátem yáijnakëhui jume Jesucristota súaleme tábuiasi jatía báreka, kaitäpo am tahuária báreka jume robo tebai kókkoram kabáram tetéjalë Bénasi. ³⁰ Éntok enchim násuk aneme júne huate emo tóboktianake juka lútüriata tójaka aranókíchiata yore majtía báreka, jume Jesucristota súaleme áme beu ée iaaka. ³¹ Júntukem kaa koptel-la. Áahuem huáate jachim ínapo jum baj huásuktiapo, taáhuarit tukáarit naabúrujti, kaa yáateka enchimneu nookai ín ópuam guótiaka.

³² 'Én éntok, ín hermaanom, Diosta mámpone enchim jóiyak, Diosta noki, ä tühua, bueítuk huári tua enchim óusi éetuanake, éntokem ä nokä páman katétek huame Diosta bíchäpo. ³³ Tómita éntok kia sánkota junne, kanne enchimmet beutire. ³⁴ Ál-lane tekipanuak ín huáatiäu jípu báreka, éntok huame ínomak anékame béchibo junne. Eme júne tüisi jüneiya. ³⁵ Jíbane júkái enchim majtiak junëli enchim tekipanuanakëhui jume jíókot éame enchim aníanakë béchibo, hua Señor Jesústa noki ínel jámtau huáateka: "Chë al-léaka tahuánake jü yore jita mikame hua jita mabétamta béppa."

³⁶ Chúkula béja jü Pablo junëli jíáusuka, tónommia kíkteka Diostau buanak

simmäki. ³⁷ Huanäi sime buanaka juka Pablota íbaktiak, éntokim ä besítok bem ä boojóriaï bénasi. ³⁸ Bueítukim tüisi sirokai hua ámeu ä nokákäü béchïbo, kaa júchi bem ä bínnahuëhui. Huanärim áamak sájjak barkóu ä jámú tajti.

21

Jü Pablo jum buere joära Jerusaléniu bíchaa siika

¹ Jume hermaanom tö sájakate barcopo jámuka sájjak. Huanäite lútula sájjak isla Cos teäu bícha, yokóriapo éntok, isla Ródasiu bícha, huämi éntok, puerto Pátarau bícha. ² Jum Pátarapote senu barcota Feniicia buiärau bíchaa huátaktemtaute yájjak. Huämite jámuka sájjak. ³ Bahuepo katékate juka isla Chípreta mékkäriat bitchak, huanäite míköri bétana ä tösájaka Siria buiärau bíchaa sájjak. Jü barco itom áma katëu éntok, juka ä huériäu jum puerto Tíropo tösím báarei, kíalikute huämi kom chéptek. ⁴ Huämite jume Jesucristota súaleme téaka ámeu áma taahuak guoibusan táapo. Bempo éntok, jü Espíritu Santota bétana téjhuaataka jü Pablotau jita huéenakehu, áahuim nookai kaa jum Jerusaléniu ä huee sáhueka. ⁵ Të guoibusan taáhuarim yúmak, jíbate sájjak. Sime jume Jesucristota súaleme bem jubímmak éntok bem usímmak itom boo tójjak jum pueblo mayoau tajti. Huämite see päku tónommia jápteka Diostau buanak. ⁶ Huanäite ito íbaktiaka ito

mam buíseka barcou jámuk. Bempo éntok, nóttek bem joau bícha.

⁷ Tiró puertopote yeu sájaka Tolemáida puer-topote kom chéptek. Huämite ä chúppak juka bahuepo itom boojoaihui. Éntokte huämi jume hermáanom tebótuaka senu táapo ámeu áma taahuak. ⁸ Yokóriapote áma yeu sájaka jum pueblo Cesaréa téäu yájjak. Huämite jü Felípeta joau yájjak, hua tü nokta Jesucristota bétana huenta géntemmeu nonókamta jóahui hua guoibúsanimmak näikiatukaihui, jume apóstolim ä aniaihuimmaki. Huanäite áma au taahuak. ⁹ Jü Felipe náikim malakai kee kuname. Huámëi jaámuchim juka bat bíchaa ayúnakemta jünériaka nonokai. ¹⁰ Béjate jaiki táapo jáni áma aaney juka profeta Agabo ti téhuakamta Judea buiära bétana áma yepsako, ¹¹ itom bíchiseka. Huäri juka Pablota huihuíkosäu nüka, guokpo éntok mampo ái au súmaka, ínel jiaahua:

—Jü Espíritu Santo ínel jiaahua: “Juka yoremta íkái huikósata átteakamta jume judíom íneli ä súmaka jume kaa judíom mampo ä yéchanä tíiya jum Jerusalémpo.”

¹² Íkái jíkkajaka, ítapo éntok jume Cesaréapo joómëm jü Pablatau jíókot jiaahua kaa Jerusaléniu ä huee sáhueka. ¹³ Të jü Pablo íneli itou jiaahua:

—¿Jatchiakem buaana, éntokem ín jíapsi kaa al-léetua? Ínapo kaachin ä eria jum Jerusalémpo ín sumanähui, éntok kia ín mënäu junne Señor Jesústa béchïbo.

14 Katte ä yúyüuka, ä tójaka ínel jiaahua:

—Éläpo jü Señorta éäu yáatunake.

15 Chúkula béjate ito lijtarooaka, Jerusaléniu bíchaa sájjak. 16 Jume huate Jersucrístota súaleme Cesaréapo joome éntok, itomak sájjak. Áme násuk éntok, senu yoreme hueiyei Chíprepo joome Nason ti téhuaka, íari jóapo yaij éaka áma tahuá báreka. Áapo béja bínhua Jesucristota súaley.

Jü Pablo juka Jacobota áman bitchai ä aneïhui

17 Jum Jerusaléniu itom yájak, jume hermáanom al-léaka itom mabétak. 18 Yokóriapote jü Pablótamak sájaka juka Jakóbota áman bitchak ä anëpo. Huämirim aaney jume yoiyötori Jesucrístota súalemmeu yäut jóarim. 19 Jü Pablo am tebótuasuka jíba am ettéjhuariatáitek huaka tühuata Diosta yáakähui jume kaa judíommehui áapörík ámeu nokako 20 íkärím jíkkajaka Diosta úttileka taahuak. Huanärim Pablotau ínel jiaahua:

—Jéehui, itom hermáano, empo jüneiya jaiki mil judíom anëhui Jesucrístota súaleme. Síme huámëi útteä tíiya juka Moiséjta nésauhui jonähui. 21 Bempo éntok, ettéjoriahuak empo jánituk ínel am majtíä téehua síme jume judíom sékána buíaräpo jóakame juka Moiséjta nésauhui kaa am jo sáuheka, éntoktukë bem usim júne kaa am circuncidaroa sáuhuë téehua, éntok kia huaka bannaataka itom, jume judíom, boojóriäu júne kaa am jo sáuhuë téaka. 22 Ensu, çjáchisute ayúnake jáni? Bueítuk jü génte em yepsákä bétana jünëak nau yáijnake.

²³ Senu huémtë yáak türinake. Imi ito násuk naiki oóhuim aane Diostau bem nātuari chupa báreka. ²⁴ Akë am huériaka áman áme beu emo ubba Moiséjta nésauhuëpo bénasi, éntoke juka sime limójnata ámeu aihuamta am béjturia. Chúkula bempo emo chon chúktiatebonake bem ä nätualä bénasi. Júneli sime júnéenake huaka emo bétana nokhuamta kaa lütüriatukähui. Ál-lam huaka Moiséjta nésauhuë páman enchi huëtíanake. ²⁵ Huame kaa judíom Jesucristota súaleme bétana éntok, katäkute béja ámeu jiojtesula am téjhuaaka kaa útteatukähui jukaram jonákë bétana. Kia jíbate juka huakajta huame dios yorem yáarimmeu limójnata kaa am buä sáuhue, kia ojбота junne, éntok bámsuaka mukílata huaakas. Éntokte kaa emo am jubek kaa emo am huátia sáuhue.

Jü Pablo jum tiöpopo buíjhuaka peréesotehuak

²⁶ Huanäi jü Pablo jume naiki oóhuim nuksi-ika. Yokóriapo béja áme beu au úbbak Moiséjta nésauhuëpo bénasi ayuka. Huanäi jum tiöpou kibákek jume áma tékiakame téjhua báreka jita táapo ä yumánakeihui huaka Moiséjta nesau huë páman bem emo buaníakäu bem chúpanakëhui, éntok jakhüéi juka límojnata bem áma tóijnakëhui.

²⁷ Të béja jume guoibusan taáhuarim yúmasei, huate judíom Ásiapo joome juka Pablota tiöpopo bíchaka, sime genteta emo tóboktituak. Huanärim ä buíseka, ²⁸ chayeka ínel jiaahua:

—¡Eme oóhuim Israelítam, itómem anía! Ìri ájaria jü yoreme simat naa huéeka jume géntemmeu nokame itom nación béj-reka, Moiséjta nésauhuëu béj-reka, éntok íkái tiöpota béj-reka. Íari béppa éntok, huate griégom jum tiöpopo kimala. Júnëli aneka íkái tiöpota itom tua yöreu kaa tüisi tahuária.

²⁹ Júnëlim jiaahuay bueítukim bannaataka jum puéblopo jü Trófimotamak ä bil-latukay, hua Efesopo joometamaki. Huákärim jum tiöpopo ä kibáchalatukä bénasi éiyay.

³⁰ Huanäi jü génte au tóboktiaka, tenneka áman ámeu yájjak. Huanäi bempo ket jü Pablótat chátuka jum tiöpopo yeä nuksájjak buíapo ä huíksakaka. Huanärim sep jume puértam páttiak. ³¹ Béjam ä më báarei juka nokta comandantetau yepsayo síme juka pueblo Jerusalémta au tóboktiakä bétana. ³² Huanäi jü comandante jume sontarom éntok jume capitáanim bamsipo nau núnuka áman bíchaa am nuksiika. Huanärim tüisi teénneka áman genteta anëu yájjak. Bempo ä bébakasum ä tójjak. ³³ Huanäi jü comandante jü Pablotau rúkteka guoi cadenam-mea ä súmatebok. Chúkula béja nátemajek ä jábétukähui éntok jita ä yáakähui. ³⁴ Të jü génte juebénarata násuk huate chaayey kaa nanancha jíaka. Júnëli jü comandante kaa ámet jünéaka taahuak sooti am jíä béchíbo. Huanäi juka Pablota cuarteliu bíttuak, sontarom anëhui. ³⁵ Béja cuarteliu jikáu kathuäu yájaka jume sontarom juka Pablota püaktiaka jikau ä

núk sájjak, juka genteta káachin ä yáa iaka.
³⁶ Bueituk síme amapo kateka inen chaisakai:
 —¡Akem ä mäa!

Jü Pablo jü gémteta jikkajäpo áu nok-riay

³⁷ Jü Pablo béja jum cuarteliu kibácha báahuaka, comandantetau ínel jiaahua:

—¿Játchune ára ino nok-ria jáni?

Jü comandante éntok ínel áu jiaahuak:

—¿Játchë griego nokka? ³⁸ ¿Jatchu kaa empo hua Egítopo joome jakhuey yáurate béj-reka emo tóboktiakähui, hua naiki mil yorémem yore sualéeraommak juyau huéchekaihui?

³⁹ Huanäi jü Pablo ínel ä yómmiak:

—Èe, ínapo täbui. Ínapo judío, Társopo joome, hua pueblo buëuru Cilicia buíaräpo kátekame. Huämine tua lütüriata jípure. Nechë licencia gentetau ín noknákë béchibo.

⁴⁰ Jü comandante éntok, ä licencia. Huanäi jü Pablo jum jikau kathuäpo kíkteka, jü gentetau mámammea séñata yáaka am chay yáatituak. Béja kaábeta jíalei, hebreo nokpo ínel ámeu jiaahua:

22

¹ —Eme ínomak huéerim éntok ín áchayim ín ino nok-riaka ín nokäubechem suaka ä jikkaja — ti ámeu jiaahua.

² Jum tua bem nokpo ä nok jikkajakam chë kaa jíaleka taahuak. Huanäi Pablo ínel ámeu jiaahua:

³ —Ínapo judío. Társopone yeu tómtila jum Cilicia buíaräpo kátekäpo, tëne ímï Jerusalémpo

yötuk, éntokne hua Gamaliél téamtau, hua tü täyahuäutau, tüisi majtíari, jíba jume itom yóyöhuam nesau huépámani. Jíbane jü Diosta béchibo tekipánoak chikti ín jíapsimaki, én enchim áa béchibo tekipánoä bénasi. ⁴ Ínapo bannaataka huame tü nokta Jesucristota bétana huemta súaleme guokjásuk. Anam sússuateboi junne. Oohuim éntok jaámuchim júnene peréesoteboka am nuksisímei cárcelpo am jóa báreka. ⁵ Jü tiöpopo chë nésahueme, éntok síme huame yoiyötori yäut jóari, áram ket íkái lütüriä tíiya ín nokähui, bueítuk bempo jiösiam nee mámakai huame judíom itomak huérim pueblo Damascopo aneme júnéetuaka jita béchibo ín áman huéhui. Júnéline áman siika jume Jesucristota súaleme jariaka äbo ími buere joära Jerusalémpo yéu am toij báreka, nokta ámet chüpanä béchibo.

Jü Pablo jáchin Diostau bíchaa ä jíapsi kúaktekä bétana nookay

(Hch. 9:1-19; 26:12-18)

⁶ 'Të áman bíchaa nee huei, béja Damas-cou nee yebísisei, jíba tua lul-la káteko, sej chukti jü machiria útteaka téhueka bétana inou kom yuumak. Huanäi nate chíkola nee machíriak. ⁷ Huanäine buíapo huécheka senuk inou nokamta jíkkajak ínel jámta: "Empo Saulo, ¿jatchíake nee guokjájase?", tíamta. ⁸ Huanäine nátemajek: "¿Jábesä empo Señor?", tine jiaahua. Huanäi ínel inou jiaahua: "Ínapone jü Jesús Nazaretpo joome, hua em guokjáséhui", tinou jiaahua. ⁹ Huame ínomak

katëu éntok, juka machíriata bíchaka tüisi guómtek, tem huaka inou nokamta kaa jíkkajak.
¹⁰ Huanäi ínapo ínel au jiaahua: “Ensu Señor, ¿jítasune yanake?” Jü Señor éntok, ínel inou jiaahua: “Yejtékë huéiye jum Damascou bícha, huämürë ä téjhuaana jita em yáanakehui”, tinou jiaahua. Huanáine kíktek. ¹¹ Tëne jü machiria úttiäray kaa bíchaka taahuak. Huanäi jume ínomak katéihuim mampo nee buj-lataka nee huíksakai Damascou tajti.

¹² ‘Huämi puéblopo senu yoreme aaney Ananías téaka. Áapo tüisi Moiséjta nésauhuë páman huéiyey, éntok síme jume judíom Damascopo joome ä tü éttejhuay. ¹³ Huämi jü Ananías inou yépsak nee bíchiseka. Inou yepsaka ínel inou jiaahua: “Empo Saulo, ín hermáano, júchi bénasi em bínnakeu emou ayúnake”, tü inou jíahuak. Huanäine seep bíchaka tahuaka at pújtek. ¹⁴ Áapo éntok, ínel inou jiaahua: “Huä itom yóiyöhuam Dios enchi yeu púhuak bannaata kat-riampo naateka áapörik éäu em jünérianakë béchibo, éntok Jesucristota, juka tua lütüriata jípuremta, em bínnakë béchibo éntok tua áapörik em nok jíkkajnakë béchibo. ¹⁵ Bueítukë áapörik bétana tühuata noknake síme yorémem jíkkajäpo, éntok huaka em bíchakäu éntok em jíkkajakäu am téjhuanake. ¹⁶ Én éntok, katë éntok jita boobíchaka, banseka emo batötebo Señorät éaka huame em kaa tühua yáarim enchi ä tuchárianakë béchibo”, tinou jíahuak jü Ananías.

Jü Pablo jume kaa judíommeu ä bíttuahuakä

bétana nookay

17 'Jerusaléniune nótteka jum tiöpou siika Diostau buan báreka. Huämi Diostau buanakane tenkumta bénasi éaka juka Señorta bitchak. 18 Anä nok jikkajak, ínel inou jáamta: "Bamsekë im Jerusalémpo yeu huéiye, bueituk jume im joome ino bétana em nokäu kaa jikkaj báanake", ti jiaahua jü Señor. 19 Ínapo éntok, ínel au jiaahua: "Señor, bempo jüneiya síme at bem nau yayajäpo ín huerámaka jume enchi súaleme cárceliu ín totójaihui, éntok ín am bébebaïhui. 20 Éntokim jüneiya juka Estebanta, huaka emo bétana jume géntemmeu nokamta, mëhuai, áma ín anéihui áme beu éaka ä mëna bétana, éntok huame ä mëakame sanko júne ín suáyakaihui", tinau jiaahua. 21 Të jü Señor ínel inou jiaahua: "Böochë kíkte, bueitukne mekka bíchaa enchi bíttua báare áman huame kaa judíommehui, enchi ámeu noknákë béchibo."

Jü Pablo jü comandanteta mámpo aaney

22 Júmunï tájti ä nok jikkajaka, ínel jíaka cháý táitek:

—¡Akem ä mëa júká yoremta! ¡Kaa türinake jiápsaka tóijhuako!

23 Jíba junëli am chayéi, éntok ómteka bem sanko éntok buíata jikáu am guótiayo, 24 jü comandante juka Pablota cuarteliu kibáchatebok. Béja jum kuartelpo ä kátek, tüisi ä bem-mucha nésauhue ä nok íaaka, jünée báreka jita béchibo juka genteta junëli ä béj-reka chayëhui. 25 Të jü Pablo bemmúcha báahuaka súmataka, jü capitán áma anemtau ínel jiaahua:

—Kaa lütüriatu jiöbe románota enchim bemmúchatebonakëhui kaa bat nokta béttesi machik at chúpalatuko. Bueituk ínapo ket romáano.

²⁶ Íkai jíkkajaka jü capitán, áman siká jü comandántetau jünéehuamta nénkak ínel au jíaka:

—Kaa türi jü yoremtau em yáa bárëhui, bueituk áapo romaano.

²⁷ Huanäi jü comandante jü Pablotau siká ínel au jiaahua:

—¿Jatchu lütüria em romaanutukähui?

—Jéehui —tau jiaahua jü Pablo.

²⁸ Jü comandante éntok, júchi ínel au jiaahua:

—Ínapo jum Romapo lütüriata jipu báreka yún tómita nénkak.

—Ínapo éntok —tau jiaahua jü Pablo—, íkai lütüriata jípure jum Romapo ín átchay bétana.

²⁹ Júnëli ä jíak, jume Pablota bemmúchabárëu seep ä tójjak. Jü comandante júne ä romáanutukäu jünéaka, at májhueka taahuak ä sumatébokä béchïbo.

Jü Pablo jume judíom buere yäura bíchäpo yeu tóijhuak

³⁰ Yokóriapo jü comandante juka lütüriata jünéria báreka, jita béchïbo jume judíom juka Pablota nätuakähui, jume cadenam ä úhuaaka jume tiöpopo tékiakammeu nésauhueme nau núnutebok éntok síme huaka judíommeu buere yäuraata. Huanäi juka Pablota yeu béebaka bem bíchäpo yéä tójjak.

23

¹ Jü Pablo juka yäurata bíchaka ínel ámeu jiaahua:

—Eme ínomak huéerim, ínapo kaítat jachin éaka jíapsa Diosta bíchápo én tajti.

² Huanäi jü Ananías, jü tiöpopo chë né sauhueme, jume Pablota náapo jábuekame teníchä chóchon sauhue. ³ Huanäi jü Pablo ínel au jiaahua:

—¡Áapo jü Dios ket enchi bébnake, empo kaita lütüriata joame! Empo leyta huë páman nokta ínot chupä iaahuaka áma yéchataka, leyta béj-reka nee kökosi jotebo.

⁴ Huame áma anëu éntok, Pablotau ínel jiaahua:

—¿Jatchu empo junëli béttesi au nooka jü tiöpopo buéresi nésauhuemtahui, jü Diosta béchïbo tekípánoamtahui?

⁵ Pablo éntok, júchi ínel ámeu jiaahua:

—Eme ínomak huéerim, ínapo kaa jüneiyai tiöpo buéresi ä nésauhuëhui. Ínapo júneätek kaa ínel au jiaü eiyei, bueituk jum Diosta noki jïojteripo ínel jiaahua: “Kátë hua yäura em puéblopo nésauhuemta bétana béttek nooka.”

⁶ Huanäi jü Pablo jünëak jume áma nau yáij-lame huatem saducéomtukähui, huatem éntok, pariséromtukähui. Ímëi kaa nánancha jita súalei. Huanäi kusisi ínel ámeu jiaahua:

—Eme ínomak huéerim, ínapo pariseero, ín átchay junne, éntok jume ínomak huéerim junne. Én éntok, jume kókkolam jíabitenakeu ín súalë béchïbo noki ínot chúpari.

⁷ Júnëli ä jíak, jume pariseerom éntok jume saducéom, bempo nau nok nássuatáitek. Huanärim kaa nánancha éaka emo näikimtek. ⁸ Bueituk jume saducéom jume kókkolam jíabitenakeu kaa súalei, éntokim ángelesim káitá tíiyai, kia espíritum junne. Të jume parisërom éntok, sîmeta íkâi ayúkâ bétana ä súale. ⁹ Huanäi buéresi chaihuame hueiyei. Huate judíom ley am mamájtíame parisërom beu éame jápteka ínel jiaahua:

—Ï yoreme kaita juënak yáala. Espírituta au nok-látuk, o Diosta ángel áu nok-latuk, türi. Katte Diosta béj-reka jájaptenake.

¹⁰ Huä nau nok nássuahuame buéresi hueiyei, kíalíku jü comandante juka Pablota máuj-riai juka genteta näikim ä huikmáchileka. Junen béchïbo sontarom áman nütebok áme násuk yéu ä huíkeka cuarteliu ä toij íaaka.

¹¹ Yokoríapo tukaapo, jü Señor jü Pablota u yepsaka ínel au jiaahua:

—Óusë éiya, Pablo, bueitukë ímï Jerusalémpo em ino bétana nokakä bënasi áman Romapë két noknake.

Jü Pablota mënä béchïbo tekípanuahuähui

¹² Yokoríapo huate judíom éhuil nokta nau yáuhuak juka Pablota mëbáreka, ínel jíaka:

—Éläpo jü Dios nokta béttesi ítot chúpanake.

Juka Pablota kee mëaka itom jïbuäko éntok itom jita júne jëko. ¹³ Jume íkâi nokta yáakame cuarenta óhuim béppatukai. ¹⁴ Huámëi jume tiöpopo tékiakammeu nésahuemmehui éntok

huame judíom yoiyötori yäut jóarimmeu sájaka ínel ámeu jiaahua:

—Ítapo nokta nau lútüria yáala juka Diosta nokta béttesi ítot chúpanake tíaka juka Pablota kee mäaka jïbuäko. ¹⁵ Én éntok, eme éntok jume huate yäurapo tékiakame, jukem comandanteta téjhua, yoko äbo enchimmeu ä huérianake, juka ä huéetuä bétana chë tüisi at nátemaje béchïbo tiaupo. Ítapote jum böt ä jójottuaka ä mënake ke äbo ä yepsayo.

¹⁶ Të jü Pablota asohuaara ä jüneriak juka huemta. Huanäi áman cuarteliu ä téjhuak.

¹⁷ Huanäi jü Pablo senu capitanta núnuteboka ínel au jiaahua:

—Íkäre jübua yötumta áman comandantetau huéria, bueítuk áapo jita au ä nokmáchik au huéria.

¹⁸ Huanäi jü capitán áman comandantetau ä nuksiiká ínel au jiaahua:

—Jü Pablo áman peréesopo jípuhuame nee núnuteboka íkái jübua yötumta nee äbo emou huéria sáuhue; áapo jita emou ä nokmáchik huériä téehua tau jiaahua.

¹⁹ Huanäi jü comandante juka jübua yötumta mampo buíseka omot yéä nuksiká ä temajék:

—¿Jítasë inou nok báare?

²⁰ Huanäi hua jübua yötume ínel au jiaahua:

—Jume judíom nau nokta lútüria yáala emou nok báreka yoko juka Pablota jum yäurata bíchäpo enchi yéu ä toij sáu báreka, juka áa huéetuä bétana chë tüisi at nátemaje béchïbo tiaupo. ²¹ Të kátë am súale, bueítuk

cuarenta oóhuim béppataka böt éusulataka ä boobíchaihui, éntokim nokta yáala juka Diosta béttesi nokta ámet chúpanake tíaka, juka Pablota kee mäaka jibuäko éntok jita júne jéko. Én éntokim emou nokaka em am yómmianakeu jíba boobíchaihui.

²² Huanäi jü comandante juka jübua yötumta simtúak kaábeta ä tejhua sáhueka íkai au ä nokákä bétana.

Jü Pablo jü gobernador Félixtau bíttuahuak

²³ Huanäi jü comandante guoi capitánim núnuka am téjhuak guoi cien sontarom guok-léerom am nü sáhueka, éntok setenta sontaró kákabäekame, éntok guoi ciéntom lánzakame, jum pueblo Cesaréau am kannáké béchibo bátanim jiai tukápo. ²⁴ Éntok ket huate kábäim yeu pua nésauhue Pablota ámet yejsimnakéhui, éntok am téjhuak tüisi ä suáyaka al-léamta áman gobernador Félixtau am nüpa sáhueka. ²⁵ Bempörimmak juka jiösiata áman au bíttuak ínel jáamta:

²⁶ “Empo gobernador Félix tua yörihuame, émoune tebote, ínapo jü Claudio Lisias.

²⁷ Éntokne enchi jünéetua jume judíom íkai yoremta pereesotelatukaihui, éntok bem ä më báareihui. Të ínapo jünéaka ä romáanotukähui, sontarómmakne ä jínëuk. ²⁸ Jum bem yäuraune yéä tójjak jünée báreka jita béchibo ä nätuatukähui.

²⁹ Huanäine jünëak bempörim ley bétana huemta béchibo ä nätuatukähui, të romáanom ley béj-reka kaita béttesi machik

ä yáalatukähui ä mätebonakemta, éntok kíal ä peréesotebonakemta junne. ³⁰ Tëne jünéaka judíom ä mēbáreka am tekipánoähui, sepne emou ä bíttuak, éntokne ket jume ä nātuame téjhuaala huaka bem at innēäu em jikkajäpo am nok sáhueka. Īri jíbba”, tiahua jü jiösia.

³¹ Huanäi jume sontarom bem sáihuaka páman ayuka juka Pablota nuksájjak tukáapo pueblo Antípatris téäu bícha. ³² Yokóriapo jume sontaró guok-léero bem cuarteliu nóttek. Jume kákabäekame éntok, bóula sájjak Pablota huériaka. ³³ Cesaréau yájakam juka jiösiata gobernadorta mákkak. Juka Pablota éntokim ä mampo yétchak. ³⁴ Huanäi jü gobernador juka jiösiata noksuka Pablota temájek jakun ä jométukähui. Jum Cilicia buíaräpo ä jométukäu jünéaka, ³⁵ ínel au jiaahua:

—Huame enchi nātuame äbo yájak jübuë emo nok-rianake, huanäine enchi nok jikkaijnake.

Huanäi huam rey Heródesta jóakaipo ä páttiateboka ä suaya nésauhuek.

24

Jü Pablo jü gobernador Félixta bíchäpo áu nok-riak

¹ Chúkula mamni taáhuarim huei, jü Ananías, jum tiöpopo chē nésauhueme, jum Cesaréapo yépsak huate judíom yoiyötori yäut jóarimmaki éntok senu am nonók-riamtamaki, Tértulö ti téhuakame. Ímēi jü gobernadortau yájjak juka Pablota nätua báreka. ² Juka Pablota yeu

tóijhuak, jü Tértulo noktáitek, jü Félixtau ínel jíaka:

—Empo Félix yörihuame, tüisite enchi at báisauhue yanti itom jíapsä béchibo káitat jachin éaka, bueítuk síme tüisi huéiye em koba súakä béchibo. ³ Símetate íkái tühuata mabeta símekuchi, tüisi enchi baisáuhueka. ⁴ Të kaa enchi rójjikitua béchibo binhua emou nokaka, chúbala jíbe itom nok jíkkaja. ⁵ Ì yoreme imi yeu tóijhuakame jita juéna kókoata bénasi maachi, kaa tü yóreme. Síme ániat jume judíom násuk nau omtíhuamta huéetua, éntok jume nazarénom téammeu yäut. ⁶ Kia itom tiöpopo júne kaa tühuata hueetua báarei. Ítapo éntok, ä buíseka itom ley nésahue páman nokta at chupa báarei. ⁷ Të jü comandante Lisias áma au kibáchaka útteapo itom ä úhuak, ⁸ éntok itom téjhuak jume ä nátuame äbo emou kannákë tíaka. Én éntok, empo áapörík, Pablota, temájekátek jünéenake huaka itom áa bétana nokäu lütüriatukähui.

⁹ Jume judíom áma anéihuim ket jíba símeta íkái lütüriä tíiyai. ¹⁰ Huanäi jü gobernador séñata jü Pablotau yáuhuak ä nok íaaka. Huanäi jü Pablo ínel jiaahua:

—Chikti ín al-léerimmakne ino nok-rianake em jíkkajäpo, bueítukne jüneiya juebena huásuktiriampo ín nacionbeu em yäuttukähui. ¹¹ Empo ára at nátemaje, dóoce taáhuarim jübua hueiy ínapo jum buere joära Jerusalémpo yebíj-lataka áma Diosta yöreka au mujti báreka. ¹² Kaábetamakne nok nássuaka jíkkaijhuak,

éntokne kaabe genteta emo tóboktituaka bít-huak jum tiöpopo, éntok kia jak júne bem emo nau totójápo, éntok kia jak sékána junne huämi puéblopo. ¹³ Ímëi yoremem kia jita bem áa béchïbo nee nätuäu júnem karë lütüria yáuhua. ¹⁴ Tëne juka ín boojoriau yeu buíjnake. Ínapo huaka ín yóiyöhuam Dios béchïbo tekipanua, simeta juka Diosta nésauhui libropo jïojteta súaleka éntok jume profétam jïojteri nokäu junne, jü bemela böta huépámani, bempörim kaa tühuätíähui. ¹⁵ Éntokne jíba Dióstat boobíchaihui bempörim at boobíchähui, jume kókkolam jíabitenakëhui, jume tü yöremem éntok kaa tü yöremem junne. ¹⁶ Juári béchïbone jíba tühuata jóaka jíápsa, kaítat jachin éaka Diosta bíchápo éntok yorémem bíchápo junne.

¹⁷ 'Jaiki huásuktiapone sékána bíchaa naa simsuka ín buíarau nóttek limójnata huériaka póobem béchïbo éntok tiöpota béchïbo. ¹⁸ Íkäine johuai jume judíom Ásiapo joomem jum tiöpopo nee bíchako, béja nee ino úbasuko bem ley nésauhuëpo bénasi, të kaa bürummaki éntok kaa naa muksi jita huéetuaka. ¹⁹ Huámëi huämi nee bíchakame äbo sájak türinake, ímin yeu jápteka bem nee nätuanakë béchïbo jita ino bétana nok máchiako. ²⁰ Ímëi im aneme ket ára nooka áman judíom buere yäura bíchápo jita béttesi machik ín yáalatukäu ínot téihuaka bétana. ²¹ Jamak áme násuk aneka kusisi ínel ín jíakä béchïbo nee nätualá: “Ènem nokta ínot jímmaala jume kókkolam jíabitenakeu ín súalë béchïbo”, ti ín jíakä béchïbo —tiahua jü Pablo.

²² Íkai jikkajaka jü Félix, tüisi jünéaka Jesucristota súalnä béchïbo tekípánoahuähui, íkai huentta bat tójjak ínel ámeu jíaka:

—Juka comandante Lísiasta äbo yepsak jübuane yúmalasi ä jikkaijnake huaka at enchim nokähui.

²³ Huanäi jü Félix juka capitanta téjhuak júchi juka Pablota pattia nésauhueka, të licénciata ä nenki sáhueka jume ä täyame ä bínnakë béchïbo, éntok ä aníanä béchïbo.

²⁴ Chúkula jaiki taáhuarim huei, júchi áma yépsak jü Félix ä jubímaki, Drusílä téamtamaki. Áapo judíotukay. Huanäi juka Pablota núnutebok Jesucristota súalhuä bétana áu ä nok íaaka. ²⁵ Të juka Pablota jum lütüriata huë páman emo nühuamta bétana au nokako, éntok jü emo yüihuamta bétana éntok taahuata yúmak, Diosta nokta yóret chúpanake bétana áu ä nookak, jü Félix guómteka ínel au jiaahua:

—Simëe, ínapone kaa obisi anëtek, júchi enchi núnutebonake.

²⁶ Të jü Félix jü Pablótat boobíchaihuii tómita ä makmáchileka yéä beb báreka; kialíku élaka jíba ä núnutebonake áamak ettéjhua báreka. ²⁷ Guoi huásuktiriam siika junëli huéeka. Júnensu jü Félix gobernadorpo yeu siika, huanäi jü Porcio Fésto ti téhuakame áma tékiatek. Të jü Félix jume judíommak tüisi tahuá báreka jíba juka Pablota pereesopo tö siika.

25

Jü Pablo Féstota mámpo aneka judíom bétana

áú nok-riay

¹ Huanäi jü Fésto áma yépsak gobernadorpo tékiata mabét báreka. Baij taáhuarim huei jum Cesaréapo Jerusaléniu bíchaa siika. ² Huämi jume tiöpopo tekipánoammeu nésauhueme, éntok jume judíom chë áma nok jíkkaihuame, Féstotau yájjak Pablota nátuaka. ³ Huanärim bem huáatiäu emo yáaria nésauhueka au noókak, juka Pablota Jerusaléniu ä bittua sáhueka. Të jü bem éäu täbuiakai, böochim ä mëtebo báreka eiyai. ⁴ Të jü Fésto juka Pablota jum Cesaréapo peréesö tíiyai, éntok läuti jëla áman au huée máchilë tíiyay.

⁵ —Júntuk —ti ámeu jiaahua— jume enchim násuk tékiakame ínomak sájak türinake jum Cesaréahui. Huákäi yoremta béttesi machik juënak yáalatuko árem ámanirem ä nätua.

⁶ Jü Fésto jum Jerusalémpo guojnaiki o guojmamni táapo jäni aneka Cesaréau nótek. Yokóriapo béja jum yäuchim jojóyëpo yejteka juka Pablota áman nütebok. ⁷ Juka Pablota áman kibákek, jume judíom Jerusalén bétana áma yájakaihuim au rúkteka nate chíkola au jáptek. Huanärim juebénak béttesi machik bétana ä nätuai, tem kaachin ä lütüria yáa máchiakai. ⁸ Jü Pablo éntok, au nok-riaka ínel jiaahua:

—Ínapo kaita béttesi machik yáala, kia judíom ley béj-reka éntok kia tiöpota béj-reka junne, éntok Césarta, Romapo yäutta, béj-reka junne.

9 Të jü Fésto jume judíommak tüisi tahuá báreka, Pablotau ínel jiaahua:

—¿Játchë kaa Jerusaléniu huee báare ámani juka nokta emo bétana huenta ín tü yáanakë béchïbo?

10 —Ímine Romapo yäurata bíchäpo aane —tau jiaahua jü Pablo—, éntok ími ájãria lútula huëpo nokta ínot chúpãnähui. Empo tüisi jüneya judíom bėj-reka kaita juënak ín yáalatukähui. 11 Jita juënak nee mëtebonakemta yáalatuk kaáchinne ä eria ín muknákëhui. Të kaita juka bem íno bétana nokäu lütüriatuk, kia jábe júne kaa lütüriata jípure judíom mampo nee ä tóijnakëhui. Kíalikune juka Césarta, Romapo yäutta, áapörík nokta ínot chupäia.

12 Huanäi jü Fésto jume huate yäurammak ettéjhuasuka ínel au jiaahua:

—Béjasë juka Césarta, Romapo yäutta, nokta émot chupäia, huáahuïne enchi bíttuanake.

Jü Pablo rey Agrípata bíchäpo yeu tóijhuak

13 Chúkula jaiki taáhuarim huei, jü rey Agripa téame éntok Berenice ä jubíahua jum Cesaréau yájjak juka Féstota tebótua báreka. 14 Huämi binhua am anéi, jü Fésto juka reyta ettéjhuariak juka Pablota áma peréesotukä bétana ínel au jíaka:

—Senu yoreme imi jípuhua jü Félixta peréesopo tösikähui. 15 Jum Jerusalémpo nee anéi, jume tiöpopo tékiakammeu nésauhueme éntok jume yoiyötori judíommeu yäut jóarim apä bėj-reka inou noókak béttesi nokta nee

at chupa sáhueka. ¹⁶ Ínapo éntok, ínel ámeu jiaahua, juka Romapo yäuraata kaa junëli ä boojóriä tíiya, jábeta ä mëtebonakëhui kaa bat jume ä nätuammak emo am pújba bíttuaka emo am nok-rianakë béchïbo, jita béchïbo bem nätuahühui. ¹⁷ Kíalíkune bempörim äbo yájak, kaa binhua boobíchaka yokóriapo jum yäuchim jojóyëpo yejteka juka yoremta áman nütebok. ¹⁸ Të huame ä nätua báreka yeu jáptekame kaítam huaka ín at érahuëu yeu buíssek. ¹⁹ Ál-la hua bem áa bétana nokäu kia hua bem Diosta tekipánäu bėj-reka ä huë tíiyai, éntok senu yoreme Jesús téame mukúkamta bétana, éntok juka Pablota huákäi yoremta jiapsä tíä bétana. ²⁰ Ínapo éntok, ílë bénasi huëpo kaachin anmáchika juka Pablota temájek jum Jerusaléniu áapörík hueebare jänï tíaka, ámani juka nokta at chúpanä béchïbo jü at nokhuamta béchïbo. ²¹ Të áapörík juka Romapo yäutta, Augusto rey Césarta, nokta at chupä iä béchïbo, jíbane peréesopo ä jipu nésauhue áman Romáu ín ä bíttuäu tajti.

²² Huanäi jü rey Agripa Féstotau ínel jiaahua:

—Ínapo kéchá nok jíkkaij peiya íkäi yoremta.

—Türi, yoko jübuë ä nok jíkkaijnake —tau jiaahua jü Fésto.

²³ Yokóriapo béja jü Agripa éntok Berenice áman yájaka, yörisi machisi emo yáalamtaka yäuchim jojóyëu kíímuk jume sontaróu yäuchimmak éntok jume oóhuim puéblopo chë yörihuammaki. Huanäi jü Fésto Pablota

áman nütebok. ²⁴ Ama ä nüpahuak, jü Fésto ínel jiaahua:

—Empo rey Agripa, éntok eme oóhuim im itomak aneme, imi aane ï yoreme. Juebena judíom ä béj-reka inou nooka jum Jerusalémpo éntok ímí Cesaréapo junne, sootí jíaka kaa ä jíapsiria nésauhueka. ²⁵ Të ínapo kaita huaka béttesi machik ä mëtebonakemta at téuhuak, éntok áapörík juka rey Augusto Césarta, Romapo yäutta, nokta áachä chupä iä béchibone áman au ä bíttua báreka tahuala. ²⁶ Tëne kaita juka tua lütüriata áa bétana hua nésahuemtau ín jiojtemachik jípure. Kíalíkune enchim bíchäpo yéä tójja, të emou tühua, empo rey Agripa, enchi ä temajnakë béchibo jita ä yáalatukä bétana. Béttesi machik ä yáalatukäu enchi at téakne ín au jiojte machik jípunake, hua nésahuemtahui. ²⁷ Bueítukne kaa ä lütüriale peresota áman bíttuaka éntok, kaa jünee huamta nénkako jita bétana ä nátuatukähui.

26

Jü Pablo rey Agripata jíkkajäpo áu nok-riay

¹ Huanäi jü Agripa Pablotau ínel jiaahua:

—Licénsiatë jípure em emo nok-rianakë béchibo.

Huanäi Pablo jikau mámteka ínel áu nok-ria táytek:

² —Tüisine al-leiya em bíchäpo aneka, empo rey Agripa, ín ino nok-rianakë béchibo, simeta huame judíom nee béj-reka nokäu bétana. ³ Chë júnene al-leiya, huaka simeta jume judíom boojoriau em jüneria béchibo, éntok jita bénakut

itom nau nok nássuähui. Kíalíkune em jíapsi yánti yécharika enchi nee nok jíkkaij íaaka emou nooka.

Jü Pablo jáchin áu ä nükäu bétana nookay, kee jee Diostau bíchaa jíapsi kúakteka

⁴ 'Sime judíom jüneiya ilitchika naateka jachin ín ino nükähui, áme násuk aneka áman ín buíaräpo éntok buere joära Jerusalémpo junne. ⁵ Bempo ket jüneiya, éntokim ára yéu ä buisse ínel eäteko, jübua yótuka naateka jume parisérom béu ín éaïhui, hua grupo itom religionpo chë júne Moiséjta nésahue páman au boojóriame. ⁶ Én éntokne imi yäurata bíchápo yeu toij íäi ín boobíchá béchïbo, juka Diosta jume kókkolam jíabitetuanakëhui, jume itom yoiyöhuammeu ä nokákä bénasi. ⁷ Sime jume Israelta dóoce üusimmet yeu kat-riam huaka nokta yáata chúpëu boobíchaihui, kíalikum juka Diosta yöre, éntokim at tekipánoa taáhuarit tukáarit naabúrujti. Én éntok, empo rey Agripa, ket jíba júkai ín boobíchá béchïbo, jume judíom nee nätuala. ⁸ ¿Jatchu eme kaa ä súale jáku juka Diosta jume kókkolam jíiabitetuähui?

Jachin juka Pablota bannaataka jume Jesu-cristota súaleme ä guok jájjaseïhui

⁹ 'Ínapo bannaataka lútula huëpo tüisi ino ayúnake bénasi eiyai jume Jesús Nazaretpo jometa súaleme jíókot joaka. ¹⁰ Éntokne junëli am johuai jum Jerusalémpo. Jume tiöpopo tékiakammeu nésahueme bétana útteata

jípureka, ínapo juebénam Jesucristota súaleme cárceliu tójjak, éntok am súahuai júnene huame am súakame beu eiyai. ¹¹ Juebénasine jiókocham johuai bem súalëu am toij íaaka. Íkáine johuai simat jume judíom nau yayajäpo. Tüisine kaa huéeläpo ámeu omtei, kia jum puéblompo sékana buíaräpo jokäpo júnene am guokjájasei.

*Jü Pablo Diostau bíchaa ä jíapsi kúaktekä
bétana júchi nookay*

(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

¹² 'Júnëline éaka jum pueblo Damascou bíchaa hueiyei, útteata jípureka éntok tékiata máktaka jume tiöpopo sacerdote tékiakammeu nésauhueme bétana. ¹³ Të jum böchi, empo rey, tua lútula kátekne machíriata téhueka bétana kom sikamta bitchak täata machiria béppa chë útteakamta, ino chíkola nee machíriakamta, éntok jume ínomak kateme chíkola. ¹⁴ Huanäite sime buíapo huáttek. Ínapo éntok, senuk téhueka bétana inou nokamta jíkkajak tua ín nokpo, hebreo nokpo, ínel jíamta: “Empo Saulo, ¿jatchíake nee guokjájase? Empöisë kökosi emo johua, juka buesta sísiguok buahuita témmü bénasi.” ¹⁵ Huanäine ínel jiaahua: “¿Jábesaë empo, Señor?” Jü Señor éntok, ínel júchi inou jiaahua: “Ínapone jü Jesús, jü em guokjájjasëhui. ¹⁶ Të kátë jachin éaka kikte, bueítukne ín nésauhui em jonákë béchïbo emou ino yeu machíriak, éntok juka én em bíchakäu bétana em noknákë béchïbo, éntok chúkula em nee bínnake bétana. ¹⁷ Énne huame kaa judíommeu

enchi bittuanake. Huámëi mampo, éntok judíom mámpone enchi áma yorétuanake. ¹⁸ Ámeune enchi bíttuanak juka ín lútúria enchi am májtíanakë béchïbo, kaa jíba kaa ä täyaka bem jíapsinakë béchïbo. Huanärim kaa éntok Sataanásta útteara bétuk emo jípunake, ál-lam Diosta éä páman kannake. Júnëlim nee súaleka hua bem juëna yáarikut jíókoritunake éntok jume Diosta bíchápo tüisi tahualame násuk annake.”

Jü Pablo juka Jesústa téhueka bétana au nokákäü au chúpaktíaka nookay

¹⁹ 'Kíalíkune juka Jesústa téhueka bétana inou nokákäü chúppak, empo rey Agripa. ²⁰ Jume Damascopo anémmeune bächä noókak juka tü nokta Jesucristota bétana huemta, Diostau bíchaa emo an jíapsi kúakti sáhueka tühuata joaka jünakiachinakë béchïbo bem jíapsi kúaktilatukä bétana. Chúkulané éntok, jume Jerusalémpo anemmeu ä noókak éntok síme Judea buíaräpo anémmehui, álë bénasi huame kaa judíommeu junne. ²¹ Juäri béchïbo jume judíom jum tíöpopo nee buíssek nee mēbáreka. ²² Të Diosta nee aniä béchïbo jíbane at tekipánoa óusi éaka én tajti, juka tü nokta símemmeu nokaka, rikommeu éntok kia polóobemmeu junne. Kaítane éntok ámeu nooka huaka jume profétam éntok Moiséjta nokákäü jíbba, jü ayúnakemta bétana. ²³ Bueítuk bempo juka Crístota jíókot máchirata bínnake tíiyai, éntok mukuka jume kókkolam násuk bächä jíabitenake tíiyai, éntok juka

Diosta lútüria judíommeu ä noknákë tíiyay, éntok kaa judíommeu junne.

Jü Pablo juka rey Agrípata Jesucristota súaltua báreka nookay

²⁴ Júnëli juka Pablota au nok-riai, jü Fésto cháchayeka ínel jiaahua:

—¡Rokotuläe, Pablo! Huä buere jita em emo majtiä béchibë rokótulaë.

²⁵ —Kanne rokótula, empo Fésto tua yörihuame —tau jiaahua jü Pablo—, ál-la jü ín nokäu tua lútüria. ²⁶ Imi aane jü rey Agripa síme juka huenta tüisi jünériame, kíalikune kaachín éaka áa jíkkajäpo nooka. Lútüriapone áapörík símeta íkái jünériä tíiya, bueítuk jü ín áa bétana nokäu kaa jak éhuil yáari. ²⁷ ¿Játchë juka profétam nokákäu súale, empo rey Agripa? Ínapo jüneiya em ä súalëhui.

²⁸ Huanäi jü rey Agripa ínel au jiaahua:

—Jamake kaa jaiki nokiai juka Jesucristota nee sualmáchile.

²⁹ Pablo éntok, ínel au jiaahua:

—Tua Dios ínel éenake, ilikki nokiai éntok kia bürukuai junne, empo éntok jume huate én nee jíkkajame júne ino bënasi tahuánake, tē kaa cadenammea súmataka, ál-la Jesucristota súaleka.

³⁰ Juka Pablota junëli jíak, jü rey kíktek, éntok jü gobernador, éntok Berenice, éntok síme huame áma jokáihuim. ³¹ Huanärim sékana bíchaa sájaka, nau ettéjhuaka ínel jiaahua:

—Ī yoreme kaita béttesi machik ä mätebonakemta yáala, kia ä peréesotebonakemta junne.

³² Huanäi jü Agripa Féstotau júchi ínel ji-aahua:

—Átä búttiä eiyei ikäi yoremta kaa áapörík juka Romapo chë nésauhuemta nokta at chupa íaayo.

27

Pablo jum Romau bíttuahuak

¹ Jum Italia buíarau bíttua báahuaka jü Pablo éntok huate peréesom jü capitán Júliö téamta mampo jóahuak, hua Augústota batallonpo jometa mampo. Ínapo Lucas, Pablótamakne siika. ² Huanäite jum barco Adramítana teäu jomepo nuk sákahuak, Asia buiárau bíchaa huátaktëpo. Aristarko éntok, ket itomak hueiyei, jü Tesalónicapo joome, hua pueblo Macedonia buíarápo káttekäpo. ³ Yokóriapote jum puerto Sidonpo yájjak. Huämi Julio tüisi ä al-lériaka ä bitchak juka Pablota, kia huame ä täyäu bëkatana júne náasä huéenakë béchibo ä licénciak ä aníanä béchibo. ⁴ Jum Sidonpo yeu sájakate juka isla Chíprë míkötana tösájjak, bueítuk jü jeka itom béj-reka hueiyei. ⁵ Jum Cilicia buiárahui, éntok Panfilia buiára beute jü bahue naabúrujti yeu sájaka jum pueblo Mirä teäu yeu yájjak, Licia buíarápo.

⁶ Huämi jü capitán senu barcota téuhuak Alejandríapo jometa Italia buíarau bíchaa huátaktemta ama itom jámu sauhue buoula

itom huéria báreka. ⁷ Juebena táapote läuti jíba kateka, jíokot anpo jum puerto Gnídö beu yájjak. Ketune juka jekata itom bėj-reka huë béchibote puerto Salmón beu áman sájjak isla Cretä téamta kontiaka. ⁸ Júnëli juka jekata itom bėj-reka huei júnete jíba boojohuai bahué mayóamak lópola. Júnensute Buenos Puertos téhuakäu yájjak, jü pueblo Laséau kaa mekka káttekähui.

⁹ Júnëlite bínhuatuk, éntok béja kaa türiakai bahuero bojo béchibo, jume buere jékam béchibo éntok béja sebe kíbakei. Huäri béchibo jü Pablo ¹⁰ ínel ámeu jiaahua:

—Eme oóhuim, ika boojóohuamtane kaa tüisi bitcha. Júkate barcota tärunake éntok huaka áma huéria huamta junne, éntok ítapo júnete jamak itom jípsi tärunake.

¹¹ Të jü capitán juka barcota hueriamta chë nok súalei éntok juka ä átteakamta, jü Pablota béppa. ¹² Huákäi puertota kaa türiakäu jünériaka jum séberiaapo áma anbéchibo, síme jëla áma yeu sákahuak junne türianake tíyai, jamak júne Feniceu yáijnake ti éaka, hua puerto Cretapo kátekäpo, huämi juka séberiaata pasároa báreka. Huäri noresteu bíchaa pújbaka káttek éntok suresteu bícha.

Jum bahuero buere jéjekakame

¹³ Huanärim sur bétana juka jekata kaa útteaka huë béchibo al-léaka emo boojóomáchilek. Yeute sájaka jü Creta bahué mayóat kattáitek. ¹⁴ Kia lautí jëla buere jeka Noréstë téame juka barcota útteaka béebaka, ¹⁵ ä huéria táytek. Atä bėj-reka kaakun kat

máchika kíal ä tójjak; huanäi itom nuk siika. ¹⁶ Jü ili isla Claudä téamta huamte sájjak, jekata kaa útteaka huépámani. Huanäite jiókot anpo juka ili canoata itom huíksakäu itou huíkeka barcopo jikáchä teekak. ¹⁷ Béja jikáchä téksukam huite buerémmia juka barcota nate chíkola nau súmmak kaa näikim ä huénnakë béchïbo. Huanärim jum sëeu Sírtë téau emo kimumáchileka májhueka, jume velam búttiaka jekámak sájjak. ¹⁸ Yokóriapo jíba bënasi juka jekata útteaka huei, juka barcopo bem huériäu bahuéu kom huötiatáitek. ¹⁹ Baij taáhuata huei éntok, ítapo am aníaka juka barco átteata áma huériihuamta báau kom huötiak. ²⁰ Yuun jaiki táapote täata kaa bitchak, kia chokim junne, éntok juka buere jekata itom bébä béchïbote béja kaa yorem eiyai itom áma yorénake bétana.

²¹ Béja jaiki táapo kaa itom jíbuä tíaka jü Pablo áme násuk kíkteka ínel jiaahua:

—Eme oóhuim, chë türi eiyei eme nee nok jíkkajako. Katte jum Cretapo yeu sájakátek íkai jiókot máchiraata kaa bíe eiyei, éntok huaka enchim huériäu júnem kaa tárü eiyei. ²² Të katem kom eiya, bueítuk ito násuk kaibu jábe muknake, tem juka barcota ál-la jíba tárúnake. ²³ Tukábiak jü Diosta ángel inou yépsak, áapörík bétana inou jaatáka, hua Dios nee sáuhuemta bétana éntok hua ín áa béchïbo tekípánoähui. ²⁴ Huári Diosta ángel ínel inou jiaahua: “Kátë jachin eiya, Pablo, bueítukë Romapo chë nésauhuemta bíchäpo yeu toijna, éntok emo béchïbotuk jü Dios síme jume bar-

copo émomak kateme bem kókko éäpo áma am yoretuanake.” ²⁵ Júnentuk, eme oóhuim, óusem eiya, bueítuk ínapo jü Dióstat eiya, éntokne jüneiya juka Diosta ángel nokakä páman ä lütüriatunakëhui. ²⁶ Të ál-late senu islau yeu biáktinake —ti ámeu jiaahua jü Pablo.

²⁷ Séjtul tukáapote, béja guoi semáanapo boojóolataka, jum bahué Adriatico ti téhuaakapo jü jeká naa itom núnübuai, huanäi tukáa násuk huei jume barcopo tekípánoame jünëak bahué mayoau itom yeu yáijböhui. ²⁸ Huanärim juka bäta jáimu mekka kömiakäu jünéria báreka ä jünaktek. Huanäi treinta y seis métrotukai. Júchi huam jëla katékam júchi ä jünaktek. Huämi éntok, veintisiete metrota jípurey. ²⁹ Huanärim májhueka jü barcota jita tetau tajti máchileka, naiki anclam barco chobe bétana huéeme kom huötiaka jáptek. Huanärim májhueka noita júne machútua peiyai. ³⁰ Jume áma tekípánoame éntok, jum barcopo yeu kat báreka eiya. Kíalíkum juka ili canoata bäau kom jímma báarei, jume anclam barco kóbapo kateme kom huötia báaremcha aneka. ³¹ Të jü Pablo juka capitanta téjhuak éntok jume ä sontaróahuam, ínel ámeu jiaka:

—Ímëi yorémem kaa jum barcopo tahuak, eme kaibu áma yorénake.

³² Huanäi jume sontarom jume huitérim ili canoata ámei huítetuatakäu chúktiaka bäau kómä tátabek.

³³ Marikaróapo béja jü Pablo símëm téjhuak am jibuä sáhueka. Ínel jíaka:

—Béja guoi semáana huéiye eme kaa al-léaka kócheka, éntok kaa enchim jíapsiläpo jibuäka. ³⁴ Nóitem jibuä. Útteatem nüye kaa kóčko bárëteko. Óusem éiya. Júnëäem kaibu jábe ímï bãapo muknake.

³⁵ Júnëli jiausuka jü Pablo huépul páanim nüka Diostau nokak ä baisáuhueka simem bíchäpo, éntok am rébëktiaka am buätáitek. ³⁶ Huanäi síme óusi äaka ket jibuätáitek. ³⁷ Síme ítapo jume barcopo nau katéihui guoi ciento setenta y séistukai. ³⁸ Chúkula bem jóboäpo núkisi jibuäka, jume tiríjkomim bahuéu kom huótiak barcota kaa béttesi huéénakë béchïbo.

Jü barco jum bahuépo kom kibakek

³⁹ Yeu matchuk jume barcopo tekípánoame juka buíata bitchak, kaa ä täyaka jachin ä téhuaakähui. Tem juka bahué komíata see päriata jípuremta bitchak. Huanärim áman bíchaa kat báreka taahuak, barcota ára áman emo rúktia máchileka. ⁴⁰ Jume huiterimim chúktiak jume ánclam ámey chäkaihuim, huanärim jume anclam bãapo tö sájjak. Jume barco timónimim yarajtiak ámey ä kúakúaktiahuähui, éntok jume velam bat huéeme jikau huíkkëk. Huanäi jü barco bahué komiata mayoau bíchaa huée táytek. ⁴¹ Të jum bãata au nánkëu bíchaa siká, huämi jü barco kobba sëepo tútteka béja kara huéeka taáhuakk. Jume máarem éntok, juka barco chóbëta chíbëla jámtiak. ⁴² Huanäi jume sontarom jume peréesom suabábarek kaa yéu am bajúm ïaaka, am tennimáchileka. ⁴³ Të jü

capitán juka Pablota ä jínëubárë béchïbo kaa licénciata nénkak, ál-la am téjhuak jume ára bajúmeme noita bäau emo huötiaka mayoau emo am jínëutuanake tíaka, ⁴⁴ jume huátem éntok, tablámme yeu bajúm sauhue éntok barco kuta kóttilammechi. Júnëlite síme yeu bajúmeka áma yoórek.

28

Jü Pablo jum isla Maltä teäpo yeu yepsaka áma aaney

¹ Béja síme áma yorésuka, jünëeak juka íslata Malta ti téhuaakähui. ² Huame áma joomem al-léaka itom mabétak. Sejchúktim bueürum itom náariak sébë tíaka éntok yúkë tíaka. Huanärim símem itom tájimmeu rukti sauhue itom sukäu íaaka. ³ Huanäi juka Pablota kuta huakíam nüka taijpo ä tóttöai, jü bakot tüisi jóguokame tatájaka áma yeu huánteka mampo ä këka at chäka taahuak. ⁴ Jume áma joome éntok, juka bakotta Pablótat mampo chäkamta bíchaka ínel nau jiaahua:

—Í yoreme jíba tua yore súaleero. Bahuepo kaa muukuk, të jü Dios ä yáari béchïbo kaa ä jíapsi íaa.

⁵ Të jü Pablo táijpo au tátakeka juka bakotta áma kom tátabek éntok kaachin aika. ⁶ Síme at suuhuai ä mam baijmáchileka. Tem binhua at suaka, kaachin ä ayúi, täbuiasi eetáitek. Jukam Pablota dios tíiyai.

⁷ Huämi kaa mekka senu yoremta buíam tókai, Públiö téamta buíyam. Áapo huämi islapo

nésauhuei. Huäri tua al-léaka itom mabétak, éntok tüisi itom aníak baij táapo. ⁸ Júnaksu éntok, jü Públiota átchay taijhuécheka bökai éntok kökoa disentériä téamtai kökoreka. Huanäi jü Pablo áman ä bíchiseka siika. Ä bíchaka, Diostau buanaka choápo áa béppa ä mámték türiak. ⁹ Íkäi jüneriaka jume huate génte kökoreme islapo jóakame au yaij táitek; huanärim türiak. ¹⁰ Huanärim tüisi itom yöreka itom bitchai. Chúkula júchi itom saka báareyim simeta huaka böot béchibo itom huátianakeu itom miikak.

Jü Pablo jum buere joära Romau nüpahuaik

¹¹ Béja baij metpo jum islapo anékate báau huáttek senu barco áma séberiatá pasároakápo. Áapo Alejandriápo jométukai, jume diósím Cástor éntok Póluxta titéhuaakame señaálim huériai. ¹² Jum puerto Siracúsä ti téhuakapote yeu yájjak. Huämite baij táapo aanek. ¹³ Huämi éntokte boula sájjak jíba jü bahué mayóamak lópola jum pueblo Reegiö ti téhuakäu tajti. Yokóriapote béja sur bétana jekríahuak, júchi machukte béja jü pueblo Puteóli ti téhuakapo yeu yájjak. ¹⁴ Huämite huate hermáanom téhuak. Huámëi itom áma tahuá sauhuei senu semáanapo. Chúkula bėjate Romáu bíchaa sájjak. ¹⁵ Jume hermaanom Romapo aneme béja nokta mabet-latukay, itom áman katë bétana. Kíalikum itom nankíríka sájaka jum pueblo Foro Aapiö teápo ito bea aaney, huate éntok, jum Baij Tabérnam teápo. Jü Pablo am téaka tüisi Diosta baisáuhueka taahuak éntok óusi éak. ¹⁶ Jum Romáu yáijhuak jü capitán jume peréesom jü

sontaró yäutta mampo jóiyak. Të juka Pablota sékána tójjak ápoloik áma annákë béchïbo, huépul sontarota ä suáyatuaka.

Jü Pablo jum Romapo judíommeu nookay

¹⁷ Baij taáhuareka áma yebíj-lataka jü Pablo jume judíom Romapo chë yörihuame nau núnutebok. Nau am yájak, ínel ámeu jiaahua:

—Eme ínomak huéerim, ínapo kaita jume judíom béj-reka yáalataka, éntok kia bannaataka itom yóiyöhuam boojóriäu béj-reka junne, jíbane jum Jerusalémpo peréesotehuaka romáanom mampo yéchahuak. ¹⁸ Huanäi jume romáanom ínot nátemajeka nee búttia báarei, bueítukim kaita lútüriata ínot téhuak nokta béttesi ínot bem chúpaka ín mëtunakéhui. ¹⁹ Të jume Israelitam katim báreka taahuak. Kíalíkune juka Romapo chë nésauhuenta nokta ínot chupa ñaka nookak, kia kaita béchïbo ín nación nätuamáchik junne. ²⁰ Júnel béchïbone enchim núnutebok enchim bit báreka éntok enchimneu nok báreka; bueítuk ítapo jume Israelitam boobíchäu béchïbone imi cadenamnea súmatata jípuhua.

²¹ Huanärim ínel au jiaahua:

—Ítapo kaita jíosiata Judea bétana huemta mabet-la emo bétana nokamta, éntok kaabe jume judíom itomak huéerim huannäbo äbo yáij-lame kaita juénak emo bétana nooka. ²² Enchite nok jíkkaj peiya jachin em éäu jünéria báreka, bueítukte jüneiya símekut ñ bemela yore majtíahuamta béj-reka nokhuähui.

23 Ä nok jikkaj bárekam taáhuata ä yéchariak. Taáhuata yúmak, juebena génte áma nau yájjak jum Pablota anéipo. Huanäi kethuéi naateka kúptëu tajti ámeu noókak jachin juka Diosta im buíapo nésaunakëhui. Moiséjta ley bétana ámeu noókak, éntok jume profétam jiojtekäu bétana, Jesústa jü Crístotukähui, jü Diosta yeu púari, am súal íaaka, éntok im buíapo ä nésaunake bétana. 24 Huate juka Pablota nokákäumak al-léaka taahuak, huate éntok, kaa ä súalei. 25 Júnëlim kaa nánancha bem éä béchïbo sáka táitek. Huanäi jü Pablo ínel ámeu jiaahua:

—Ammäli jiaahua jü Espíritu Santo juka profeta Isaíasta ínel jíáutuaka jume itom yóiyöhuammehui:

26 Ámanë sika ï gentetau ínel jiaahua:

Jíbem ä jikkajinake jiöbe eme, të kaa at jünéaka; akém ä binnake jiöbe, tem kaa ä súalnake.

27 Bueítuk bempo kaa at jünee báreka eiya.

Emom naka páttiak kaita jikkaj báreka, éntokim kúpek kaita bit báreka, kaa am jíapsi kúakteka ín am jínëunakë béchïbo, tiahua jü Espíritu Santo.

28 Júntukem jünéaka taáhua eme, én naateka pujbau bíchaa juka yore jínëihumta Diosta bétana huemta jume kaa judíom béchïbotunakëhui. Huámëi ál-la al-léaka ä mabénnake.

29 Juka Pablota ínel jíak, jume judíom sájjak juebénak nau noksákaka íári bétana.

³⁰ Jü Pablo jum kári ä reu jínulapo guoy huásuktiapo aanek. Huämi sime jume ä bít báreka áu yayájame al-leaka mabetay.

³¹ Sime licenciata jípurey, juka Diosta ím buíapo nésaunake bétana kaabe ä táktiriay.

CXXX

Diosta nooki yorem nokpo

Mayo: Diosta nooki yorem nokpo New Testament

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Mayo)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

84020f7b-8f34-5f65-803f-a2c6c92b92ea